

การปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
การระรานทางไซเบอร์

โดย
คณะนักศึกษาลัทธิจิตวิทยาความมั่นคง
รุ่นที่ ๑๒๒
กลุ่ม วิชาการ ๔ (วัว - เขียว)

เอกสารทางวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของลัทธิจิตวิทยาความมั่นคง
รุ่นที่ ๑๒๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๕

ชื่อวิจัยภาษาไทย : การปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน
ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

ชื่อวิจัยภาษาอังกฤษ : Psychology Operations to Enhancing Desirable Characteristics of Youths
in Compliance with Cyber Bullying Related Laws.

ผู้วิจัย : ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ ๑๒๒ กลุ่มวิ้ว กลุ่มเหยี่ยว

ปีที่ทำการวิจัย : ๒๕๖๕

บทคัดย่อ

เด็กและเยาวชนไทยเผชิญภัยคุกคาม ล่อลวง และถูกกลั่นแกล้งบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับต้น ๆ ของเอเชีย ขณะที่เด็กและเยาวชนบางส่วนมองว่าการระรานทางไซเบอร์ หรือ Cyber Bullying เป็นเรื่องปกติ และสร้างความสนุก บางส่วนเคยเป็นผู้กระทำหรือถูกกระทำจากการระรานทางไซเบอร์ ด้วยความตระหนักถึงภัยคุกคามดังกล่าว กลุ่มผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขโดยเล็งเห็นว่า การมุ่งเน้นพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้เคารพและปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งเป็นหนึ่งในคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองที่ดีจากงานวิจัยของนักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ ๑๓, (๒๕๖๔) น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการระรานทางไซเบอร์ของเด็กและเยาวชนไทย จึงได้จัดทำงานวิจัยชิ้นนี้ขึ้น โดยนำการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาที่ได้รับการศึกษาจากสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาป้องกันประเทศ มาเป็นแนวทางเพื่อสร้างเครื่องมือและกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนให้มีคุณลักษณะตามที่งานวิจัยชิ้นนี้กำหนด

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ของเด็กและเยาวชน ๒. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชน และ ๓. เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาด เคารพสิทธิของผู้อื่นและไม่กระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ สำหรับการเลือกกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้วิจัยเลือกเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี ในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๑ คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วจึงลงพื้นที่เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลของเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย (Pre-test) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ผ่านช่องทางออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ด้วย Application LINE โดยนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติตามขั้นตอน ทั้งวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของข้อมูลในประเด็นการรับรู้ และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ แล้วจึงเริ่มการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาด้วยเครื่องมือและกิจกรรมที่สร้างขึ้นผ่าน Application LINE และการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้พบปะเห็นหน้ากัน จากนั้นจึงเก็บข้อมูลของเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย (Post-test) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) อีกครั้งผ่านทางเดิม

ผลสรุปการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาด้วยเครื่องมือและกิจกรรมที่กำหนดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญ โดยเยาวชนกลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์เพิ่มขึ้น และจะไม่กระทำการใดที่เป็นการระรานทางไซเบอร์ พร้อมทั้งจะนำข้อมูลที่ได้รับด้านการระรานทางไซเบอร์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องไปแบ่งปันเพื่อนและคนในครอบครัว แต่อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีช่วงอายุไม่แตกต่างกันมากและการลงพื้นที่พบกับผู้นำชุมชนมีความสำคัญต่อการรณรงค์เพราะทำให้เข้าใจบริบทของชุมชน จนกำหนดผู้เชื่อมต่อได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในการทำกิจกรรมซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการกำหนดรูปแบบเพื่อให้การรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยามีประสิทธิภาพสูงสุด

Abstract

One of the most victimized groups facing the threats of seduction and bullying during school and online is Thai children and youth. Some even consider cyber-bullying as a casual fun activity and have been a part of cyber-bullying as perpetrators or victims. Thus, the researchers chose to conduct a study related to cyber-bullying to understand the target group and organize a psychological operations campaign to raise awareness among children and youth in compliance with laws related to cyber-bullying.

There are 3 objectives of this research to achieve which are : 1. To study the basic knowledge and understanding of the laws related to cyber-bullying of children and youth 2. To study the behavior of children and youth using social media 3. To enhance the characteristics which are desirable for children and youth to sensibly share information and make connections on social media, respect the rights of others, and not commit any illegal acts related to cyber-bullying. The questionnaire was used to survey the perception and understanding of youths on the laws related to cyber-bullying. The target group in this research was 41 youths, aged between 13-18 years old, in the Khlong Toei community area in Bangkok. The researchers adopted a purposive sampling method during the field visit to survey and collect data in the Khlong Toei community area and analyzed the data using a statistical method regarding the relevance of the data on the issue of perception and understanding of youths on the laws related to cyber-bullying. In addition, the researchers formulated a psychological operations campaign for the target group and collected data on youths before (Pre-test) and after the campaign (Post-test). The questionnaire on the perceptions of youths on cyber-bullying-related laws was used as a survey tool collected through online channels in the Google Form using the LINE application.

Based on the findings, the appropriate psychological operations campaign which consist of constructed tools, has enhanced the understanding, and cultivate youths' traits against cyber-bullying, significantly. The treated youth have an increased understanding of cyber-bullying and will not take any action that is considered cyber harassment. Moreover, the treated youth are more than ready to share verified information received on cyber-bullying and related laws with friends and family. However, it also suggests that the campaign should define the target group with the same age range to formulate an appropriate psychological operations campaign. This is mainly because it helps to understand the community's context as well as the appropriate connectors to be selected and assigned such as community leaders and influencers to treat the youth. Consequently, this results to a more supportive from the community which have a direct effect on the design efficiency of the psychological operations campaign to achieve the expected outcomes.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
สมมติฐานการวิจัย	๓
กรอบแนวคิดการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
นิยามศัพท์	๔
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyber bullying)	๕
แนวคิด ทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระรณทางไซเบอร์ (Bullying) ผู้อื่น	๑๔
การปฏิบัติการทางจิตวิทยา (ปจว.)	๒๔
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการการนำจริยธรรมและคุณค่าทางสังคม	
มาปรับใช้ในการแก้ปัญหาการกระรณทางไซเบอร์	๒๙
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๕
การออกแบบการวิจัย	๓๕
การกำหนดประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	๓๖
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๖
การกำหนดวิธีการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา	๓๙
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๒
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๓
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๖
ระดับการรับรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์	๔๗
ความเข้าใจส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิ เสรีภาพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระรณทางไซเบอร์	๕๐
ความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย	๕๕
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (จรวด STOP Bullying)	๕๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	๖๒
อภิปรายผล	๖๓
ข้อเสนอแนะ	๖๔
บรรณานุกรม	๖๕
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก สารรณรงค์สื่อสารสนเทศ (Infographic Campaign) และบทความในสื่อกระจายเสียงของกลุ่มผู้นำชุมชน	๖๘
ภาคผนวก ข สารรณรงค์ไวนิล (Vinyl Campaign)	๗๒
ภาคผนวก ค สติกเกอร์รณรงค์ (Sticker Campaign) และแผ่นพิวเจอร์บอร์ดรณรงค์ (Corrugated plastic Campaign) มีข้อความว่า “YOU + I = WE STOP Cyber Bullying”	๗๔
ภาคผนวก ง คลิปการรณรงค์ของผู้ทรงอิทธิพล (Influencer clip)	๗๖
ภาคผนวก จ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	๗๘
ภาคผนวก ฉ สื่อการรณรงค์	๘๑
ภาคผนวก ช กิจกรรมรณรงค์ผ่านทาง Application LINE	๘๓
ภาคผนวก ซ คลิปหนังสือที่น่าสนใจจากหน่วยงานต่าง ๆ	๘๘
ภาคผนวก ฌ แบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)	๑๐๓
ภาคผนวก ฎ หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)	๑๐๘
ภาคผนวก ฏ หนังสือขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)	๑๑๒

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๓.๑ แสดงการควบคุมการรณรงค์ทางปฏิบัติการทางจิตวิทยา	๔๑
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย	๔๖
๔.๒ ข้อมูลช่องทางการรับรู้/ติดตามข่าวสาร	๔๗
๔.๓ ข้อมูลการใช้งานอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน	๔๗
๔.๔ ข้อมูลข่าวสารจากช่องทางที่ให้ความเชื่อถือ	๔๘
๔.๕ ข้อมูลการกระทำที่เป็นการระรานทางไซเบอร์ผ่านสื่อออนไลน์	๔๘
๔.๖ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ผ่านสื่อออนไลน์ ด้วยผลการทดสอบ t-test	๔๙
๔.๗ ประสบการณ์เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์	๔๙
๔.๘ ผลกระทบจากการระรานทางไซเบอร์	๔๙
๔.๙ ความเข้าใจการระรานทางไซเบอร์มีความผิดตามกฎหมาย	๕๐
๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) มีความผิดตามกฎหมาย ด้วยผลการทดสอบ t-test	๕๐
๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจสิทธิและเสรีภาพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ด้วยผลการทดสอบ t-test	๕๐
๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการใช้สิทธิและเสรีภาพที่กระทบต่อความมั่นคงและสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่นด้วยผลการทดสอบ t-test	๕๑
๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจถึงการแสดงความคิดเห็นที่ผิดตามกฎหมาย ด้วยผลการทดสอบ t-test	๕๑
๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการปฏิบัติตามกฎหมายด้วยผลการทดสอบ t-test	๕๑
๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจเรื่องการโพสต์ขู่ยงส่งเสริมให้อีกฝ่ายฆ่าตัวตาย เป็นความผิดตามกฎหมายด้วยผลการทดสอบ t-test	๕๒
๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจเรื่องการพุดจาข่มขู่บนสื่อออนไลน์เป็นความผิดตามกฎหมาย ด้วยผลการทดสอบ t-test	๕๒
๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจเรื่องการโพสต์แสดงความคิดเห็นข้อเท็จจริงที่เป็นข้อต่อยงของผู้อื่นจนเสียชื่อเสียงเป็นความผิดตามกฎหมาย ด้วยผลการทดสอบ t-test	๕๒
๔.๑๘ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการแชร์ภาพที่ไม่เหมาะสมของเพื่อน เป็นความผิดตามกฎหมาย ด้วยการทดสอบ t-test	๕๓
๔.๑๙ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วยผลการทดสอบ t-test	๕๓
๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจพฤติกรรมกระรานทางไซเบอร์เป็นความผิดตามกฎหมาย ด้วยการทดสอบ t-test	๕๔
๔.๒๑ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจพฤติกรรมกระรานทางไซเบอร์ด้วยการกระทำที่ข่มขู่เป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา ๓๙๗ ด้วยการทดสอบ t-test	๕๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๒๒ ผลการวิเคราะห์ความเห็นที่ว่า การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในบางครั้ง เป็นสิ่งที่กระทำได้หากไม่มีใครเห็นด้วย ผลการทดสอบ t-test	๕๕
๔.๒๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่ว่า ทุกคนไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หากไม่เห็นชอบ ด้วย ผลการทดสอบ t-test	๕๖
๔.๒๔ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์แสดง ด้วย ผลการทดสอบ t-test	๕๖
๔.๒๕ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่ว่า ท่านจะไม่กระทำการใด ที่เป็น การระรานทางไซเบอร์ ด้วย ผลการทดสอบ t-test	๕๖
๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเมื่อได้ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ ท่านจะนำข้อมูลที่ได้ไปแบ่งปันเพื่อนและคนในครอบครัวให้เข้าใจกฎหมาย เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ ด้วย ผลการทดสอบ t-test	๕๗

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑.๑	กรอบแนวคิดงานวิจัยการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์	๓
๒.๑	แสดงการสื่อสารเพื่อการรณรงค์	๒๖
๒.๒	แสดงแผนผังการรณรงค์	๒๗
๓.๑	กรอบแนวคิดงานวิจัยการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์	๓๖
๓.๒	ขั้นตอนการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา	๓๙
๓.๓	แผนภาพเวลากำหนดการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา	๔๐
๔.๑	แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบความเข้าใจส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิเสรีภาพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ก่อนและหลังการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา	๕๕
๔.๒	แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ก่อนและหลังการรณรงค์ทางปฏิบัติการทางจิตวิทยา	๕๗

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกลั่นแกล้ง (Bullying) เป็นคำที่มักจะได้ยินมากขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นการกลั่นแกล้งด้วยการใช้กำลัง การใช้คำพูด หรือการกลั่นแกล้งทางสังคมที่ทำให้เสียชื่อเสียง หรือกดดันให้ออกจากกลุ่ม แต่เมื่อในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน สื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีอิทธิพลมากสำหรับคนรุ่นใหม่ในสังคมไทย การกลั่นแกล้งโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์จึงเริ่มเกิดขึ้นและมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คำว่า Cyber Bullying จึงเริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นจนราชบัณฑิตยสภาให้คำนิยาม Cyber Bullying ว่า “การกระหน่ำทางไซเบอร์” หมายถึง การกลั่นแกล้ง การให้ร้าย การด่าว่า การข่มเหง หรือการรังแกผู้อื่นทางสื่อสังคมต่าง ๆ เช่น Facebook Twitter^๑

จากสถิติของ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล เผยสถิติไว้ว่า อัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของกลุ่มที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ถึงร้อยละ ๗๕ คือ เด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๕-๒๘ ปี โดยร้อยละ ๘๐ ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดถึงเกือบ ๘ ชั่วโมงต่อวัน เด็กและเยาวชนไทย เจอภัยคุกคาม ล่อลวงและการกลั่นแกล้งจากโรงเรียนและบนโลกอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับต้น ๆ ของเอเชีย ซึ่งร้อยละ ๒๘ ของเด็กไทยมองว่า Cyber Bullying เป็นเรื่องปกติ ร้อยละ ๓๙ ของเด็กไทยมองว่า Cyber Bullying เป็นเรื่องสนุก และร้อยละ ๕๙ ของเด็กไทยที่สำรวจ บอกว่า "เคยเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการ Cyber Bullying"^๒ บริษัทความปลอดภัยทางไซเบอร์ Comparitech ได้ทำการรวบรวมสถิติการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ตในช่วงระหว่างปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔ ทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก พบว่า มีสถิติการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์เพิ่มขึ้นทั่วโลก

นอกจากนี้ WEF Global Press Release ได้เผยแพร่งานวิจัยระดับโลกในเรื่องพลเมืองดิจิทัลของโลก โดยมีสาระสำคัญว่า เด็กไทยมีโอกาสเสี่ยงภัยจากพื้นที่ออนไลน์ถึงร้อยละ ๖๐ ในขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลกอยู่ที่ร้อยละ ๕๖ และโอกาสเสี่ยงภัยจากพื้นที่ออนไลน์ของเยาวชนในประเทศเพื่อนบ้าน มีดังนี้ ฟิลิปปินส์ ร้อยละ ๗๓ อินโดนีเซีย ร้อยละ ๗๑ เวียดนาม ร้อยละ ๖๘ และสิงคโปร์ ร้อยละ ๕๔^๓ ดังนั้น ปัญหาการกระหน่ำทางไซเบอร์ของเด็กและเยาวชนไทยจึงเป็นสิ่งที่น่ากังวลและเป็นสิ่งที่ต้องตระหนัก เฝ้าระวัง และเสริมสร้างการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาด หยุดความเป็นผู้กระทำหรือถูกกระทำ เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจตามมาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ไปจนถึงการฆ่าตัวตายจากการเป็นผู้ถูกกระทำ หรือถูกดำเนินคดีจากการเป็นผู้กระทำเสียเอง

ทั้งนี้ จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า กลุ่มวิจัยนักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ ๑๓, (๒๕๖๔) ได้ศึกษาเรื่อง เยาวชนไทยกับการเป็นพลเมืองที่ดี ระบุว่า

---

^๑ บทความเรื่อง Cyber Bullying: ธารานออนไลน์ ร้ายล้นวิว, สื่อออนไลน์สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ <https://www.etda.or.th/th/Knowledge-Sharing/Cyberbullying-in-IFBL.aspx>

^๒ บทความเรื่อง Cyberbullying ภัยไซเบอร์ที่คุณอาจคาดไม่ถึง, สื่อออนไลน์ จส - ๑๐๐ https://www.js100.com/th/site/post_share/view/25700

^๓ บทความเรื่อง Cyberbullying การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์, สื่อออนไลน์ AMNESTY INTERNATIONAL THAILAND <https://www.amnesty.or.th/latest/blog/879/>

เยาวชนไทยในปัจจุบันเป็น “พลเมืองที่ดี” มีคุณลักษณะด้วยกัน ๔ ด้าน คือ ๑. เยาวชนทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ๒. เยาวชนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ๓. เยาวชนเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย และ ๔. เยาวชนปฏิบัติตนเป็นคนดีตามตามสังคมและวัฒนธรรม ขณะที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของเยาวชนในการเป็นพลเมืองดีมากที่สุด ๔ อันดับแรก ได้แก่ คนในครอบครัว ครู/อาจารย์ เพื่อนที่รู้จักกัน และสื่อสังคมออนไลน์ ตามลำดับ

จากปัญหาการระรานทางไซเบอร์ของเด็กและเยาวชนไทยที่ปรากฏในผลการศึกษาดังกล่าว กลุ่มผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า การมุ่งเน้นพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการระรานทางไซเบอร์ของเด็กและเยาวชนไทยที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ คุกคามปลุกปั่น จนกระทั่งผิดกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหาย แต่การจะให้เด็กและเยาวชนไทยเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย จำเป็นต้องมีการให้ความรู้ การกระตุ้นเตือนใจอย่างเหมาะสม กลุ่มผู้วิจัยจึงนำการรณรงค์การปฏิบัติการทางจิตวิทยาที่ได้รับการศึกษาจากสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาป้องกันประเทศ มาเป็นแนวทางเพื่อสร้างเครื่องมือและกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนให้เกิดการยอมรับว่า พฤติกรรมการระรานทางไซเบอร์เป็นพฤติกรรมที่ผิดต่อกฎหมาย โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์พื้นที่และเป้าหมาย ความอ่อนไหวของเป้าหมาย กำหนดแผนการสื่อสารและการสื่อสาร จัดทำตารางการควบคุมการรณรงค์ จนถึงขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน

สำหรับแผนการสื่อสารนั้น กลุ่มผู้วิจัยจะกำหนดแผนการส่งข้อมูลข่าวสาร กำหนดผู้เชื่อมต่อ และผลิตเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คำพูด ข้อความ บทความ แผ่นพับ วิดีโอ ภาพยนตร์ เป็นต้น โดยมุ่งหวังว่าผู้เชื่อมต่อและเครื่องมือต่าง ๆ ที่กลุ่มผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจะกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจ ไม่รู้สึกว่าเป็นการถูกยึดเยียดหรือถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติ กลุ่มเด็กและเยาวชนเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง สอดแทรก ซึมซับจนสร้างทัศนคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

ในการศึกษาวิจัยนี้ กลุ่มผู้วิจัยได้ให้ความสนใจกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตย เนื่องจากก่อนการกำหนดกลุ่มเป้าหมายกลุ่มผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลของกลุ่มเด็กและเยาวชนในหลายพื้นที่เช่น พื้นที่ธนบุรี พื้นที่ดอนเมือง และพื้นที่ชุมชนคลองเตยโดยใช้แบบสอบถาม ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชุมชนคลองเตย ๑๓๑ คน มีความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ด้วยเหตุนี้ กลุ่มเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตย จึงเป็นกลุ่มที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของกลุ่มผู้วิจัย ซึ่งกลุ่มผู้วิจัยเลือกเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชุมชนคลองเตยที่สมัครใจ ๔๑ คน เป็นกลุ่มเป้าหมาย

ข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

๑) เด็กและเยาวชนอายุ ๑๓-๑๕ ปี จำนวน ๒๑ คน แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๒๐ คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑ คน

๒) เด็กและเยาวชนอายุ ๑๖-๑๘ ปี จำนวน ๒๐ คน แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๑ คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๑๙ คน

โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง ๔๑ คน มี “ช่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหลัก” ประกอบด้วย สื่อออนไลน์ ได้แก่ Line Facebook และสื่อโทรทัศน์ ส่วน “บุคคลที่ทรงอิทธิพลต่อความเชื่อถือ” เมื่อได้รับข้อมูล ได้แก่ คนในครอบครัว ครู/อาจารย์ เพื่อนที่รู้จักกัน และสื่อสังคมออนไลน์

ในด้าน “ความตระหนักในการปฏิบัติตามกฎหมาย” พบว่า

๑) หากไม่มีใครพบเห็น เด็กและเยาวชนพร้อมที่จะกระทำผิดกฎหมาย แปรผลจากค่าเฉลี่ยที่ได้ ๓ จากคะแนนเต็ม ๕

๒) หากไม่เห็นด้วยกับข้อกำหนดนั้น ๆ เด็กและเยาวชน พร้อมทั้งจะไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย แผลผล จากค่าเฉลี่ยที่ได้ ๒.๗๓ จากคะแนนเต็ม ๕

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

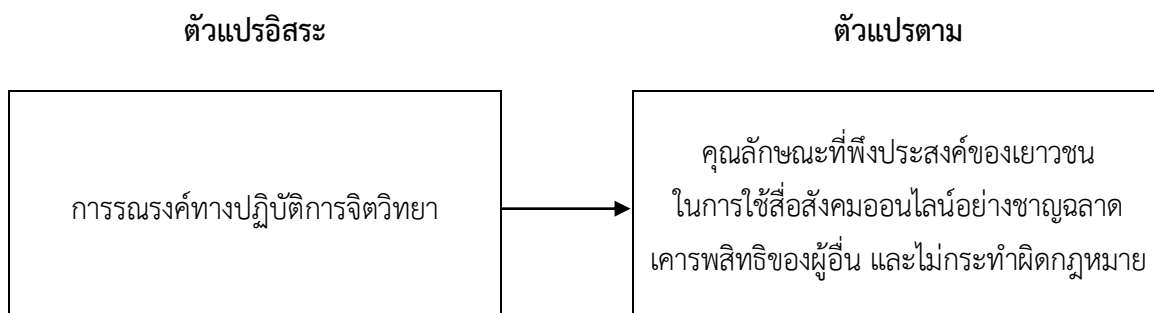
การวิจัยเรื่องการปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการ ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ของเด็กและ เยาวชน
๒. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชน
๓. เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่าง ชาญฉลาด เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่กระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะของเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ จะรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นทางสื่อสังคมออนไลน์ และละอายต่อการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การระรานทางไซเบอร์ สูงกว่าก่อนการรณรงค์ปฏิบัติการทางจิตวิทยา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดงานวิจัยการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

๑.๑ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและการแสดงความคิดเห็นของเยาวชน บนคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ

๑.๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

๒. ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ คือ กลุ่มเด็ก และเยาวชนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๓ – ๑๘ ปี จำนวน ๔๑ คน ในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร

๓. ขอบเขตด้านเวลา คือ เดือนเมษายน ถึง เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๕

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน ด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์
๒. เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์
๓. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอาจนำแนวทางที่ได้จากงานวิจัยนี้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไม่ให้มีการระรานทางไซเบอร์อีกต่อไป

นิยามศัพท์

๑. **เยาวชน** หมายถึง เด็กและเยาวชนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี จำนวน ๔๑ คน ในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร
๒. **สื่อสังคมออนไลน์** หมายถึง ช่องทางการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการสื่อสาร แสดงความคิดเห็น รวมทั้งการสั่งซื้อสินค้า ผ่านทางระบบไร้สาย และ/หรือ ระบบสายสัญญาณ บนเครื่องมือต่าง ๆ อาทิ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ตพีซี ไอแพด โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น
๓. **กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์** หมายถึง สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕, ๓๒, ๓๔ และ ๕๐ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๓, ๓๒๖, ๓๙๓ และ ๓๙๗ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔
๔. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน** หมายถึง คุณลักษณะของเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นทางสื่อสังคมออนไลน์ และละอายต่อการกระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ๓ ประการ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ของเด็กและเยาวชน

๒. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชน

๓. เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาด เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่กระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ โดยได้มีการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวงานวิจัยที่ศึกษาเพื่อนำมาเป็นแนวทาง และใช้อ้างอิงในการศึกษา ดังนี้

๑. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber bullying)

๒. แนวคิด ทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (Bullying) ผู้อื่น

๓. การปฏิบัติการทางจิตวิทยา (ปจว.)

๔. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการการนำจริยธรรมและคุณค่าทางสังคมมาปรับใช้ในการแก้ปัญหาการระรานทางไซเบอร์

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber bullying)

๑. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์

ในปัจจุบันในสังคมนั้น มีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงด้านการสื่อสารที่มากขึ้น นับตั้งแต่สังคมออนไลน์เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยสังคมในปัจจุบันไม่จำเป็นต้องเผชิญหน้ากันเสียด้วยเพราะสามารถรับการสื่อสารกันได้สะดวกรวดเร็ว ได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นเสมือนการเชื่อมต่อสังคมเป็นหลัก^๔ โดย

“Social” หมายถึง สังคม ซึ่งในที่นี้ หมายถึงสังคมออนไลน์ ซึ่งมีขนาดใหญ่มากในปัจจุบัน

“Media” หมายถึง สื่อ โดยมี เนื้อหา เรื่องราว บทความ วิดีโอ เพลง รูปภาพ เป็นต้น

ดังนั้น คำว่า Social Media จึงหมายถึง สื่อสังคมออนไลน์ที่มีการตอบสนองทางสังคม ได้หลายทิศทาง โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พุดง่าย ๆ ก็คือเว็บไซต์ที่บุคคลบนโลกนี้สามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้นั่นเอง

พื้นฐานการเกิด Social Media ก็มาจากความต้องการของมนุษย์หรือคนเราที่ต้องการติดต่อสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์กัน จากเดิมเรามีเว็บในยุค ๑.๐ ซึ่งก็คือเว็บที่แสดงเนื้อหาอย่างเดียว บุคคลแต่ละคนไม่สามารถติดต่อหรือโต้ตอบกันได้ แต่เมื่อเทคโนโลยีเว็บพัฒนาเข้าสู่ยุค ๕.๐ ก็มีการพัฒนาเว็บไซต์ที่เรียกว่า Web Application ซึ่งก็คือเว็บไซต์มีแอปพลิเคชันหรือโปรแกรมต่าง ๆ ที่มีการโต้ตอบกับผู้ใช้งานมากขึ้น ผู้ใช้งาน

^๔ นายอนันต์ วิวัฒน์เดชา, “ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสังคมออนไลน์ต่อความรุนแรงของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์”(การศึกษานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๐) น. ๕-๘

แต่แต่ละคนสามารถโต้ตอบกันได้ผ่านหน้าเว็บเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) หมายถึง เว็บไซต์ที่เชื่อมโยงผู้ใช้งานไว้ด้วยกัน โดยที่เว็บไซต์เหล่านี้จะมีพื้นที่ไว้สำหรับผู้ใช้งานที่เข้ามาหาความรู้ หรือพบปะสนทนา มีบริการให้ความสะดวกด้านการสื่อสาร มีเครื่องมือในการสร้างเครือข่ายสำหรับเผยแพร่ข้อมูล บทความ ผลงาน รูปภาพ เป็นที่สาธารณะ แสดงความคิดเห็น และเปลี่ยนประสบการณ์หรือความสนใจร่วมกัน รวมถึงการเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ที่ผู้ใช้งานสามารถร่วมกันสร้างเนื้อหาได้ตามความสนใจของแต่ละบุคคล

“เครือข่ายสังคมออนไลน์” มาจากคำว่า Social Network ซึ่งเป็นเครือข่ายของการสื่อสารข้อมูลขนาดใหญ่ ประกอบด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์จำนวนมากที่เชื่อมโยงแหล่งข้อมูลจากหลากหลายที่ หลากหลายองค์กรทั่วโลกเข้าด้วยกัน

โดย คำว่า “เครือข่าย” หมายถึง

๑. การที่มีคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ ๒ เครื่องขึ้นไป เชื่อมต่อเข้าด้วยกันด้วยสายเคเบิล (ทางตรง) หรือสายโทรศัพท์ (ทางอ้อม)

๒. มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์

๓. มีการถ่ายเทข้อมูลระหว่างกัน เครือข่ายสังคมออนไลน์ถือเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์สากลที่เชื่อมต่อเข้าด้วยกันภายใต้มาตรฐานการสื่อสารเดียวกัน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ สื่อสารและสืบค้นสารสนเทศจาก เครือข่ายต่าง ๆ ทั่วโลก

ดังนั้น เครือข่ายสังคมออนไลน์ จึงเป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศจากทั่วโลก ทุกสาขาวิชา ทุกด้าน ทั้งการบันเทิง วิชาการ รวมถึงการประกอบธุรกิจต่าง ๆ แนวคิดสังคมเครือข่าย (Social Network Concept) มีการพัฒนาต่อยอดมาจากพื้นฐานของทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory)^๕ โดยมีผู้คิดคือ Richard Emerson ซึ่งเป็นผู้ต่อยอดความคิดมาจาก Gorge C. Homans โดยมีแกนฐานคติ คือ (Assumption) โดยในเครือข่ายสังคมนั้นจะประกอบไปด้วยบุคคล (Actor) และความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Relation) ตามบทบาทของแต่ละบุคคลหรือความสัมพันธ์ และไม่ได้มีเพียงบทบาทเดียว แต่มีหลายบทบาทออกไปตามแต่โอกาสในชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายสังคม บางครั้งอาจจะเป็นไปตามทฤษฎีของการแลกเปลี่ยน เพราะบุคคลไม่ได้กระทำแต่ตามบทบาทของตนเองหรือหน้าที่ซึ่งคาดหวังในสังคมหรือตามพื้นฐานที่ได้รับการถ่ายทอดมาเท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการรับรู้ และการตัดสินใจในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันด้วย ทั้งในด้านวัตถุและในด้านจิตใจ ปัจจุบันสถานภาพองค์ความรู้ของแนวคิดนี้ ได้ถูกใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) การสร้างตัวตนของเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเชิงบูรณาการ (Integrated Exchange Forming) รวมไปถึงการศึกษาอำนาจและการพึ่งพาในเครือข่ายอีกด้วย

ในส่วน of เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ให้บริการตามเว็บไซต์ต่าง ๆ สามารถแบ่งขอบเขตตามการใช้งานโดยพิจารณาตามวัตถุประสงค์หลักของการเข้าใช้งาน และคุณลักษณะของเว็บไซต์ที่มีร่วมกัน กล่าวคือ

^๕ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) ได้พยายามอธิบายให้เข้าใจถึงการเพิ่มและสูญเสียอำนาจ เหมือนกับกระบวนการแลกเปลี่ยนอิทธิพลระหว่างผู้นำกับผู้ตามที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในการอยู่ร่วมกัน ทฤษฎีนี้พิจารณาบนพื้นฐานของกระบวนการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อใช้อธิบายพฤติกรรมของกลุ่มคนในสังคมอันซับซ้อน สิ่งสำคัญของการมีความสัมพันธ์กันในสังคมก็เพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือความพอใจด้านต่าง ๆ กัน การนำประสบการณ์นั้นมาใช้ได้ในการดำเนินการแลกเปลี่ยนทางสังคม ไม่ใช่แต่เพียงผลประโยชน์ด้านวัตถุ ยังรวมถึงด้านจิตใจ เช่น การถูกยอมรับ ยกย่อง และผลกระทบจิตใจด้านอื่น ๆ ทุกคนเรียนรู้การแลกเปลี่ยนทางสังคมตั้งแต่เยาว์วัย และพัฒนาการแลกเปลี่ยนตามความคาดหวังของตนเองมากขึ้นและต้องการความยุติธรรมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการเข้าใช้งานมีเป้าหมายในการใช้งานไปในทางเดียวกันมีการแบ่งประเภทของ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้จำนวน ๗ ประเภท^๖

๑. สร้างและประกาศตัวตน (Identity Network)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทนี้ใช้สำหรับให้ผู้ใช้งาน ได้มีพื้นที่ในการสร้างตัวตนขึ้นมาบนเว็บไซต์ และสามารถที่จะเผยแพร่เรื่องราวของตนผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยลักษณะของการเผยแพร่ อาจจะเป็นรูปภาพ วิดีโอ การเขียนข้อความลงในบล็อก อีกทั้งยังเป็นเว็บที่เน้นการหาเพื่อนใหม่ หรือการค้นหาเพื่อนเก่าที่ขาดการติดต่อการเขียนบทความได้อย่างเสรีซึ่งอาจจะถูกนำมาใช้ได้ ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑.๑ Blog บล็อก เป็นชื่อเรียกสั้น ๆ ของ Weblog ซึ่งมาจากคำว่า “Web” รวมกับคำว่า “Log” ที่เป็นเสมือนบันทึกหรือรายละเอียดข้อมูลที่เก็บไว้ ดังนั้นบล็อกจึงเป็นโปรแกรม ประยุกต์บนเว็บที่ใช้เก็บบันทึกเรื่องราว หรือเนื้อหาที่เขียนไว้ โดยเจ้าของเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ โดยทั่วไปจะมีผู้ที่ทำหน้าที่หลักที่เรียกว่า “Blogger” เขียนบันทึกหรือเล่าเหตุการณ์ที่อยากให้ คนอ่านได้รับรู้ หรือเป็นการเสนอ มุมมองและแนวความคิดของตนเองใส่เข้าไปในบล็อกนั้น

๑.๒ ไมโครบล็อก (Micro Blog) เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทนี้มีลักษณะเด่น โดยการให้ผู้ใช้งานโพสต์ข้อความจำนวนสั้นๆ ผ่านเว็บผู้ให้บริการ และสามารถกำหนดให้ส่งข้อความนั้น ๆ ไปยัง โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ เช่น Twitter เป็นต้น

๒. สร้างและประกาศผลงาน (Creative Network)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทนี้ เป็นสังคมสำหรับผู้ใช้ที่ต้องการแสดงออกและนำเสนอ ผลงานของตัวเอง สามารถแสดงผลงานได้จากทั่วทุกมุมโลก จึงมีเว็บไซต์ที่ให้บริการพื้นที่เสมือนเป็นแกลเลอรี (Gallery) ที่ใช้จัดโชว์ ผลงานของตัวเองไม่ว่าจะเป็นวิดีโอ รูปภาพ เพลง อีกทั้งยังมีจุดประสงค์หลักเพื่อแชร์ เนื้อหาระหว่างผู้ใช้เว็บที่ใช้ฝากหรือแบ่งปัน โดยใช้วิธีเดียวกันแบบเว็บฝากภาพ แต่เว็บนี้เน้นเฉพาะไฟล์ที่เป็น มัลติมีเดีย ซึ่งผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทนี้ ได้แก่ YouTube, Flickr, Multiply, Photobucket และ Slideshare เป็นต้น

๓. ความชอบในสิ่งเดียวกัน (Passion Network)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่ทำหน้าที่เก็บในสิ่งที่ชอบไว้บนเครือข่าย เป็นการสร้างที่คั่นหนังสือออนไลน์ (Online Bookmarking) มีแนวคิดเพื่อให้ผู้ใช้สามารถเก็บหน้าเว็บเพจที่คั่นไว้ในเครื่องคนเดียวก็นำมาเก็บไว้บนเว็บไซต์ได้ เพื่อที่จะได้เป็นการแบ่งปันให้กับคนที่มีความชอบในเรื่องเดียวกันสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการเข้าไปหาข้อมูลได้ และนอกจากนี้ยังสามารถโหวตเพื่อให้คะแนนกับที่คั่นหนังสือออนไลน์ที่ผู้ใช้คิดว่ามีประโยชน์และเป็นที่ยอมรับ ซึ่งผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่ Digg, Zickr, Ning, del.icio.us, Catchh และ Reddit เป็นต้น

๔. เวทีทำงานร่วมกัน (Collaboration Network)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ต้องการความคิด ความรู้ และการต่อยอดจากผู้ใช้ที่เป็นผู้มีความรู้ เพื่อให้ความรู้ที่ได้ออกมามีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเกิดการพัฒนานในที่สุด ซึ่งหากลองมองจาก แรงจูงใจที่เกิดขึ้นแล้ว คนที่เข้า มาในสังคมนี้มักจะเป็นคนที่มีความภูมิใจที่ได้เผยแพร่สิ่งที่ตนเองรู้ และทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เพื่อรวบรวมข้อมูลความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ในลักษณะเนื้อหา ทั้งวิชาการ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สินค้า หรือบริการโดยส่วนใหญ่มักเป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้บริการเครือข่ายสังคม

^๖ นายอนันต์ วิวัฒน์เดชา, อ่างแล้ว เชิงอรุณที่ ๑, น. ๖

ออนไลน์ ในลักษณะเวทีทำงานร่วมกัน ในลักษณะเวทีทำงานร่วมกัน เช่น Wikipedia, Google earth และ Google Maps เป็นต้น

๕. ประสบการณ์เสมือนจริง (Virtual Reality)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทนี้ มีลักษณะเป็นเกมออนไลน์ (Online Game) ซึ่งเป็นเว็บที่นิยมมากเพราะเป็นแหล่งรวบรวมเกมไว้มากมาย มีลักษณะเป็นวิดีโอเกมที่ใช้ผู้เล่นสามารถเล่นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เกมออนไลน์นี้มีลักษณะ เป็นเกม ๓ มิติที่ผู้นำเสนอตัวตนตามบทบาทในเกม ผู้เล่นสามารถติดต่อปฏิสัมพันธ์กับผู้เล่นคนอื่น ๆ ได้เสมือนอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง สร้างความรู้สึกสนุกเหมือนได้มีสังคมของผู้เล่นที่ช้อปในรูปแบบเดียวกัน อีกทั้งยังมีกราฟิกที่สวยงามดึงดูดความสนใจและมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เล่นรู้สึกบันเทิง เช่น Second Life, Audition, Ragnarok, และ World of Warcraft เป็นต้น

๖. เครือข่ายเพื่อการประกอบอาชีพ (Professional Network)

เป็นเครือข่าย สังคมออนไลน์เพื่อการทำงาน โดยจะเป็นการนำประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ในการเผยแพร่ประวัติผลงานของตนเอง และสร้างเครือข่ายเข้ากับผู้อื่น นอกจากนี้บริษัทที่ต้องการคนมาร่วมงาน สามารถเข้ามาตรวจค้นประวัติของผู้ใช้ที่อยู่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้ได้ ผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทนี้ ได้แก่ LinkedIn เป็นต้น

๗. เครือข่ายที่เชื่อมต่อกันระหว่างผู้ใช้ (Peer to Peer: P๒P)

เป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์แห่งการเชื่อมต่อกันระหว่างเครื่องผู้ใช้ด้วยกันเองโดยตรง จึงทำให้เกิดการสื่อสารหรือแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และตรงถึงผู้ใช้ทันที ซึ่งผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภทนี้ ได้แก่ Skype และ BitTorrent เป็นต้น

๒. กระบวนการระรานทางไซเบอร์ (Cyber bullying)

เครือข่ายสังคมออนไลน์หรืออินเทอร์เน็ต เป็นนวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนโฉมหน้าการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นความก้าวหน้าของมนุษยชาติ แต่ก็ยังเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดประเด็นปัญหาของการล่วงละเมิด การใช้ความรุนแรงเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพของแต่ละบุคคล แพร่กระจายมากขึ้นเช่นกัน และการระรานทางไซเบอร์ก็เป็นส่วนหนึ่งในปัญหาที่ตามมาจากการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งเปลี่ยนรูปแบบมาจากการระรานโดยทั่วไป

๒.๑ ความหมายของการระรานทางไซเบอร์

คำว่า Cyber Bullying^๗ ปรากฏครั้งแรกเมื่อไม่ชัดเจน แต่ส่วนใหญ่กล่าวกันว่า บิล เบลเซอร์ (Bill Belsey) คือผู้นิยามการระรานทางไซเบอร์อย่างเป็นทางการขึ้นครั้งแรก โดยให้ความหมายไว้ว่าการระรานทางไซเบอร์ หมายถึง การที่คนหรือกลุ่มคนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT: Information and Communication Technology) ทำร้ายผู้อื่นโดยเจตนาหรือสนับสนุนให้เกิดขึ้นโดยอาจมีการกระทำซ้ำหลายครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับนิยามของนักวิชาการที่ใช้บ่อยหลายในเวลาต่อมา คือหมายถึงการที่คนหรือกลุ่มคนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยเจตนาใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ทำร้ายเหยื่อที่ป้องกันตัวเองได้ยาก โดยกระทำอย่างต่อเนื่องและกระทำซ้ำหลายครั้ง หรือการจงใจทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด เป็นทุกข์ โดยใช้

^๗ Cyber Bullying “การระรานทางไซเบอร์” หรือที่เรารู้จักกันอย่างแพร่หลายว่า “การ Cyberbully” คือ การกลั่นแกล้งคุกคาม หรือระรานผู้อื่นโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ผ่านโซเชียลมีเดีย การส่งข้อความ การเล่นเกม และโทรศัพท์มือถือ การ Cyberbully เป็นพฤติกรรมที่มักเกิดขึ้นซ้ำ ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัว ย่ำโมโห หรือสร้างความอับอายให้แก่ผู้ที่ตกเป็นเป้าหมาย โทรศัพท์มือถือ การ Cyberbully เป็นพฤติกรรมที่มักเกิดขึ้นซ้ำ ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัว ย่ำโมโห หรือสร้างความอับอายให้แก่ผู้ที่ตกเป็นเป้าหมาย

คอมพิวเตอร์ มือถือ และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ โดยกระทำซ้ำหลายครั้งและทำให้ผู้ถูกระงับได้รับความทุกข์ทรมาน

ส่วนความหมายของการระรานทางไซเบอร์ในความหมายของเยาวชนทั้งที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดและเยาวชนทั่วไปที่ไม่เคยมีประสบการณ์ มักให้ความหมายเชิงพฤติกรรมความรุนแรงที่ทำต่อกันทางอินเทอร์เน็ต มือถือหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เช่น การศึกษาของโควาลสกีและลิมเบอร์ (Kawalski; & Limber). ๒๐๐๗) พบว่าเยาวชนทั่วไปได้ให้ความหมายของการระรานทางไซเบอร์ เพราะเป็นการใช้อินเทอร์เน็ตหรือเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น มือถือ หรืออุปกรณ์ดิจิทัลอื่น ๆ เพื่อจงใจทำร้ายหรือข่มขู่ผู้อื่น ส่วนแพทชินและฮินดูจา (Patchin; & Hinduja. ๒๐๑๒) พบว่า เยาวชนที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ผ่านโลกไซเบอร์ หรือใครมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ให้ความหมายต่อการระรานทางไซเบอร์ว่าเป็นพฤติกรรมใดก็ตามที่มีการข่มขู่ ทำให้เจ็บปวดหรือรบกวนผู้อื่นซ้ำ ๆ ผ่านทางช่องทางออนไลน์ มือถือ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ หลายรูปแบบ ก็ถือว่า เป็นการกระทำการระรานทางไซเบอร์

ส่วนการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการระรานทางไซเบอร์หรือไม่ควรมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับเงื่อนไข ๔ ประการ นำมาประกอบกับการพิจารณา คือ

๑) พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นโดยเจตนา ตั้งใจให้เกิดขึ้น ไม่ใช่เป็นเพียงความบังเอิญหรืออุบัติเหตุ

๒) พฤติกรรมนั้น เกิดขึ้นซ้ำมากกว่า ๑ ครั้ง เงื่อนไขในข้อนี้มาจากการนิยามการระรานบุคคลอื่นทั่วไป (Bullying) แต่เป็นเงื่อนไขที่นักวิชาการเห็นตรงกันว่าควรมีหรือไม่ และสำหรับการกระทำซ้ำแบ่งได้ ๒ ลักษณะ คือ ผู้กระทำลงมือกระทำซ้ำหลายครั้ง หรือผู้กระทำได้กระทำเพียงครั้งเดียว แต่พูดเสมือนถูกกระทำซ้ำหลายครั้ง เพราะเนื้อหาในโลกไซเบอร์ผ่านการเผยแพร่และทำซ้ำซึ่งทำร้ายผู้ถูกระงับไม่รู้จบ เช่น การโพสต์ภาพออนไลน์ที่มีหลักฐานจะคงอยู่อีกยาวนาน หรือการดาวน์โหลดไฟล์เพื่อตัดแปลงแก้ไขแล้วอัปโหลดขึ้นอีกครั้ง

๓) ผู้ถูกระงับจะได้รับความทุกข์ ความเจ็บปวด อันเกิดผลกระทบต่อยุติธรรม อารมณ์ สังคม หรือด้านอื่น ๆ

๔) เป็นการใช้อินเทอร์เน็ตหรือเทคโนโลยีการสื่อสารของเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ มือถือ แท็บเล็ต ฯลฯ เพื่อกระทำต่อคนอื่น

อย่างไรก็ตาม ความหมายของการระรานทางไซเบอร์ไม่มีนิยามที่ตายตัว ส่วนใหญ่การระรานทางไซเบอร์มักมีเงื่อนไขที่สำคัญ ๓ ประการที่นักวิชาการเห็นตรงกัน คือ ๑) การมีเจตนาทำร้ายคนอื่น ๒) ก็ทำผ่านช่องทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ๓) ผู้ถูกระงับได้รับความเจ็บปวด ทุกข์ทรมานเป็นผลกระทบอื่น ๆ จากความรุนแรงนั้น ส่วนเงื่อนไขอื่น ๆ ที่มักเป็นเกณฑ์พิจารณาว่าเป็นการระรานทางไซเบอร์ คือ พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นซ้ำมากกว่า ๑ ครั้ง และผู้กระทำมีอำนาจเหนือกว่าผู้ถูกระงับ แต่จากการทบทวนพบว่าเงื่อนไขทั้งสองประการนี้มีประเด็นที่นักวิชาการเห็นไม่พร้อมกันอยู่ เช่น การระรานทางไซเบอร์อาจเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว แต่มีผลต่อเนื่องยาวนานต่อผู้ถูกระงับก็อาจนับว่าเป็นการระรานทางไซเบอร์ หรือ ผู้กระทำอาจไม่มีอำนาจเหนือกว่าผู้ถูกระงับ แต่เป็นบุคคลใดก็ได้ที่หลบซ่อนตัวในโลกไซเบอร์แล้วลักลอบทำลายคนอื่น

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้วิจัยจะให้ความหมายการระรานทางไซเบอร์ตามการให้ความเห็นของนักวิชาการที่มีการใช้อย่างแพร่หลายและรวมเงื่อนไข ๓ ข้อ ซึ่งเป็นเกณฑ์พื้นฐานของการระรานทางไซเบอร์ไว้ด้วยกัน คือ หมายถึง พฤติกรรมความรุนแรงโดยเจตนาของเยาวชนผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต หรือเครื่องมือสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้ถูกระงับ เครียด อับอาย เจ็บป่วย เสียชื่อเสียง

ถูกอิตรอนสิทธิ์ความเป็นส่วนตัว หรือได้รับผลกระทบอื่น ๆ โดยเกิดขึ้นซ้ำมากกว่าหนึ่งครั้งต่อเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง หรือเกิดขึ้นครั้งเดียวแต่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ สังคมและการดำเนินชีวิตของผู้ถูกรักษา

๒.๒ ลักษณะของการระรานทางไซเบอร์

การระรานทางไซเบอร์เกิดขึ้นได้ผ่านหลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ตหรือ อุปกรณ์การสื่อสารต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ อีเมล การแชท เว็บบล็อก ข้อความโต้ตอบแบบทันที การส่งรูป ข้อความและวิดีโอจากมือถือ ฯลฯ ทำให้มีลักษณะสำคัญที่แตกต่างจากการกระทำความผิดโดยทั่วไป ดังนี้

๒.๒.๑ การไร้ตัวตน หรือ ตัวตนปลอม

ปัจจุบันเทคโนโลยีการศึกษาในโลกไซเบอร์ที่สามารถหลบซ่อน ปลอมแปลงตัวตน ได้ง่าย จึงถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำต่อผู้อื่น แต่อาจรู้สึกเป็นอิสระจากแรงกดดันจากสังคมในโลกจริง จิตสำนึกทางจริยธรรมที่สังคมคาดหวัง และไม่ถูกตรวจสอบพบข้อบกพร่องได้ง่ายเหมือนการกระทำในโลกจริง อย่างไรก็ตามการไร้ตัวตนในโลกไซเบอร์นั้น ไม่อาจปราศจากตัวตนได้โดยสมบูรณ์ เนื่องจากยังมีร่องรอยและ หลักฐานส่วนหนึ่งที่สามารถแกะรอยได้ เช่น Internet protocol address (IP address) หรือ Digital footprint (การทิ้งรอยเท้าทางดิจิทัล) ไว้ในโลกอินเทอร์เน็ต ซึ่งต้องใช้การตรวจสอบอย่างละเอียดต่อไป

๒.๒.๒ การขาดความยับยั้งชั่งใจ

เมื่อในโลกไซเบอร์นั้นง่ายต่อการหลบซ่อนตัวตน ประกอบกับการไม่เห็นผลกระทบ ที่รุนแรงต่อผู้ถูกรักษาได้อย่างชัดเจนในทันทีทันใดเหมือนการกระทำในโลกจริง จึงทำให้ผู้กระทำขาดความ ยับยั้งชั่งใจและขาดความอดกลั้นต่อการควบคุมความต้องการหรือความวู่วามของตนเอง

๒.๒.๓ การขาดผู้ควบคุมดูแล

ผู้ควบคุมดูแลในโลกออนไลน์ เช่น ผู้ดูแลเว็บไซต์ หรือบอร์ดออนไลน์สาธารณะ ไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึงและมีโอกาสน้อยที่จะพบเห็นการกระทำความผิดผ่านโลกไซเบอร์โดยตรง หลายครั้ง การกระทำความผิดผ่านโลกไซเบอร์ ได้เกิดขึ้นผ่านช่องทางการสื่อสารส่วนตัว เช่น อีเมล ข้อความในมือถือ โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันแชทออนไลน์ที่ครอบครัวและคนนอกยากจะเข้าถึง

๒.๒.๔ การแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว

ประเด็นสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การระรานทางไซเบอร์เป็นปัญหาอย่างมากก็คือ การก่อให้เกิดความเจ็บปวด ได้อับอายต่อผู้ถูกรักษาจากการแพร่กระจายหลักฐานในวงกว้าง ให้ลุกลาม อย่างรวดเร็ว เช่น การส่งต่อกันไปเรื่อย ๆ การเผยแพร่ให้ผู้คนมากมายได้เห็นทันทีจากการโพสต์เพียงครั้งเดียว เป็นต้น

๒.๒.๕ ความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่อที่ไร้ขีดจำกัด

ในยุคที่เยาวชนส่วนใหญ่ใช้มือถือและเชื่อมอินเทอร์เน็ตเช่นนี้ ทุกคนต่างมีความเสี่ยง ในการตกเป็นเหยื่อการกระทำความผิดผ่านโลกไซเบอร์ ซึ่งเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไร้ข้อจำกัดด้านสถานที่และ ระยะห่างทางกายภาพ ต่างจากการรังแกแบบดั้งเดิม

๒.๓ ประเภทของการระรานทางไซเบอร์

การกระทำการระรานทางไซเบอร์เป็นปรากฏการณ์ที่มีความหลากหลายอย่างมาก จึงมีการจัด ประเภทของการระรานทางไซเบอร์ที่แตกต่างกัน แบ่งออกเป็น ๙ ประเภท^{๑๑} โดยพิจารณาแล้วว่ามี ความครอบคลุมมากที่สุด และเป็นประเภทที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายอ้างอิงจากไควาลสกีและคณะซึ่งเป็นนักวิชาการ

^{๑๑} ปองกมล สุรัตน์, “การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในมิติสังคมวัฒนธรรม : กรณีศึกษาเยาวชนไทยเจนเนอเรชั่น Z” (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๖๑) น. ๑๔

กลุ่มแรกที่จัดประเภทของการระรานทางไซเบอร์อย่างเป็นทางการและเผยแพร่ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง จึงสรุปประเภทการระรานทางไซเบอร์ได้ ดังต่อไปนี้

๒.๓.๑ การโจมตีกันด้วยข้อความที่รุนแรงหรือหยาบคาย (Flaming)

๒.๓.๒ การก่อกวน คุกคามผู้อื่นอย่างซ้ำ ๆ (Harassment)

๒.๓.๓ การนำข้อมูลส่วนตัว หรือข้อมูลที่เป็นความลับของผู้อื่นไปเผยแพร่ (Outgoing and trickery) เช่น การเผยแพร่คลิปหลุด เป็นต้น

๒.๓.๔ การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นความเท็จเกี่ยวกับผู้อื่น ส่งผลให้บุคคลนั้นได้รับความเสียหาย เสื่อมเสียชื่อเสียง อับอาย ถูกดูหมิ่นหรือเกลียดชัง (Denigration) เช่น การตัดต่อภาพคนอื่นให้นอนาจาร และเผยแพร่หรือส่งต่อในเว็บไซต์ เป็นต้น

๒.๓.๕ การแอบอ้างชื่อหรือตัวตนของผู้ถูกกระทำเพื่อให้หลยา ด่าทอหรือกระทำการประสังครายต่อผู้อื่น (Impersonation) เช่น การสร้าง Facebook ที่ปลอมแปลงเป็นผู้อื่นแล้วด่าทอเว้นวรรค การแก๊งบุคคลอื่นในโลกออนไลน์เพื่อให้เจ้าของเพจ (Account) ที่แท้จริงทุกเกลียดชัง เป็นต้น

๒.๓.๖ การติดตาม ช่มชู้ และคุกคามผู้อื่นซ้ำ ๆ อย่างจริงจังและรุนแรง (Cyberstalking) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับ Harassment แต่มีความเข้มข้นรุนแรงกว่า

๒.๓.๗ การลบ บล็อก ชัดขวาง หรือปฏิเสธผู้อื่นออกจากกลุ่มสังคมออนไลน์ (Exclusion or ostracism) ทำให้ผู้อื่นกระทบกระเทือนจิตใจจากการไม่ได้รับการยอมรับหรือถูกปิดกั้นทางสังคม

๒.๓.๘ การทำร้ายร่างกายผู้อื่น เช่น ตบตี ตาย ใช้กำลังลงไม้ลงมือแล้วเผยแพร่คลิปวิดีโอเพื่อความสนุกสนาน อันเป็นผลให้บุคคลนั้นเกิดความอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียง (Happy Slapping)

๒.๓.๙ การที่บุคคลถ่ายภาพหรือคลิปวิดีโอไปเปลือยของตนเองเพื่อส่งต่อให้คนอื่น แต่ถูกนำไปเผยแพร่ต่อโดยไม่ได้รับอนุญาต (Sexting) ซึ่งคำว่า Sexting มีความหมายกว้างครอบคลุมการใช้มือถือหรืออินเทอร์เน็ตเพื่อส่งข้อความ รูปภาพ หรือคลิปอนาจารในหมู่เยาวชน บางครั้งเป็นการสมัครใจกันเอง แต่หลายครั้งเป็นการรังแก (National Crime Prevention Council, ๒๐๑๗) ทำให้ผู้ถูกกระทำเสียหาย อับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียง ไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ

๒.๔ ผลกระทบที่ได้รับจากการระรานทางไซเบอร์

การระรานทางไซเบอร์ไม่ใช่เพียงการคุกคามทางออนไลน์หรือก่อกวนทางมือถือ ที่ดูเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเล็กน้อยเมื่อเทียบกับการทำร้ายร่างกายอย่างที่หลายบุคคลเข้าใจ แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นทางจิตใจรุนแรงอย่างยิ่ง ได้แก่ หวาดกลัว เศร้า ซึมเศร้า ไม่อยากไปโรงเรียน รู้สึกโดดเดี่ยว รู้สึกถูกจ้องจ้องจากเพื่อนในโรงเรียน เสียสมาธิทางการเรียน นอกจากนี้ยังเป็นเหตุให้หวาดกลัวต่อการโดนทำร้ายร่างกาย เพราะการถูกกระทำในโลกไซเบอร์ทำให้พวกเขาารู้สึกไม่ปลอดภัยและมีผลเปลี่ยนแปลงต่อชีวิตในด้านอื่นตามมา เช่น สูญเสียตัวตนในโลกออนไลน์ ต้องย้ายโรงเรียนหาเพื่อนกลุ่มใหม่แทนกลุ่มเดิม นักเรียนหลายคนไม่รู้ว่ามีใครเป็นผู้กระทำ ไม่รู้จุดเริ่มต้นของความรุนแรงนี้มาจากไหน แต่มันกลับเกิดขึ้นใหม่ไม่หยุดเป็นวงจรซ้ำซาก

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาได้ยืนยันชัดเจนแล้วว่า การระรานทางไซเบอร์นั้นส่งผลกระทบต่อจิตใจ อารมณ์ และคุณภาพชีวิตในโลกจริงทางผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ เป็นความรุนแรงอย่างหนึ่งเป็นผลมาจากการขาดความสามารถในการจัดการปัญหาและความเครียดของวัยรุ่น บางรายถึงขั้นพยายามฆ่าตัวตายเพื่อให้หลุดพ้นจากความเครียดและความทรมานที่ได้รับจากการระรานทางไซเบอร์

๓. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

ในแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีนั้น มีการใช้แนวคิดของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์เป็นทฤษฎีที่ใช้มุมมองระดับจุลภาคในการมองสังคม และสนใจในเรื่องราวชีวิตประจำวันที่มนุษย์ได้กระทำโต้ตอบกัน มองว่า มนุษย์มีการติดต่อหรือกระทำระหว่างกันโดยอาศัยสัญลักษณ์เป็นสื่อกลางทำให้เกิดความเข้าใจ โดยสัญลักษณ์นั้นต่างจากสัญญาณ (Sign) ที่มีเพียงความหมายเดียว แต่สัญลักษณ์แต่ละอันมีความหมายได้หลายอย่าง สัตว์มีความสามารถแค่ใช้สัญญาณ แต่มนุษย์มีความสามารถในการใช้ทั้งสัญญาณและสัญลักษณ์ สัญลักษณ์มีได้หลายแบบ เช่น ภาษา ท่าทาง การกระทำ โดยภาษาเป็นระดับสัญลักษณ์ที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยการเรียนรู้ และเชี่ยวชาญถึงจะใช้ได้และอาจผิดพลาดได้เพราะต้องอาศัยการตีความตามสถานการณ์ (Context) ในขณะนั้น

หลักการสำคัญของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ คือ บุคคลจะใช้ภาษาและสัญลักษณ์ในการสื่อสารกับผู้อื่น และการตีความในทัศนะของบุคคลและศึกษาว่าคนเรารู้โลกรอบตัวจากมุมมองเฉพาะของตนอย่างไร ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับความหมายเฉพาะบุคคลที่เป็นอัตวิสัยมากกว่ามองเชิงโครงสร้าง เพราะสนใจว่าการปฏิสัมพันธ์ที่มีความหมายและเกิดขึ้นซ้ำ ๆ อันก่อให้เกิดความเป็นสังคมได้อย่างไร โดยมีแนวคิดที่สำคัญ คือ

๑. บุคคลจะแสดงออกเช่นไร ขึ้นอยู่กับการให้ความหมายต่อสิ่งที่กำลังปฏิสัมพันธ์ด้วย
๒. การปฏิสัมพันธ์จะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม โดยบุคคลจะให้ความหมายและการตีความอากัปกริยาท่าทางตัวบุคคล และสถานการณ์ในแบบเฉพาะของตัวเอง
๓. การสร้างความหมายนั้นเกิดขึ้นจากการได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสังคมต่าง ๆ
๔. การสร้างความหมายจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและถูกสร้างขึ้นใหม่ผ่านกระบวนการตีความระหว่างการปฏิสัมพันธ์

โดยมีการนำแนวคิดของนักวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ ดังนี้

๑. แนวคิดของ จอร์จ เฮอร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead) เป็นนักสังคมวิทยา และนักจิตวิทยาสังคมที่สนใจพฤติกรรมเชิงสังคมของมนุษย์ที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้กระทำและควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ระบุว่ามนุษย์มีกลไกทางความคิดที่แตกต่างจากสัตว์ คือ รู้จักวางแผน ปรับพฤติกรรมให้เข้ากับสถานการณ์และเป้าหมายที่วางไว้ และสื่อสารกับผู้อื่นผ่านการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดก็คือภาษาที่มนุษย์รู้จักตีความสิ่งที่ผู้อื่นพูดและโต้ตอบ รวมทั้งมีสำนึกว่าผู้อื่นย่อมมีความรู้สึกและความคิดเห็นเป็นของตนเอง มีดีจึงเชื่อว่าบุคคลมีกระบวนการโต้ตอบกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมที่ต่างคนก็ต่างส่งผ่านความหมายและตีความซึ่งกันและกันเป็นความหมายที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์และบริบท กลายเป็นการใช้อำนาจต่อรองความหมาย และความสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน หรือกลายเป็นโลกทางสังคม (Social world) ที่โต้ตอบกันผ่านสัญลักษณ์ โดยเฉพาะภาษา ซึ่งต้องรับรู้ความหมายของสัญลักษณ์ร่วมกันและสวมบทบาทต่าง ๆ เพื่อกระทำโต้ตอบกัน กล่าวคือ การปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ คือ การกระทำโต้ตอบกันโดยอาศัยกระบวนการทางความคิด ความหมาย และสัญลักษณ์

ส่วนตัวตนที่มนุษย์สร้างขึ้นเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น กล่าวคือ สังคมมีบทบาทในการควบคุมพฤติกรรมของคน ทำให้เกิดตัวตน ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นความคิดของตนเอง หรือฉันเป็นประธาน (I) และ ส่วนที่เป็นตัวตนทางความคิดของคนอื่น หรือ ฉันเป็นกรรม (Me) I เป็นตัวตนที่เป็นประธาน (Subject) เป็นการตอบสนองในฐานะเป็นผู้กระทำต่อกรรม (Object) ส่วนตัวตนที่เป็นกรรม (Object) เป็นการตอบสนองในฐานะเป็นผู้กระทำต่อกรรม (Object) ส่วนตัวตนที่เป็นกรรม (Object) ที่บุคคลคิดถึงตัวตนของตนเองในฐานะเป็นกรรมในสถานการณ์นั้น (Hewitt, ๒๐๐๐) เมื่อคนมีกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่เหล่านั้น ตัวตนในโลกจริง จึงขยายไปในโลกไซเบอร์ด้วย กลายเป็น Cyber-self หรือตัวตนในโลกไซเบอร์ ซึ่งเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และตัวตนดังกล่าวจะสร้าง I/Me ในโลกเสมือน เช่น หน้าบุคคลออนไลน์

ในเว็บไซต์ก็จะทำหน้าที่แสดงสร้างตัวตนต่อคนอื่นในโลกไซเบอร์ ผ่านการเลือกใช้ข้อความ รูปภาพ ข้อมูลดิจิทัลต่าง ๆ และเมื่อได้รับการตอบสนองจากผู้อื่นในโลกไซเบอร์ ก็จะสะท้อนถึง Me ที่เป็น Cyber-me ออกมา กลายเป็นปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและแสดงบทบาท Cyber “I” และ Cyber “Me” ต่อกันและกันในโลกไซเบอร์

๒. แนวคิดของชาร์ล คูลลีย์ (Charles Cooley)

คูลลีย์ เป็นนักสังคมวิทยาคนหนึ่งที่สนใจเรื่องตัวตน และได้เสนอแนวคิดสำหรับที่รู้จักกันดี “ตัวตนที่เห็นจากกระจกเงา” (Looking-glass self) ซึ่งหมายถึง วิธีที่บุคคลสร้างและดำรงตัวตนผ่านภาพสะท้อนที่เกิดจากการประเมินจากผู้อื่น แนวคิดให้ความสำคัญของอิทธิพลทางสังคมที่กำหนดตัวตนของบุคคล เพราะภาพสะท้อนจากผู้อื่นส่งผลต่อการรับรู้ตนเองของบุคคลหรือตัวตนเกิดขึ้นเพราะอาศัยสายตาของผู้อื่นที่จ้องมองมาเป็นเกณฑ์แล้วค่อยปรับเป็นตัวตนของบุคคล

คูลลีย์กล่าวถึงการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับตัวตน (Self-idea) ตามประสบการณ์ของบุคคลนั้น เพราะเป็นการเฝ้าสังเกตมุมมองของผู้อื่นที่มีต่อตัวเองอย่างต่อเนื่อง (Self-monitoring) ซึ่งเป็นกระบวนการทางจิตสังคมที่มีหลักเกณฑ์ ๓ ประการ คือ ๑) การจินตนาการถึงภาพรักของตนในมุมมองของคนอื่น ๒) การจินตนาการว่าผู้อื่นจะตัดสินภาพลักษณ์ดังกล่าวอย่างไร ๓) การเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนของตนเอง (Self-feeling) เช่น ภูมิใจ อับอาย เป็นต้น ซึ่งเป็นความรู้สึกที่คูลลีย์ให้ความสำคัญเป็นหลัก

บุคคลจะให้ความสำคัญต่อมุมมองของผู้อื่นไม่เหมือนกัน มีแค่คนบางกลุ่มที่ให้ความสำคัญต่อการอ้างอิงภาพลักษณ์ (Reference Groups) เช่น พ่อแม่ เพื่อน กลุ่มคนที่มีเสียงสนใจใกล้เคียงกัน คนต้นแบบที่ไฝฝอยอยากจะเป็น อย่างไรก็ตาม คูลลีย์เสนอว่าคนเราไม่ได้เป็นฝ่ายรับรู้ตนจากมุมมองของผู้อื่นอย่างเดียว แต่บางครั้งเป็นฝ่ายควบคุมหรือปรับการรับรู้ของผู้อื่นให้สอดคล้องกับการแสดงออกของตนด้วย (Cushen. ๒๐๑๔) ซึ่งหากเทียบกับตัวตนในโลกไซเบอร์จะพบว่า การสร้างตัวตนในโลกไซเบอร์สามารถสร้างได้อย่างอิสระและหลากหลาย โดยไม่จำเป็นต้องรู้ตัวตนคนที่ปฏิสัมพันธ์ด้วยมาก่อน ทำให้ไม่ต้องอ้างอิงว่าคนเหล่านั้นแต่ละคนชอบหรือไม่ชอบอะไร แต่เราสามารถควบคุมภาพลักษณ์ในโลกไซเบอร์ให้มีอิทธิพลต่อคนอื่น ๆ ในแบบที่ต้องการ

หากพิจารณาใช้ตัวตนทั้ง ๒ ส่วนในแนวคิดของมีด พิจารณาการมองตัวตนของเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการรังแกในโลกไซเบอร์จะมีส่วน I ที่เป็นตัวตนตามความคิดของตนเองและ Me ซึ่งเป็นตัวตนที่ผู้อื่นรอบข้างมองมาอย่างตนเอง เมื่อเกิดเหตุการณ์การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ เยาวชนที่เป็นผู้กระทำอาจมีส่วนของ I ที่แสดงอำนาจเหนือกว่าผู้ถูกรังแก และมีส่วนของ Me ที่รับรู้ผ่านโลกไซเบอร์ผ่านการสนับสนุนหรือลงโทษจากคนในโลกไซเบอร์ ส่วนเยาวชนผู้ถูกรังแกที่อาจถูกรังแกในรูปแบบถูกคำทอ ประจาน ประณาม ใส่ร้าย ทำให้อับอาย ฯลฯ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และตัวตนทางสังคมในสายตาผู้อื่นซึ่งอาจถูกตัดสินผ่านข้อความภาพถ่าย คลิปวิดีโอ ยิ่งเรื่องราวการถูกรังแกถูกแพร่กระจายทางโลกไซเบอร์มากขึ้นเท่าใด ก็อาจกระทบต่อตัวตน Me ของผู้ถูกรังแกได้มากขึ้นเท่านั้น เช่นเดียวกับแนวคิดเรื่อง Looking-glass self ของคูลลีย์ ที่ตัวตนของผู้ถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์อาจได้รับผลกระทบจากมุมมองและการตอบสนองของผู้อื่นที่สะท้อนมายังตนเอง ไม่ว่าจะเป็นคนรอบข้างหรือคนที่ไม่รู้จักรังแกในโลกไซเบอร์แต่เป็นผู้รับรู้เหตุการณ์และอาจแสดงปฏิกิริยาตอบสนองบางอย่างในทางลบ เช่น การร่วมประณาม การตีตรา การมองเป็นเรื่องตลกสนุกสนาน หรือในทางบวก การให้กำลังใจสนับสนุนอาจนำไปสู่การก่อเกิดตัวตนที่เห็นจากกระจกเงาของผู้ถูกรังแกผ่านโลกไซเบอร์

จากหลักการสำคัญของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์นั้น ทำให้เกิดเป็นแนวคิดที่สนับสนุนการใช้กระบวนการระรานทางไซเบอร์ของเยาวชนกระทำผิดต่อเพื่อนเยาวชนด้วยกัน ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดประเด็นในการจัดทำวิจัยในรายงานฉบับนี้

แนวคิด ทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ผู้อื่น

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิด (Bullying) ผู้อื่น นิยามของการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) จากพจนานุกรมภาษาอังกฤษ ได้ให้ความหมายว่า เป็นบุคคลที่ใช้กำลังหรืออำนาจขู่ผู้อื่นด้วยความกลัว กลั่นแกล้งเป็นประเด็นที่ซับซ้อน ซึ่งถูกมองว่าเป็นประเด็นอคติมากกว่าการเข้ามาตรวจสอบปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การกลั่นแกล้งทางกายภาพเป็นปรากฏการณ์ที่เห็นได้อย่างชัดเจนและมีแนวโน้มเกิดขึ้นในวัยเด็ก ในขณะที่กลุ่มคนวัยทำงาน ในภาคการให้บริการทางสุขภาพมักประสบกับการถูกระรานที่อาจไม่เห็นชัดเจนทำให้การถูกระรานสามารถดำเนินการต่อไปได้

Bullying ในภาษาไทยนั้น อาจถูกเรียกด้วยถ้อยคำที่แตกต่างออกไป เช่น การกลั่นแกล้งรังแก การระรานทางไซเบอร์ เป็นการแสดงออกด้วยคำพูดหรือพฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น อันมีลักษณะเป็นการคุกคาม ล่วงละเมิดบุคคลอื่นทำให้บุคคลนั้นเกิดความหวาดระแวง หวาดกลัว รู้สึกอับอาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ ทำให้เกิดความเครียด กลายเป็นบุคคลซึมเศร้า เก็บกด ไม่กล้าเข้าสังคมหรืออาจถึงขั้นฆ่าตัวตายได้ อันเป็นปัญหาที่สามารถพบได้บ่อยครั้งและหนักขึ้นในสังคม

ปัจจุบันการระรานทางไซเบอร์ต่อผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางคำพูด ทางพฤติกรรม ทางท่าทางต่าง ๆ ถูกมองว่าเป็นอาชญากรรมที่ไม่ร้ายแรง เพราะไม่ได้มีการตีแผ่ให้สาธารณชนได้รับรู้ถึงปัญหาและผลกระทบจากการกระทำดังกล่าว แต่เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบโดยตรงต่อผู้ถูกระรานแล้ว การกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดต่อสิทธิเสรีภาพในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลที่พึงมีพึงได้ ทั้งยังส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งหากเกิดขึ้นซ้ำ ๆ บ่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้ถูกระรานอาจเกิดอาการซึมเศร้า ทำร้ายร่างกายและอาจฆ่าตัวตายในที่สุด

จากการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ ทำให้ทราบถึงปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ถูกระราน (Bullying) ผู้อื่น ซึ่งมีประเด็นทางกฎหมาย ดังนี้

๑. ประเด็นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยเป็นหมวดที่มีความสำคัญที่สุดหมวดหนึ่งในรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดหลักความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยบัญญัติขึ้นเพื่อรองรับแนวคิดที่ว่ามนุษย์ควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐเพื่อที่จะสามารถรักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ได้ โดยห้ามมิให้รัฐใช้อำนาจทางนิติบัญญัติออกกฎหมายเพื่อลดทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเกินจำเป็น หลักการสำคัญนี้ปรากฏในมหากฎบัตรแม็กนา คาร์ตา (Magna Carta) ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของโลก^๔

นับแต่นั้นเป็นต้นมา การบัญญัติรัฐธรรมนูญจึงต้องมีบทบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนไว้เสมอ ทั้งนี้ การรับรองสิทธิและเสรีภาพ แบ่งได้สามระดับ กล่าวคือ

ระดับที่ ๑ สิทธิและเสรีภาพที่กระทบไม่ได้เลย

ระดับที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพที่กระทบได้ ตามเงื่อนไขที่กำหนด

ระดับที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพที่กระทบได้โดยไม่มีเงื่อนไข ได้แก่ สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล

นอกจากนั้น ที่มาของหมวด ๓ นี้ยังสืบเนื่องมาจากหลักการที่วางไว้ใน หมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๔ ที่บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” ทั้งนี้ ตามหลักสากลสิทธิและเสรีภาพ หมายถึง

^๔ สุรียา ปานแป้น อนุวัฒน์ บุญนันท์, “คู่มือสอบกฎหมายรัฐธรรมนูญ” พิมพ์ครั้งที่ ๙ กรุงเทพฯ: โอเดียน พรินต์ติ้ง (๒๐๑๓), ๒๕๖๐ น. ๓๓-๔๐

“ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน” ซึ่งสามารถอธิบายความหมายที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

๑. “ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน” หมายถึง ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายรับรองแต่ถ้าจะห้ามหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพต้องตราเป็นกฎหมาย เช่น คู่รัก ผู้ชายกับผู้ชาย คู่รักผู้หญิงกับผู้หญิง สามารถอยู่ด้วยกันได้โดยไม่ต้องมีกฎหมายออกมาบังคับ

๒. “ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน” หมายถึง เลือกลงปฏิบัติไม่ได้ต้องทำให้ทุกคนใช้สิทธิเสรีภาพได้เหมือนกับคนอื่น การทำให้คนใช้สิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันเป็นสิ่งที่ต้องทำโดยไม่เลือกปฏิบัติเช่น การทำทางเท้าให้คนพิการได้มีสิทธิใช้ทางเท้าได้เหมือนคนปกติ เป็นต้น

๓. “ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน” หมายถึง การใช้สิทธิเสรีภาพต้องมีความรับผิดชอบไม่กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของคนอื่นและความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ ตามหลักสากลกำหนดว่า การใช้สิทธิเสรีภาพจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ และต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น

เมื่อประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพ รัฐมีหน้าที่โดยปริยาย (implied duties) ที่จะต้องดำเนินการ ๓ ประการ คือ ๑) ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ๒) คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ๓) ดำเนินการให้ประชาชนใช้สิทธิและเสรีภาพได้อย่างแท้จริง โดยวางหลักการให้ “อะไรที่ไม่ได้ห้ามไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสามารถทำได้และได้รับการคุ้มครอง” และในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดกรอบการใช้สิทธิเสรีภาพตามหลักสากล (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR) ไว้ ๓ ข้อ ดังนี้ ๑) ต้องไม่กระทบความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ๒) ต้องไม่กระทบความสงบเรียบร้อย ๓) ต้องไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของคนอื่น

อนึ่ง คำว่า “สิทธิ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมโดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย ทั้งนี้สิทธิตามรัฐธรรมนูญนั้นถือว่าเป็นสิทธิที่อำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองแก่บุคคล ในอันที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด การให้อำนาจแก่บุคคลดังกล่าวได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะไม่ให้บุคคลใดแทรกแซงในสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตน ดังนั้น สิทธิตามรัฐธรรมนูญจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับรัฐ และสิทธิตามรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิที่ผูกพันให้รัฐต้องปกป้องและคุ้มครองสิทธิตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญดังกล่าว เพื่อให้ สิทธิตามรัฐธรรมนูญมีผลในทางปฏิบัติ ส่วน “เสรีภาพ” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง ความสามารถที่จะกระทำการใด ๆ ได้ ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง เช่น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการนับถือศาสนา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อมีสิทธิแล้วย่อมจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาด้วย สิทธิและหน้าที่จึงเป็นของคู่กัน เพราะเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีสิทธิหรือได้ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองให้แล้วอีกบุคคลหนึ่งก็จะต้องมีหน้าที่ที่จะต้องไม่รบกวนหรือขัดขวางต่อสิทธินั้นในอันที่จะกระทำการ หรืองดเว้นไม่กระทำการใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามสิทธินั้นอย่างไรก็ได้ นอกจากนี้ เสรีภาพของบุคคลก็ย่อมก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่น ๆ เช่นกัน โดยบุคคลอื่น ๆ ไม่มีสิทธิที่จะบังคับหรือขัดขวางการใช้เสรีภาพของบุคคล ทั้งนี้ การใช้เสรีภาพจะต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

โดยในการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ในส่วนของการระรานทางไซเบอร์ตามงานวิจัยเป็นการกระทำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชน ดังนี้

๑.๑ มาตรา ๒๕ “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่นบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ

เช่นว่านั้น ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายนั้น ขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกทบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐ”

บทบัญญัตินี้เป็นแนวทางการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ เป็นการให้ความคุ้มครองทุกกรณีที่มีได้มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายห้ามหรือจำกัดไว้ โดยมีเงื่อนไขแต่เพียงว่า การใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้น ต้องไม่กระทบกระเทือน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น นอกจากนั้นยังรับรองไว้ด้วยว่า ในเรื่องใดที่จำเป็น ต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ หากยังไม่มีมาตรการกฎหมายในเรื่องนั้น ก็ไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ ผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพสามารถใช้สิทธิทางศาลและมีสิทธิได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐได้

โดยมาตรา ๒๕ ประกอบด้วยสองส่วนหลักที่สำคัญ กล่าวคือ ส่วนที่หนึ่งรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนว่าประชาชนแต่ละคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายไม่จำกัดสิทธิและเสรีภาพ และส่วนที่สองกำหนดกรอบการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนว่าต้องไม่ใช้สิทธิ และเสรีภาพที่มีลักษณะเป็นการกระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

๑.๒ มาตรา ๓๒ “บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียงและครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

สิทธิของบุคคลในครอบครัว เป็นเรื่องสิทธิของบุคคลในเกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว และได้บัญญัติในทำนองเดียวกันไว้ในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ เพื่อวางหลักการในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่วนบทบัญญัติในวรรคสอง เป็นบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลมิให้ถูกละเมิด ตลอดทั้งเพื่อกำกับและควบคุมรัฐในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลของปัจเจกบุคคลต่อสาธารณะ

๑.๓ มาตรา ๓๔ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น”

โดยหลักการคุ้มครองเสรีภาพตามมาตรานี้ เป็นการรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน เสรีภาพนี้เป็นที่ยอมรับนับถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ มีคุณค่าในระดับสากล มีบัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on

Civil and Political Rights–ICCPR) อย่างไรก็ตามสิทธิในการแสดงความคิดเห็นนี้ หากมีการแสดงความคิดเห็นไปกระทบสิทธิบุคคลอื่น และทำให้บุคคลอื่นเสียหายย่อมมีความรับผิดชอบในทางแพ่งหรือทางอาญาแล้ว แต่กรณีนอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติ ข้อจำกัดการใช้เสรีภาพของบุคคลบางประการ คือ กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของรัฐ การคุ้มครอง สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน ทั้งนี้ในกรณีการป้องกันสุขภาพของประชาชนนั้นหมายรวมถึง ในกรณีที่รัฐจำเป็นต้องตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิบางเรื่อง เช่น การห้ามไม่ให้มีการโฆษณาขายบุหรี่ และเหล้า เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นการจำกัดเสรีภาพตามความในมาตราที่ย่อมสามารถกระทำได้

การคุ้มครองเสรีภาพในวิชาการ (Academic Freedom) ในเรื่องการคุ้มครองการใช้เสรีภาพทางวิชาการว่าต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น เสรีภาพทางวิชาการนั้นเป็นเสรีภาพที่สำคัญประการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยโดยบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองนั้น ต้องเป็นพนักงานทางวิชาการที่อยู่บนพื้นฐานหลักวิชาการอย่างถูกต้องมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน การวิจัย การค้นคว้า หรือการเสนอองค์ความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งการใช้เสรีภาพนั้นอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพ และไม่ปิดกั้นความเห็นที่แตกต่างของบุคคลอื่น

๑.๔ มาตรา ๕๐ “บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(๔) เข้ารับการศึกษอบรมในการศึกษาคณะบังคับ

(๕) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๖) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

(๗) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

(๘) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

(๙) เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๑๐) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ”

เป็นการกำหนดหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหลายประการ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งกำหนดให้ปวงชนชาวไทยมีหน้าที่ต่อประเทศชาติประการต่าง ๆ เช่น การพิทักษ์รักษาเกียรติภูมิผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับ คือ การให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การที่เพิ่มเรื่องดังกล่าวนี้ เนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาตินับวันเกิดความรุนแรงมากขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นที่สังคมจะต้องให้ความสำคัญ จึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องร่วมมือและช่วยเหลือกัน

การศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งหมายถึง การบังคับให้เด็กทุกคนต้องมีหน้าที่เข้ารับการศึกษอบรมตามการศึกษาภาคบังคับ และขณะเดียวกันบิดามารดา หรือผู้ปกครองย่อมต้องมีหน้าที่พาเด็กไปเข้ารับการศึกษอบรม

หลักการให้การใช้สิทธิและเสรีภาพนอกจากจะต้องเคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นแล้ว ยังจะต้องไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความ แตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม กล่าวคือ ต้องใช้สิทธิและเสรีภาพโดยสุจริตในทางสร้างสรรค์และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

การจัดทำประชามติต่าง ๆ ในอนาคตเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งหรือลงประชามติในระบอบประชาธิปไตย และสร้างจิตสำนึกทางการเมืองให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น อย่างไรก็ดี แม้จะกำหนดให้การไปเลือกตั้งหรือลงประชามติเป็นหน้าที่ แต่การไปทำหน้าที่ดังกล่าว ก็ต้องเป็นการทำหน้าที่อย่างอิสระ ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

การปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เป็นการสร้างจิตสำนึกให้แก่คนในชาติว่าควรร่วมมือกันในการรักษาสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ

นอกจากนี้ยังได้เพิ่มหน้าที่โดยกำหนดหลักการให้ประชาชนมีหน้าที่ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์ และคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมด้วย เพื่อให้เกิดความครอบคลุมยิ่งขึ้น อันจะทำให้เกิดการดูแลรักษามรดก ทางวัฒนธรรมไทย เช่น ภาพวาดโบราณ วัด เจดีย์โบราณ หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น อนึ่ง บทบัญญัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรม ต้องพิจารณาประกอบกัน ๔ มาตรา คือ มาตรา ๔๓ มาตรา ๕๐ (๘) มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย ในเรื่องการป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

๒. ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดทางอาญาฐานความผิดของผู้กระทำการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ผู้อื่น

จากลักษณะความผิดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยมิได้กำหนดให้การกระทำการระรานทางไซเบอร์ผู้อื่น เป็นความผิดในส่วนนี้จึงจะได้ศึกษาวิเคราะห์ว่าฐานความผิดในประมวลอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นความผิดเกี่ยวกับเด็ก ความผิดต่อชีวิตร่างกาย ความผิดหมิ่นประมาท ความผิดลหุโทษ มีลักษณะและองค์ประกอบของความผิดครอบคลุมไปถึงลักษณะการกระทำการระรานทางไซเบอร์ผู้อื่นหรือไม่

๒.๑ ความผิดเกี่ยวกับเด็กมาตรา ๒๙๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

จากการศึกษาความผิดเกี่ยวกับเด็กที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์โดยวิเคราะห์ร่วมกับผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ ความรับผิดชอบจากการที่เด็กฆ่าตัวตายเพราะถูกกลั่นแกล้ง สามารถพิจารณาบทกฎหมายใกล้เคียง ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙๓ “ผู้ใดช่วยหรือยุยงเด็กอายุยังไม่เกินสิบหกปี หรือผู้ซึ่งไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพหรือมีสาระสำคัญอย่างไร หรือไม่สามารถ บังคับการกระทำของตนได้ให้ฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”^{๑๐}

มาตรา ๒๙๓ มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑. จะต้องช่วยหรือยุยงส่งเสริม
๒. ให้เด็กหรือผู้ที่บกพร่องทางจิตฆ่าตนเอง

^{๑๐} สหรัฐ กิติ ศุภการ, “หลักและคำพิพากษา กฎหมายอาญา” พิมพ์ครั้งที่ ๒ ปรับปรุงใหม่ พ.ศ.๒๕๕๗ น.๓๒๖

๓. การฆ่าตนเองได้เกิดขึ้น หรือได้มีการพยายามฆ่าตนเองเกิดขึ้น

๔. กระทำโดยเจตนา

ซึ่งสามารถอธิบายหลักเกณฑ์ได้ดังต่อไปนี้

- เด็กหรือผู้ที่บกพร่องทางจิต เด็กต้องอายุไม่เกิน ๑๖ ปี ถ้าเกิน ๑๖ ปี ไม่มีความผิด
- การยุยงให้ผู้อื่นฆ่าตัวตายเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผู้อื่นเกิดความคิดฆ่าตัวตาย หรือส่งเสริม

ให้ตัดสินใจฆ่าตัวตาย

- การกระทำนั้น มีผลกระทบต่อการตัดสินใจฆ่าตัวตายของบุคคลอื่น ในลักษณะของการกระทำการ

- การละเว้นกระทำการหรือเพียงแต่การอยู่เฉย ๆ ไม่ใช่การยุยงอันเป็นความผิดตามกฎหมาย

- การฆ่าตัวตายหรือพยายามฆ่าตัวตายเกิดจากการตัดสินใจโดยอิสระของบุคคลนั่นเอง

- การละเว้นกระทำการ หรือเพียงแต่การอยู่เฉย ๆ เป็นการช่วยเหลือให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย

- ผู้ยุยงจะมีความผิดต่อเมื่อตนได้รู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ถูกยุยงด้วยว่าเป็นบุคคล

ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หากผู้ยุยงอ้างว่าได้กระทำความผิดไปโดยไม่รู้อันนี้จริงดังกล่าวและนำสืบได้ตามนั้น จะถือว่าผู้ยุยงประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมีได้ และถือได้ว่าผู้ยุยงได้กระทำให้โดยขาดเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๙ วรรคสาม ผู้ยุยงจึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๕๓

ยกตัวอย่าง เช่น เด็กชาย ก อายุ ๑๕ ปี มาหานาย ข แล้วบอกนาย ข ว่าเป็โลกอยากตายนาย ข จึงส่งปืนให้ แล้วบอกว่่าก็ฆ่าตัวตายเลยสิ เด็กชาย ก จึงยิงตัวเองตาย เป็นต้น

กรณีที่ไม่ใช่ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๕๓ เช่น เด็กชาย ก อายุ ๑๕ ปี มาหานาย ข แล้วบอกนาย ข ว่าเป็โลกอยากตายนาย ข จึงส่งปืนให้ แล้วบอกว่่า ันก็ฆ่าตัวตายเลยสิ เด็กชาย ก รับปืนมาแล้วจ่อไปที่ศีรษะแต่ไม่กล้าเหนียวโกปีนเอง จึงขอให้นาย ข ช่วยเอานิ้วมาเหนียวโกปีนให้นาย ข จึงเอานิ้วแหย่เข้าไปในโกปีนแล้วลั่นโก เด็กชาย ก จึงเสียชีวิต นาย ก จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๕๓ แต่มีความผิดในมาตราอื่นแทน

มาตรา ๒๕๓ จะนำมาปรับใช้กับการก่ลั่นแกล้งหรือไม่นั้น เห็นว่าความผิดฐานยุยงให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย ตามมาตรา ๒๕๓ ได้กำหนดอายุสำหรับกรณีที่มีการช่วยหรือยุยงยงให้เด็กอายุยังไม่เกิน ๑๖ ปี ให้ฆ่าตนเอง ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายมีเจตนารมณ์ว่า เด็กที่มีอายุยังไม่เกิน ๑๖ ปีนั้น กฎหมายไม่ยินยอมให้มีการฆ่าตัวตาย และได้กำหนดให้บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจฆ่าตัวตายได้ด้วยตนเองเมื่อมีอายุตั้งแต่ ๑๖ ปี เป็นต้นไป เพราะกฎหมาย ได้พิจารณาว่า ความเป็นอิสระของบุคคลในการตัดสินใจฆ่าตัวตาย บุคคลนั้นต้องเข้าใจ ถึงการกระทำ หรือสาระสำคัญของการกระทำนั้น ด้วยว่าเป็นการฆ่าตัวตาย เนื่องจากความตาย คือนามธรรม อย่างไรก็ตามหากมีการยุยงให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี ฆ่าตัวตาย กฎหมายเห็นว่า เด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี ยังไม่สามารถตัดสินใจในเรื่องการตายของตัวเองได้ดีพอ และอาจถูกชักจูงหรือถูกโน้มน้าวได้ง่าย ซึ่งใกล้เคียงกับ เรื่องความสามารถในการตัดสินใจของเด็กที่ถูกก่ลั่นแกล้ง ที่มีแนวโน้มจะตัดสินใจฆ่าตัวตาย เพราะต้องการหยุดความทรมานจากการตกเป็นเหยื่อของการกระทำดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาต่อมาในความผิด ฐานยุยงให้เด็กฆ่าตัวตาย ผู้กระทำจะมีเจตนาที่จะช่วยหรือยุยงเพื่อให้เด็กอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี กระทำการฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นเจตนาประสงค์ต่อผลที่เกิดขึ้น คือ เด็กฆ่าตัวตายโดยตรง แต่ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง เจตนาของผู้กระทำ การก่ลั่นแกล้งกับการฆ่าตัวตาย ของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อนั้น ผู้กระทำอาจไม่ได้มีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลให้เด็กนั้นฆ่าตัวตายเลย เพียงแต่มีเจตนา ก่ลั่นแกล้งธรรมดาเท่านั้น

ดังนั้น เมื่อผู้กระทำการกลั่นแกล้งไม่ได้มีเจตนาโดยการเล็งเห็นผลหรือประสงค์ต่อผลให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งฆ่าตัวตาย ก็ไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานยุยงให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย ตามมาตรา ๒๙๓ เนื่องจากการกลั่นแกล้งส่วนใหญ่เป็นการล้อเลียน หรือข่มขู่ หรือคุกคาม เพื่อให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งรู้สึกหมดสิ้นความสนใจในการดำเนินชีวิตและตัดสิ้นใจที่จบชีวิตตัวเองลง ดังนั้น แม้ว่าจะมีผลของการกระทำเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายเหมือนกัน แต่เหตุที่ทำให้ผู้กลั่นแกล้งต้องฆ่าตัวตายนั้นต่างกัน ซึ่งการนำความผิดดังกล่าวมาปรับใช้อาจเกิดปัญหาของการพิสูจน์การกระทำของผู้กระทำผิด

๒.๒ ความผิดหมิ่นประมาท ตามมาตรา ๓๒๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ซึ่งบัญญัติ “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สามโดยประการที่น่าจะทำให้เกิดความเสียหายชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษ...” มีหลักเกณฑ์ความผิด ดังนี้

๑. ผู้ใด ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล (ผู้ถูกหมิ่นประมาทก็เช่นกัน)

๒. ใส่ความผู้อื่น หมายถึง การยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งอาจเป็นความจริงก็ได้หรือเป็นความจริงก็ได้ การใส่ความ ไม่จำกัดวิธี เช่น ใช้คำพูด ให้ความหมายหรือแสดงสัญลักษณ์การเล่าเรื่องที่ได้อินมาให้กับบุคคลอื่น รับฟัง นำเอกสาร ภาพ หรือสื่ออื่น ๆ ข้อเท็จจริงนั้น ต้องไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่เป็นเพียงแต่คำหยาบหรือเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นไม่ได้ ข้อเท็จจริงนั้นต้องเป็นการยืนยันข้อเท็จจริงที่ยืนยันในอดีตหรือในปัจจุบัน ไม่ใช่เป็นแต่เพียงการคาดคะเนหรือกล่าวถึงเหตุการณ์ในอนาคต

๓. กระทำต่อบุคคลที่สาม ต้องเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สาม ความผิดฐานหมิ่นประมาทจะสำเร็จก็ต่อเมื่อบุคคลที่สามได้ทราบข้อความและเข้าใจข้อความ ดังนั้นถ้าบุคคลที่สามไม่ได้รับข้อความหรือไม่รู้เรื่องหรือเป็นชาวต่างประเทศที่ไม่เข้าใจภาษาก็เป็นความผิดฐานพยายามหมิ่นประมาท

๔. โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่น เสียชื่อเสียง หรือถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง

๕. กระทำโดยเจตนา

แต่ประเด็นการดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาความผิดหมิ่นประมาทนั้น มีเหตุผลที่ทำให้มีข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในการปรับข้อกฎหมายทำให้เกิดผลทางกฎหมายที่ผู้กระทำความผิดในการระรานทางไซเบอร์อาจต้องพิจารณาว่าเป็นการกระทำทางกฎหมายหรือไม่ เช่น ข้อความกล่าวนั้น ไม่ได้เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงเป็นเพียงการคาดคะเนเป็นคำขู่ หรืออาจเป็นเพียงคำไม่สุภาพ หรือการกล่าวข้อความที่เป็นไปไม่ได้ ไม่ทำให้คนเชื่อ ไม่เกิดความรู้สึกเกลียดชังดูหมิ่น หรือไม่ถึงขนาดเป็นการใส่ความให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง ไม่เป็นหมิ่นประมาท เพราะข้อความที่จะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นต้องพิจารณาถึงความรู้สึกวิญญาณชนทั่วไปเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาไม่ใช่พิจารณาถึงความรู้สึกของผู้ถูกหมิ่นประมาทเพียงฝ่ายเดียว

การกล่าวหรือการแสดงข้อเท็จจริงที่จะเป็นการใส่ความตามมาตรา ๓๒๖ นั้น เมื่อพิจารณาเจตนาการใส่ความนั้น จะต้องมิใช่เป็นการทำให้เสื่อมความน่าเชื่อถือดูถูกเกลียดชัง ในขณะที่คำกล่าวที่เป็นการกลั่นแกล้งนั้น ลักษณะจะเป็นการพูดตลกตามปกติธรรมดา อาจวิพากษ์วิจารณ์รูปร่างหรือการแต่งกายรวมทั้งไปถึงการพูดจาสองแง่สองง่าม พูดจาแทะโลมเกะเกะ ไม่ได้เป็นการพูดถึงขั้นทำให้เสื่อมความน่าเชื่อถือดูถูกเกลียดชัง แต่อย่างไรก็ตามการใช้ถ้อยคำวาจาในลักษณะดังกล่าวนี้ เมื่อได้กระทำบ่อยครั้งจนกลายเป็นเหตุที่ทำให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งได้รับผลกระทบทางด้านสุขภาพจิต ซึ่งเมื่อพิจารณาว่า เป็นการกระทำผิดในลักษณะการระรานทางไซเบอร์หรือไม่ อาจพิจารณาว่าไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานหมิ่นประมาท

๒.๓ ความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า มาตรา ๓๙๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

บัญญัติว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”^{๑๑}

การดูหมิ่นผู้อื่น หมายถึง การดูถูกเหยียดหยาม สบประมาท หรือทำให้อับอาย การวินิจฉัยว่าการกล่าววาจาอย่างไรเป็นการดูหมิ่นผู้อื่นหรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่า ถ้อยคำที่กล่าวเป็นการดูถูกเหยียดหยาม สบประมาทผู้ที่ถูกกล่าว หรือเป็นการทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวอับอายหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นก็ถือได้ว่าเป็นการดูหมิ่นแล้ว เมื่อตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายคำว่า "ต่อแหล" ว่าเป็นคำด่าคนที่พูดเท็จ ซึ่งมีความหมายในทางเสื่อมเสีย การที่จำเลยกล่าวถ้อยคำดังกล่าวต่อผู้เสียหายจึงเป็นการพูดด่าผู้เสียหายเป็นการดูถูกเหยียดหยามและสบประมาท ผู้เสียหายว่าเป็นคนพูดเท็จ จึงเป็นการดูหมิ่นผู้เสียหาย เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙๓

เมื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบอันเป็นสาระสำคัญของการก่อกวนและดูหมิ่นซึ่งหน้าแล้ว จะพบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ การก่อกวนเป็นการกระทำด้วยวาจาหรือแม้จะเป็นการกระทำด้วยวาจาหรือกิริยาประกอบกัน ไม่ได้มีลักษณะเป็นการดูถูกเหยียดหยาม หรือทำให้ผู้ถูกก่อกวนได้รับความอับอายขยหน้าต่อคนอื่นโดยใช้ถ้อยคำรุนแรงหยาบช้ำเป็นเพียงคำพูดธรรมดา ไม่หยาบคาย ไม่หยาบช้ำในบางกรณีอาจเป็นคำสามัญทั่วไป แต่เมื่อเป็นการกล่าวประกอบกับกิริยาทำทาง เช่น การแสดงสีหน้ากรูมกริม การทำท่าทางเจ้าชู้ และการกระทำช้ำ ๆ เสมอจะทำให้ผู้ถูกกระทำรู้สึกอึดอัดทนไม่ได้ แต่จำต้องยอม โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพราะมีสภาพบังคับว่าอยู่ในที่ทำงาน หรือโรงเรียนหรือสถานที่อันต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันเสมอ และผู้กระทำอาจเป็นผู้มีอำนาจเหนือกว่า ซึ่งยอมทำให้ผู้ถูกกระทำจำยอมโดยกลัวว่าจะมีผลกระทบต่อการงาน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการกระทำของการก่อกวนไม่มีลักษณะที่เป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้าอันจะเป็นความผิดตามมาตรา ๓๙๓ แต่อย่างใด

จากประเด็นข้อกฎหมายดังกล่าว ทำให้ไม่มีกฎหมายอาญาที่จะนำมาปรับใช้ได้โดยตรง ต้องมีความผิดฐานเฉพาะที่กำหนดมาปรับใช้กับการกระทำในลักษณะก่อกวนในลักษณะลหุโทษ การก่อกวนที่กระทบจิตใจถึงขั้นเป็นโรคซึมเศร้า การก่อกวนที่ส่งผลเสียร้ายแรงแก่ผู้ถูกกระทำถึงขั้นฆ่าตัวตาย อันอาจเป็นการกระทำผิดการกระรณทางไซเบอร์ได้

๒.๔ ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือตกใจ มาตรา ๓๙๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๙๗^{๑๒} ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัล กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่นหรือกระทำให้อับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

เห็นได้ว่า หากในกรณีที่เป็นการก่อกวนในลักษณะที่ก่อให้เกิดเหื่อนั้นรู้สึกถึงอันตราย เช่น การรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ก็อาจมีความผิดตามมาตรา ๓๙๗ อันเป็นการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดความผิดลหุโทษ การโพสต์ข้อความทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับความอับอายต่อบุคคลอื่น อันอาจเป็นการกระทำผิดต่อผู้ถูกกระทำผิดจากการกระรณทางไซเบอร์ได้

^{๑๑} สหรัฐ กิติ ศุภการ, “หลักและคำพิพากษา กฎหมายอาญา” พิมพ์ครั้งที่ ๒ ปรับปรุงใหม่ พ.ศ.๒๕๕๗ น.๔๗๓

^{๑๒} สหรัฐ กิติ ศุภการ, “หลักและคำพิพากษา กฎหมายอาญา” พิมพ์ครั้งที่ ๒ ปรับปรุงใหม่ พ.ศ.๒๕๕๗ น.๔๗๔

๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่บัญญัติว่าการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน ปลอมแปลงหรือเป็นเท็จ และข้อมูลลามก มีความผิดต้องระวางโทษจำคุก หรือปรับเงิน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความหมายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูล ข้อความ คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใด บรรดาที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้และให้หมายความรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ดังนั้น “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” จึงหมายถึง ข้อมูลทุกอย่างที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ รวมทั้งชุดคำสั่งด้วย หากอยู่ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้นอกจากนั้นให้ความหมายรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ความจริงแล้ว “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ย่อมอยู่ในความหมายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ด้วย แต่เพื่อให้ครอบคลุมถึงข้อมูลประเภทอื่น ๆ ที่อาจสร้างด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ในอนาคตที่ไม่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ก็ได้

อย่างไรก็ตาม “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายคำว่า “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ไว้ว่า “ข้อความที่ได้สร้าง ส่ง เก็บรักษา หรือประมวลผลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรมิพ์ โทรเลข หรือ โทรสาร” ดังนั้น ความหมายจึงกว้างรวมถึงโทรมิพ์ และโทรสาร

“ผู้ให้บริการ” หมายความว่า

(๑) ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่น โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเองหรือในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

(๒) ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น ความหมายผู้ให้บริการตามความหมายทั่วไปเข้าใจกันว่าหมายถึง Service Provider ได้แต่ตามคำนิยามศัพท์ของพระราชบัญญัตินี้ ย่อมหมายถึงบุคคลประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

(๒.๑) ผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมไม่ว่าโดยระบบโทรศัพท์ ระบบดาวเทียม ระบบวงจรเช่า หรือบริการสื่อสารไร้สาย

(๒.๒) ผู้ให้บริการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ไม่ว่าโดย Internet ทั้งผ่านสายและไร้สาย หรือในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในที่เรียกว่า Internet ที่จัดตั้งขึ้นในเฉพาะองค์กรหรือหน่วยงาน

(๒.๓) ผู้ให้บริการเช่าระบบคอมพิวเตอร์ หรือให้บริการเช่าโปรแกรมประยุกต์ (Host Service Provider)

ส่วนผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่นตาม (๒) นั้น หมายถึงผู้ให้บริการข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่าน Application ต่าง ๆ ที่เรียกว่า Content Provider เช่น ผู้ให้บริการ Web Boards หรือ Web Service เป็นต้น

การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ทำความผิดในลักษณะผิดเกี่ยวกับเพศ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ ว่า
 มาตรา ๑๔ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ ดังต่อไปนี้ ระวังโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกิน
 หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๔) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามก และข้อมูล
 คอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(๕) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔ (๑) (๒)
 (๓) หรือ (๔)

คอมพิวเตอร์อาจถูกใช้เป็นเครื่องมือในการในการประกอบอาชญากรรมได้ทุกประเภท ที่เห็นได้
 ชัดเจนก็คือความผิดฐานดูหมิ่น หมิ่นประมาท เผยแพร่ภาพลามกอนาจาร ซึ่งการกระทำความผิดเหล่านั้น
 ก็จำเป็นต้องพิจารณาจากองค์ประกอบความผิดนั้น ๆ พิจารณาความผิดจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา
 เป็นต้น

ดังนั้น การพิจารณาตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔ โดยมีองค์ประกอบความผิดที่สำคัญคือ “นำเข้าสู่
 ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์” การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔ นี้จึงต้องพิจารณาว่าอาจเป็นความผิด
 ตามกฎหมายอื่นอีกด้วย

การนำข้อมูลเข้าสู่ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ใดที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้น
 ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ ความผิดตามมาตรา ๑๔ (๔) มีองค์ประกอบความผิด ดังนี้

(๑) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์

(๒) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามก และข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจ
 เข้าถึงได้

องค์ประกอบความผิดข้อนี้พิจารณาจากลักษณะของข้อมูลคอมพิวเตอร์เช่นกัน คือ เป็นข้อมูล
 คอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะอันลามก

คำว่า “ลามก” เป็นคำสามัญที่ไม่มีการนิยามศัพท์ แต่เป็นคำที่ใช้เป็นองค์ประกอบความผิดตาม
 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๗ ซึ่งเป็นความผิดฐานเผยแพร่วัตถุอันลามก ดังนั้นข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด
 จะเข้าองค์ประกอบความผิด “ลามก” หรือไม่ จึงใช้มาตรฐานเดียวกันกับความผิดการประมวลกฎหมายอาญา
 มาตรา ๒๘๗

(๓) ข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

การจะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔ (๔) นอกจากข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะอันลามกแล้ว
 ต้องเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้อีกด้วย ดังนั้น หากเป็นการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์
 ของตน โดยเฉพาะที่มีประสงค์จะให้ผู้ใดเข้าถึง แต่บังเอิญนำเครื่องคอมพิวเตอร์ไปซ่อม แล้วช่างซ่อมนำไปเข้า
 สู่อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเผยแพร่ ดังที่เป็นข่าว เช่นนี้เฉพาะช่างซ่อมเท่านั้นที่มีความผิดตามมาตรา ๑๔ (๔)

ความผิดตามมาตรา ๑๔ (๕) มีองค์ประกอบความผิด ดังนี้

(๑) เผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์

องค์ประกอบความผิดนี้แตกต่างจากอนุมาตรา (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ซึ่งเป็นเรื่องการนำเข้าสู่
 ระบบคอมพิวเตอร์ แต่องค์ประกอบความผิดข้อนี้เป็นเพียงการเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็น
 วิธีการที่ระบบคอมพิวเตอร์สร้างขึ้นมา เพื่อให้มีการส่งต่อหรือเผยแพร่ข้อมูลได้โดยง่าย

คำว่า “เผยแพร่หรือส่งต่อ” เป็นคำสำคัญที่เข้าใจได้แต่ต้องรอดูเป็นการเผยแพร่หรือส่งต่อ
 ในระบบคอมพิวเตอร์ ไม่หมายความรวมถึงการส่งต่อทางกายภาพอย่างอื่น เช่น การส่งดิสเกตต์ หรือส่งพิมพ์
 ออก (printout)

(๒) โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

การจะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๕ ต้องพิสูจน์ด้วยว่าผู้กระทำรู้อยู่แล้วว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ก่อนเผยแพร่หรือส่งต่อนั้นเว้นวรรคเป็นข้อมูลซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๓) เจตนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ หมายถึง ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการเผยแพร่หรือส่งต่อผู้ให้บริการต้องจ่ายสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๕ บัญญัติว่า

มาตรา ๑๕ ผู้ให้บริการผู้ใดจงใจหรือสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔ ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตนต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๕ เป็นการเอาผิดกับ “ผู้ให้บริการ” มีองค์ประกอบความผิด ดังนี้

(๑) ผู้ให้บริการ ผู้ที่จะมีความผิดตามมาตรา ๑๕ ต้องเป็นผู้ให้บริการซึ่งมีศัพทนิยามไว้ในมาตรา ๓ “ผู้ให้บริการ” จึงหมายถึงผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ตหรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นโดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเองหรือในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น และยังหมายความรวมถึงผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

(๒) จงใจสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔ บทบัญญัติมาตรานี้ใช้ถ้อยคำ “จงใจ” ซึ่งเป็นกรณที่เพิ่มมาจากเจตนาโดยมีเจตนารมณ์ที่จะเน้นให้เห็นว่า “จงใจ” นั้นหมายถึงต้องรู้ว่ามีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔ เช่น มีการเตือนหรือแจ้งให้ทราบแล้วว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นเป็นความผิดต่อกฎหมายตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔ เมื่อผู้ให้บริการการปล่อยให้มีการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นความผิดในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตนก็จะถือได้ว่าเป็นการจงใจ สนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิด

(๓) ในระบบคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ในความควบคุมของตน ข้อนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายบัญญัติเอาผิดเฉพาะผู้ให้บริการที่กระทำความผิดคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตนเท่านั้น

(๔) แต่เจตนาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๙ มีข้อสังเกตว่าถึงแม้มาตรา ๑๕ จะได้บัญญัติองค์ประกอบความผิดว่า “จงใจ” แล้วก็ตาม แต่ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๙ ด้วย ซึ่งอาจจะดูเป็นองค์ประกอบความผิดที่ซ้ำซ้อนกัน แต่เพื่อเน้นย้ำว่าการกระทำที่จะเอาผิดกับผู้ให้บริการตามมาตรา ๑๕ จะต้องเป็นเรื่องที่ผู้ให้บริการรู้อยู่แล้วว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งอยู่ในความควบคุมของตนเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดมาตรา ๑๔ แล้วยินยอมหรือสนับสนุนให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของตนอยู่^{๑๓}

การปฏิบัติการทางจิตวิทยา (ปจว.)

๑. บททั่วไป

การปฏิบัติการจิตวิทยา หมายถึง การปฏิบัติการกิจกรรมทั้งปวงเกี่ยวกับการโฆษณาชวนเชื่อในด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และสังคมที่กระทำต่อเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งฝ่ายตรงข้าม ฝ่ายเป็นกลาง และฝ่ายเดียวกันทั้งในยามปกติและยามสงคราม ดำเนินการทั้งในลักษณะปกปิดและเปิดเผย เพื่อให้เกิดผล การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดเห็น อารมณ์ ทัศนคติ และพฤติกรรมของเป้าหมาย ในการรักษาความมั่นคงภายในของต่างชาติ รวมทั้งการโฆษณาชวนเชื่อ และมาตรการอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ อารมณ์ ท่าที

^{๑๓} บทความทางวิชาการ ร.อ.หญิง พญ.เขมิกา เขมะกนก สุนทาวา รศ.นพ.วีระศักดิ์ ชลไชยะ ผศ.พญ.จริยา ทะรักษา “การรังแกในเด็กและวัยรุ่น”

และพฤติกรรมของฝ่ายข้าศึก ฝ่ายเป็นกลางหรือฝ่ายเดียวกัน เพื่อให้หันกลับมาสนับสนุนการปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ

วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการจิตวิทยา เป็นการเพื่อช่วยเพิ่มโอกาสในการบรรลุความสำเร็จของภารกิจที่หลากหลายในการรักษาความมั่นคงภายในของต่างชาติ เสริมสร้างภาพพจน์ที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือ สร้างศรัทธา สร้างความรักความสามัคคี ก่อให้เกิดการรวมพลังเพื่อเผชิญภัยคุกคามและยอมรับแนวทางปฏิบัติของส่วนรวม ให้บริการข่าวสารแก่ประชาชน สร้างขวัญกำลังใจ สร้างอุดมการณ์รักชาติ สร้างความคิดที่มุ่งต่อผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งทั้งนี้จะต้องใช้หลักการปฏิบัติการจิตวิทยา เพื่อทำลายบั่นทอนฝ่ายก่อความไม่สงบ และขยายผลการปฏิบัติทางยุทธวิธี หรือการปฏิบัติที่มีใช้ทางยุทธวิธีต่อประชาชนหรือต่อฝ่ายก่อความไม่สงบ

แนวความคิดของแผนงาน แผนงานด้านการปฏิบัติการจิตวิทยาทั้งหมดจะถูกจัดทำขึ้นในระดับชาติ ด้วยหน่วยงานที่มีการประสานกันระหว่างประเทศ แผนงานนี้จะกำหนดแนวทางในการลดขั้นตอนของทางทหารและพลเรือน เพื่อที่จะใช้เสาะแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนเป็นไปอย่างคงเส้นคงวา และสนับสนุนวัตถุประสงค์ของชาติ ตลอดจนแผนงานการระดับชาติ หน่วยระดับกรม จะใช้การสนับสนุนการปฏิบัติทางยุทธวิธีและภารกิจในการขยายผล รวมทั้งการสนับสนุนปฏิบัติการด้านการข่าวกรอง การปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชน และปฏิบัติการให้การช่วยเหลือและคำแนะนำ ความจงรักภักดี อุทิศตนของประชาชนจะถูกสร้างสรรค์และรักษามากกว่าที่จะให้หน่วยระดับกรมเป็นผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้จะต้องมั่นใจว่าแผนงานที่ถูกประกาศและโครงการต่าง ๆ ได้ถูกแจกจ่ายไปถึงที่ การประสานงานจะดำเนินการให้ลุล่วงภายในศูนย์การประสานงานประจำพื้นที่

การปฏิบัติการจิตวิทยานับเป็นอาวุธหลักในการเข้าตีจิตใจของบุคคลที่เป็นเป้าหมายเพื่อยึดรักษาที่มั่น คือความคิดเห็น อารมณ์ เจตคติและพฤติกรรมของบุคคลไว้ ให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดเห็น อารมณ์ ทักษะ และพฤติกรรมของเป้าหมาย ในทางที่จะสนับสนุนผลประโยชน์ของชาติเป็นแนวคิดของการปฏิบัติการจิตวิทยา

องค์ประกอบของการปฏิบัติการปฏิบัติการจิตวิทยา

๑. โดยมีการวางแผน เตรียมการเก็บข้อมูล ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์สิ่งแวดล้อม วิเคราะห์เป้าหมาย วางกลยุทธ์

๒. การเผยแพร่ การส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร เช่น พุดคุย บรรยาย หนังสือพิมพ์ วิทยุ ภาพ ภาพยนตร์ สื่ออินเทอร์เน็ต กิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

๓. ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อ ความคิด

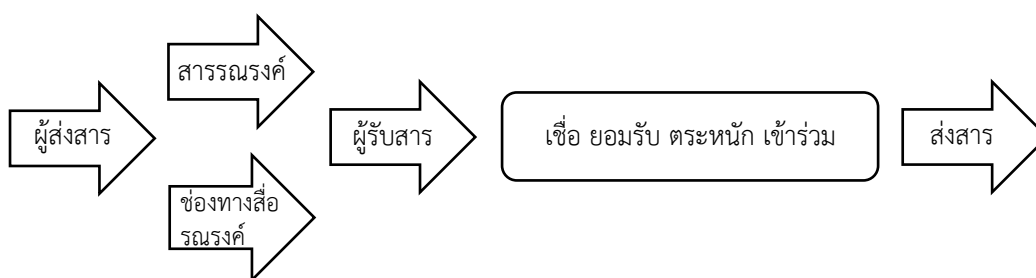
๔. ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ประสงค์

๕. เป็นการกระทำที่บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ ตอบสนองผลประโยชน์ วัตถุประสงค์ และความมั่นคงของชาติ

การรณรงค์ (CAMPAIGNS) หมายถึง โครงการที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในประเด็นต่าง ๆ ใช้การปฏิบัติการจิตวิทยาเปลี่ยนแปลงทัศนคติของกลุ่มคน สร้างความตระหนัก โน้มน้าวใจ และกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมาย กระทำบางอย่าง หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรม ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยมีแผนการส่ง “สาร” รูปแบบต่าง ๆ ที่ถูกออกแบบขึ้นจากการกำหนด กลยุทธ์ ทิศทาง และลักษณะบางอย่างร่วมกัน เพื่อใช้สื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง โดยประยุกต์ใช้สื่อเพื่อส่ง “สาร” (ปัญหา) ไปยัง “กลุ่มเป้าหมาย” อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ ความสนใจ และตระหนักในปัญหา “การรณรงค์” มีรูปแบบการสื่อสารที่เผยแพร่ออกไปในทางเดียวกัน คือ มี “ชุด” ของเนื้อหาหรือข้อความ

ในการสื่อสารออกไปในลักษณะใดลักษณะที่เหมือน ๆ กัน เช่น การใช้สำนวน (Idiom), ข้อความ (Message), คำขวัญ (Slogan) การจัดวางภาพ (Layout), สี (Color), เสียง (Sound), เพลงประกอบ (Soundtrack) เป็นต้น^{๑๔}

ทั้งนี้ ในการรณรงค์ เป็นการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวประชาชนให้ตระหนักต่อปัญหาและแสดงความยินยอมกระทำตามผู้ส่งสาร มีหลักการสำคัญคือการระดมสื่อทั้งปวงเพื่อนำเสนอสารใดสารหนึ่งไปสู่ประชาชน เพื่อสร้างการยอมรับ การยอมรับในแง่การรับรู้ การยอมรับ การเข้าร่วม และการยินยอมกระทำตาม ให้การสนับสนุน ประชาชนคือคนหมู่มาก ยอมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วนโดยปราศจากอำนาจ การบังคับข่มขู่หรือกระทำใด ๆ ซึ่งการรณรงค์ เน้นการตระหนักต่อปัญหา (อาจสร้างความกลัวต่อปัญหาความเข้าใจว่าปัญหาได้เกิดขึ้นแล้ว หรือกำลังจะเกิดขึ้น) และสร้างแรงกระตุ้นให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหา และเกิดความต้องการแก้ไขปัญหา สื่อสารให้เป้าหมายเชื่อว่าแก้ไขปัญหาได้ด้วยพลังของมวลชน และทุกคนจะมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์หาหนทางแก้ไขปัญหาและใช้การสื่อสารส่งผ่านข้อมูลข่าวสารสู่เป้าหมายสุดท้ายที่ต้องการ

ภาพที่ ๒.๑ แสดงการสื่อสารเพื่อการรณรงค์

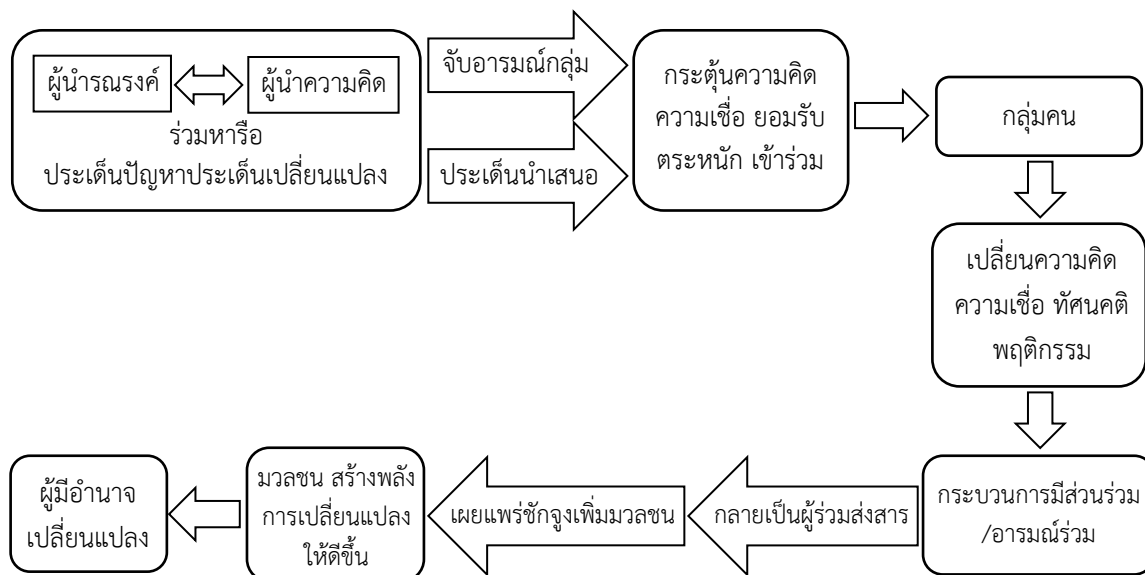
สิ่งที่ต้องสื่อสารกับกลุ่มมวลชน

- ปัญหาที่ต้องริบรวมตัวกันแก้ไข
- ถ้าเราร่วมกันสามารถแก้ไขปัญหาได้
- จงเชื่อว่าเราจะร่วมคิดแก้ไขปัญหาไปด้วยกัน
- ทำไมเราจึงต้องการแก้ไขปัญหาไปด้วยกัน
- ทำไมเราจึงต้องการแก้ไขปัญหาและเปลี่ยนแปลง
- เป้าหมายสุดท้ายที่เราต้องการคืออะไร
- ทิศทางของกลุ่มที่จะเดินไปด้วยกัน พร้อมคำขวัญที่ใช้
- วิธีการเข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจ ไม่บีบบังคับ

หลักจริยธรรมการรณรงค์ที่ต้องปฏิบัติและต้องสื่อให้มวลชนทราบ ดังนี้

๑. ข้อสัต์ยต่อข้อเท็จจริงทั้งหมดที่มีและที่ใช้ในการสื่อสาร
๒. ข้อสัต์ยต่อเหตุและผลที่จะเกิดขึ้น
๓. ข้อสัต์ยต่อวิธีการ (การระดมทรัพยากรและการใช้จ่าย)
๔. ข้อสัต์ยต่อหลักการมีส่วนร่วมของมวลชน (ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมเสนอข้อคิดเห็น)

^{๑๔} พลตรี ชากร อุดมলেখกะ และพันเอก กฤษกมล ธรรมานุกูล, การบรรยาย เรื่องการฝึกการรณรงค์ หมวดที่ ๒ การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๕, หน้า ๒๙-๔๐

ภาพที่ ๒.๒ แสดงแผนผังการรณรงค์

ในปัจจุบันมีการนำคำว่า Information Operation เข้ามาใช้แทนคำว่า การปฏิบัติการจิตวิทยา โดยธรรมชาติแล้ว Information Operation จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการจิตวิทยา แต่ Information Operation หมายรวมถึงสร้างข้อมูลเท็จ การสร้างเรื่องไร้สาระที่เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายตน และทำลายฝ่ายศัตรู โดยในทางทหารแล้ว Information Operation จะเกี่ยวข้องการทำลาย การแพร่กระจาย ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสื่อสาร ที่ปัจจุบันอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เรียกว่า Cyber space เพื่อครอบครอง อาณาจักรกระแสคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าทั้งหมดด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ระบบส่งคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และการใช้พลังงานคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และการควบคุมธรรมชาติของพลังงานคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้างดงกล่าว ทำให้กลยุทธ์ Cyber space มีขอบเขตในการควบคุมระบบสัญญาณที่ไวต่อคลื่นไฟฟ้า แสง และอุณหภูมิ อุปกรณ์การเชื่อมต่อ สัญญาณคลื่น การส่งสัญญาณ ขบวนการส่งสัญญาณ และการควบคุมคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ซึ่งเป็นการสร้างความได้เปรียบคู่ต่อสู้ Information Operation จึงเป็นการนำข้อมูลข่าวสาร ที่ตนต้องการเผยแพร่ไปยัง กลุ่มเป้าหมาย โดยการนำเทคโนโลยีโดยเฉพาะ Cyber space มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อปรับเปลี่ยนหรือให้เกิดผล การเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดเห็น อารมณ์ เจตนาคติ และพฤติกรรมของเป้าหมายให้เป็นไปตามที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันต่อฝ่ายตรงข้ามต่อไป จะเห็นได้แนวคิดของคำสองคำนี้ มีความใกล้เคียงกันต่างกันที่วิธีการในการครอบครองใจกลุ่มเป้าหมาย

การบูรณาการและการใช้งานอย่างเหมาะสมระหว่างการวางแผนและการปฏิบัติตามแผนยุทธการ รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ จะทำให้การปฏิบัติการจิตวิทยาเป็นส่วนช่วยเหลือให้เกิดความสำเร็จในภารกิจของกรม ได้เป็นอย่างดี กองกำลังจะต้องพิจารณาใช้การปฏิบัติการจิตวิทยาในทุกภารกิจ ผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการ จะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการปฏิบัติการทางทหารทั้งปวง ล้วนแล้วแต่ต้องพึ่งพาการปฏิบัติการจิตวิทยาดังนั้นการปฏิบัติการจิตวิทยาจึงต้องเข้าร่วมในการวางแผนการปฏิบัติทุกครั้ง

๒. พื้นที่ในการปฏิบัติการทางจิตวิทยาในการจัดทำกรวิจัย

๒.๑ ภูมิภาค

๒.๑.๑ ประวัติ จากคำว่า “คลองเตย” สันนิษฐานจากชื่อเรียก “ตันเตย” ที่ขึ้นบริเวณริมคลองสมัยก่อน เป็นที่เปลี่ยวพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นท้องนา ชาวบ้านนิยมใช้เรือเป็นพาหนะค้าขายตามลำคลอง หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดการเปลี่ยนแปลงการคมนาคมที่คับคั่ง จึงต้องมีการขยายถนนจนต้องถมคลอง ทำให้ไม่หลงเหลือคลองในปัจจุบัน ต่อมามีการก่อสร้างท่าเรือกรุงเทพ ส่งผลให้บริเวณนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น เกิดความต้องการแรงงานเพื่องานก่อสร้าง ทำให้คนใช้แรงงานหลังไหลเข้ามาในพื้นที่แห่งนี้มากยิ่งขึ้น หลังการก่อสร้างเสร็จสิ้น กลุ่มคนดังกล่าวได้ตัดสินใจลงหลักปักฐานที่ชุมชนแห่งนี้ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ที่ทางตอนเหนือของพื้นที่ท่าเรือ บริเวณสองฝากฝั่งทางรถไฟของสายแม่น้ำ ชุมชนจึงมีขนาดใหญ่ เกิดความแออัด ขยายตัวออกไปเรื่อย ๆ เกิดแหล่งเสื่อมโทรม กระจุกตัวเป็นสลัมย่อย ๆ มากมาย รัฐบาลจึงเร่งเห็นปัญหาและเข้ามาพัฒนา และยกระดับแหล่งเสื่อมโทรมที่ผิดกฎหมาย พัฒนาพื้นที่ที่อยู่อาศัยและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่เหล่านี้ ให้ยกเลิกคำเรียก “สลัม” เป็น “ชุมชนแออัด” แทนหรือเรียกสั้น ๆ ว่า “ชุมชน”

๒.๑.๒ การแบ่งเขตการปกครอง

เขตคลองเตยมีหน่วยการปกครองย่อย ๓ แขวง

หมายเลข	ชื่อ	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	จำนวนประชากร (ธันวาคม ๖๔)	ความหนาแน่นประชากร (ธันวาคม ๖๔)
๑	คลองเตย	๗,๒๔๙	๕๙,๙๖๒	๘,๒๗๑.๗๖
๒	คลองตัน	๑,๘๙๕	๑๐,๕๗๓	๕,๕๗๙.๕๒
๓	พระโขนง	๓,๘๕๐	๒๑,๑๐๑	๕,๔๘๐.๗๘
	รวม	๑๒,๙๙๔	๙๑,๖๓๖	๗,๐๕๒.๑๘

๒.๒ ทิศนคติของประชาชนหรือเยาวชนในชุมชนเกี่ยวกับการตระหนักในการปฏิบัติตามกฎหมายและความรู้ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) โดยมีการรวบรวมข้อมูลผ่าน ๒ ช่องทาง คือ

๒.๒.๑ จากการสนทนากับผู้นำชุมชนพบว่ากลุ่มเยาวชนในเขตพื้นที่นิยมใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยมีช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารผ่านโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ และแล็ปท็อปเป็นส่วนใหญ่ โดยมี Application Line Facebook Tiktok

๒.๒.๒ ช่องทางการสำรวจข้อมูลแบบสอบถามทางออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ส่งผ่านทาง Application LINE โดยการรวบรวมข้อมูลช่องทางที่สองและสามจากกลุ่มเยาวชนในเขตคลองเตย จำนวน ๑๓๑ คน พบว่า มีเยาวชนจำนวน ๔๑ คน ไม่มีความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๙ โดยแยกเป็น ๑) เยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี จำนวน ๒๑ คน ๒) เยาวชนอายุ ๑๕-๑๘ ปี จำนวน ๒๐ คน พบว่าทั้ง ๔๑ คน มีช่องการรับรู้คือข้อมูลทางสื่อออนไลน์ เช่น Line Facebook และโทรศัพท์ ส่วนบุคคลที่ทรงอิทธิพลเมื่อได้รับข้อมูลแล้วเชื่อคือคนในครอบครัว ครูหรือเพื่อน นักเล้าข่าว ดารา และนักกีฬา

สำหรับตัวอย่างข้อมูลในเรื่องความตระหนักในการปฏิบัติตามกฎหมายพบว่า เยาวชนมีความเห็นด้วยในระดับมาก กับข้อความที่ว่า “หากไม่มีใครพบเห็นเยาวชนพร้อมที่จะกระทำความผิดกฎหมาย” แผลผลจากค่าเฉลี่ยที่ได้ ๓.๐๒๕/๕ หรือข้อความที่ว่า “เยาวชนพร้อมที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หากไม่เห็นด้วยกับข้อกฎหมายนั้น ๆ” เยาวชนมีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง แผลผลจากค่าเฉลี่ยที่ได้ ๒.๘๗๕/๕

ด้วยข้อมูลเบื้องต้นนี้ ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มเยาวชนในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตยยังคงมีทัศนคติเกี่ยวกับการตระหนักในการปฏิบัติตามกฎหมายและความรู้ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ที่ไม่ถูกต้อง จึงเป็นเหตุผลที่กลุ่มผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชนในเขตพื้นที่คลองเตย และจะเห็นได้ว่าบุคคลที่ส่งผลต่อความเชื่อ การยอมรับจะเป็นบุคคลในครอบครัวเป็นหลักที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของเป้าหมาย

ในการจัดทำการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา กล่าวคือ หากคนในครอบครัวมีแนวคิดที่ดี ไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมการระรานทางไซเบอร์ ก็จะเป็นแรงเสริมให้การรณรงค์ แต่ในทางกลับกัน หากคนในครอบครัวมีแนวคิดส่งเสริมหรือเห็นว่าการกระทำของการระรานทางไซเบอร์เป็นเรื่องปกติ ย่อมเป็นจุดล่อแหลมที่จะส่งผลต่อการรณรงค์ นอกจากครอบครัวที่มีผลต่อความเชื่อของเยาวชน พบว่า ครู เพื่อน ๆ ผู้นำชุมชน รวมถึงผู้ทรงอิทธิพลทางความคิด เช่น ดารา นักกีฬานักเลาข่าว ก็เป็นกลุ่มคนที่ส่งผลต่อความรู้สึก ความเชื่อ การยอมรับของเยาวชนด้วยเช่นกัน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการการนำจริยธรรมและคุณค่าทางสังคมมาปรับใช้ ในการแก้ปัญหาการระรานทางไซเบอร์

๑. บททั่วไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^{๑๕} ได้กำหนดให้รัฐมียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน และได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) คือ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประกอบด้วย ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ความเท่าเทียม และเสมอภาคของสังคม ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการภาครัฐ โดยในการทำวิจัยเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์นั้น เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาให้เยาวชน พึ่งเป็นไปตามการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนไทย ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีนิสัยอดออม โอบอ้อมอารี มีวินัยรักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีการพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง^{๑๖}

รวมถึงยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศ

^{๑๕} บุญร่วม เทียมจันทร์, “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐”

^{๑๖} พรนงค์พิเชฐ แห่งหน, วันชัย ธรรมสังการ. “การจัดการเพื่อสร้างคนไทยรุ่นใหม่ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” บทความทางวิชาการ ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม - เมษายน ๒๕๖๐

อย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม ในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการดำเนินการบนฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืน เพื่อ คนรุ่นใหม่อย่างแท้จริง

การระรานทางไซเบอร์ เป็นข้อพร่องทางสังคมของเยาวชนประการหนึ่ง ต้องพิจารณาปรับบทบาท ของการดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว โดยต้องนำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมศักยภาพทรัพยากรมนุษย์และยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม มาปรับกับการแก้ไขปัญหการระรานทางไซเบอร์แก่เยาวชนที่เกิดปัญหา ทั้งผู้กระทำความผิด และผู้ถูกระทำการระรานทางไซเบอร์ ดังนั้น การนำแนวทางการแก้ไขปัญหการระรานทางไซเบอร์ ควรนำ แผนยุทธศาสตร์ชาติมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกัน ทั้งนี้ กระแสแห่งยุคศตวรรษที่ ๒๑ ที่ซึ่งปรากฏคำว่า อัตลักษณ์ความเป็นเยาวชนไทยจะสูญสิ้นในยุคศตวรรษที่ ๒๑ นี้ แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ ในนิยามศัพท์ของคำ ในภาษาอังกฤษ คำว่า Identification แปลว่า การกำหนดเอกลักษณ์ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใดบุคคล หนึ่งนิยามตนเองหรือเอกลักษณ์ของตนโดยถือบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นนอกจากตัวเองเป็นหลัก เช่น คนที่เจ็บแทน เพื่อนหรือหมู่คณะได้ชื่อว่าเป็นเพื่อน หรือหมู่คณะเป็นอัตลักษณ์อันเดียวกับตน เป็นต้น

ในขณะที่ความหมายของคำว่า เยาวชน ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่วัยบรรลุนิติภาวะแล้ว จากการจดทะเบียนสมรส ในทางกฎหมายก็ถือว่าบุคคลที่มีอายุระหว่างนี้ เป็นเยาวชนและหากต้องระวางโทษ ก็จะมีการพิจารณาโทษแตกต่างจากผู้ใหญ่ ความหมายในระดับสากลโดยสหประชาชาติ ระบุว่า เยาวชน หมายถึง คนในวัยหนุ่มสาว คือ ผู้มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปี หรือเป็นช่วงวัยหนุ่มสาว เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่าง การเป็นเด็กและผู้ใหญ่ เป็นช่วงที่กังวลเกี่ยวกับบุคลิกภาพและสิ่งรอบตัวมากเป็นพิเศษ

ซึ่งได้มีการนำแนวคิดด้านจริยธรรมและคุณค่าทางสังคมมาปรับใช้ในการแก้ปัญหการระราน ทางไซเบอร์ ดังนั้นเพื่อเป็นการตัดไฟเสียแต่ต้นลม เราควรช่วยกันปลูกฝังสิ่งที่ดีงามให้กับเด็กรุ่นใหม่ที่กำลัง เติบโตอยู่ในเวลานี้ให้เป็นคนดี เพื่อเป็นแนวทางในการนำสังคมสู่ความสงบสุข แล้วมีคุณธรรมส่วนใดที่เราจะ ปลูกฝังให้กับเยาวชนไทย ซึ่งจากการสำรวจเรื่องคุณธรรมถึงเรื่องที่เยาวชนไทย ควรได้รับการปลูกฝัง ใน ๕ อันดับ ดังนี้ (๑) ระเบียบวินัย ร้อยละ ๗๖.๕๙ (๒) ความซื่อสัตย์ สุจริต ร้อยละ ๗๕.๓๕ (๓) น้ำใจ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ร้อยละ ๕๗.๙๔ (๔) ความกตัญญูกตเวทิต ร้อยละ ๕๒.๘๒ (๕) ความขยัน หมั่นเพียร ร้อยละ ๔๗.๕๑^{๑๗}

ในการที่เยาวชนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการกระทำความผิดในการสร้างพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการระราน ทางไซเบอร์ จึงเป็นการมีประพฤติกรรมอันบกพร่องต่อการปฏิบัติในการดำรงตนให้อยู่ในกรอบระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนกลุ่มเยาวชน จึงควรกำหนดให้เยาวชนปฏิบัติตน ให้อยู่ในกรอบการปฏิบัติตนของเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง โดยอาจกำหนดให้นำลักษณะของเยาวชนที่ดี มาปรับใช้เป็นแนวทางได้ โดยในลักษณะเยาวชนที่ดี ควรมีข้อกำหนดในลักษณะ ดังนี้

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมในการดำเนินชีวิต
๒. เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น
๓. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
๔. เป็นผู้ที่มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๕. ปฏิบัติตามแบบอย่างวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

^{๑๗} ดลนญา สุวัฒนนิทร์, บทความคุณธรรมสร้างชาติ เยาวชนสร้างคุณธรรม, หนังสือพิมพ์แนวหน้า ฉบับลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (ส.ส.ส.)

๖. ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของชุมชนอย่างเคร่งครัด

๗. มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามาแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน

โดยกำหนดให้มีคุณลักษณะของเยาวชนที่ดี เยาวชนที่ดีควรจะเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือ จะต้องมึธรรมะในการดำเนินชีวิต ได้แก่

๑. การเสียสละต่อส่วนรวม เป็นคุณธรรมที่ช่วยในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า เพราะถ้าสมาชิกในสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และยอมเสียสละผลประโยชน์ส่วนตน จะทำให้สังคมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วและมั่นคง

๒. การมีระเบียบวินัยและรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นคุณธรรมที่ช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข เพราะถ้าสมาชิกในสังคมยึดมั่นในระเบียบวินัย รู้และเข้าใจสิทธิของตนเอง ไม่ละเมิดต่อสิทธิผู้อื่น และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด

๓. ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญ เพราะหากสมาชิกในสังคมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต เช่น ไม่ลักทรัพย์ ไม่เบียดเบียนทรัพย์สินของผู้อื่น ก็จะทำให้สังคมมีแต่ความเจริญ ประชาชนมีแต่ความสุข

เมื่อเปรียบเทียบกับจริยธรรมของการเป็นพลเมืองดี คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ความดีที่ควรประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ คุณธรรม จริยธรรมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ได้แก่

๑. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง การตระหนักในความสำคัญของความเป็นชาติไทย การยึดมั่นในหลักศีลธรรมของศาสนา และการจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

๒. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การยึดมั่นในการอยู่ร่วมกัน โดยยึดระเบียบวินัย เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

๓. ความกล้าทางจริยธรรม หมายถึง ความกล้าหาญในทางที่ถูกที่ควร

๔. ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่น หรือสังคมโดยรวมได้รับประโยชน์จากการกระทำของตน

๕. การเสียสละ หมายถึง การยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่นหรือสังคมโดยรวมได้รับประโยชน์จากการกระทำของตน

๖. การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานตรงตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย การส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเป็นพลเมืองดี

ดังนั้น ในการกำหนดให้เยาวชนดำเนินการปฏิบัติตามกรอบ คุณธรรม จริยธรรม การเสียสละต่อส่วนรวม และยอมเสียสละผลประโยชน์ส่วนตน การมีระเบียบวินัยและรับผิดชอบต่อหน้าที่ รู้และเข้าใจสิทธิของตนเอง ไม่ละเมิดต่อสิทธิผู้อื่น และปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว หากเมื่อเกิดปัญหาการระรานทางไซเบอร์ที่เป็นปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม อาจกำหนดให้นำแนวคิดเรื่องคุณลักษณะที่ดีของเยาวชนมาปรับทัศนคติของเยาวชนอันเป็นการแก้ปัญหาทางหนึ่ง

๒. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางจิตวิทยาของเยาวชน

การนำแนวคิดด้านจริยธรรมและคุณค่าทางสังคมมาปรับใช้ในการแก้ปัญหการระรานทางไซเบอร์แก่เยาวชนตามกระแสแห่งยุคศตวรรษที่ ๒๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ความเป็นเยาวชนไทย ควรคำนึงถึงแนวทางที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบกันด้วย มีรายละเอียด^{๑๘} ดังนี้

^{๑๘} ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ ๑๓, เอกสารรายงานการวิจัย เรื่อง เยาวชนไทยกับการเป็นเยาวชนที่ดี, เอกสารวิชาการหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่น ๑๓ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ หน้า ๒๗-๓๓

๒.๑ การกำหนดลักษณะของพลเมืองที่ดีให้แก่เยาวชน ควรกำหนดให้รู้จักหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎกติกาของสังคม และให้ความเคารพต่อสิทธิของตนเองและผู้อื่น แต่อาจนำแนวคิดเรื่องการใช้หลักศีลธรรมในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ในการพิจารณาความเป็นพลเมืองที่ดี อาจพิจารณาจากเจตนาและความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นมากกว่าการใช้หลักเกณฑ์ที่กำหนดลักษณะความเป็นพลเมืองมาพิจารณา เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การกำหนดลักษณะของการปฏิบัติการเป็นพลเมืองที่ดีของเยาวชน

๒.๒ ความคิดเห็นต่อการเป็นพลเมืองที่ดีของเยาวชนในปัจจุบัน ควรคำนึงถึงข้อเท็จจริงว่า เยาวชนในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่ดี มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นเยาวชนที่ไม่ดี และเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดความเป็นพลเมืองที่ดีของเยาวชนขึ้นอยู่กับการพิจารณาของปัจจัยความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละบุคคลเป็นการเฉพาะราย

๒.๓ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี อาจกำหนดให้มีการใช้สถาบัน องค์กร ส่วนต่าง ๆ ทางเชิงบวกของสังคมมาปรับใช้ให้มีส่วนร่วม ดังนี้

๒.๓.๑ สถาบันครอบครัว เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด โดยมีอิทธิพลเชิงบวก หากพ่อแม่ ให้การอบรมสั่งสอนบุตรให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการสร้างให้เยาวชนรู้จักการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจที่ถูกต้อง ขณะที่เยาวชนที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ หรือพ่อแม่มีเวลาน้อยจะได้รับอิทธิพลจากสถาบันการศึกษามากกว่า

๒.๓.๒ เพื่อนที่รู้จักกัน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวก หากมีการดำเนินชีวิตไปในทิศทางที่เหมาะสมและถูกต้องของขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงลบ หากมีการดำเนินชีวิตในรูปแบบที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากเยาวชนมักจะทำกิจกรรมร่วมกัน

๒.๓.๓ ครู อาจารย์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นพลเมืองที่ดีของเยาวชน โดยครูอาจารย์จำเป็นต้องปรับตัว โดยนำประสบการณ์และความรู้ใหม่ๆ มาใช้ในการสอน เพื่อให้เยาวชนเข้าใจการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมในสังคมมากขึ้น

๒.๓.๔ สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เยาวชน มีการทำกิจกรรมตามกลุ่มเพื่อนออนไลน์หรือกลุ่มที่มีแนวคิดเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น สื่อออนไลน์ทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและรับรู้ และเชื่อข้อมูลโดยไม่ผ่านการกลั่นกรองที่ถูกต้อง อีกทั้งสื่อออนไลน์ยังมีอิทธิพลทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเลียนแบบได้

แต่ก็มีข้อควรคำนึงถึงที่เกี่ยวกับความเป็นตัวตนของเยาวชน จิตใจของเด็ก ช่วงอายุของเยาวชน และพันธุกรรมของเยาวชน อีกทั้งในปัจจุบันเยาวชนมีความใกล้ชิดกับสถาบันครอบครัวน้อยกว่าในอดีตพ่อแม่จึงไม่อาจคาดหวังว่าลูกจะกลับมาเลี้ยงดูตนเองในยามแก่เฒ่า หรือการให้สิทธิที่เท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นพลเมืองที่ดี

นอกจากนี้ ในส่วนกฎหมายที่ทำให้เกิดการเคารพในสิทธิของบุคคลต่างกลุ่ม และทำให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน จะช่วยให้ไม่มีการใช้วาจาที่สร้างความเกลียดชัง (Hate speech) ในสังคม อีกทั้งประเด็นทางการเมืองอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำรงชีพของเยาวชน เยาวชนไทยพร้อมเสียภาษี หากภาษีนั้นถูกนำไปใช้อย่างคุ้มค่า ประเด็นทางวัฒนธรรม หากสร้างค่านิยมให้เยาวชนได้รับรู้เข้าใจในวัฒนธรรม และความเป็นไทยก็จะเป็นปัจจัยบวกหากเยาวชนไม่ได้ศึกษาวัฒนธรรมไทย แต่ซึมซับวัฒนธรรมตะวันตกมากเกินไปก็อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางค่านิยมได้ และด้านทางเศรษฐกิจปัญหาความยากจนและการแข่งขันที่สูงทำให้เยาวชนไม่มีน้ำใจ ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ควรนำมาประกอบการพิจารณาเช่นกัน

ส่วนสื่อออนไลน์ก็จำเป็นที่จะต้องมีการกำกับดูแลให้เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้สื่อและผู้รับสามารถเปลี่ยนทัศนคติของตนเองได้

๒.๔ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างหรือปลูกฝังจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองที่ดีของเยาวชน เพื่อให้การพัฒนาเยาวชนเกิดเป็นรูปธรรมควรปรับเปลี่ยนมุมมองต่าง ๆ ในด้านทัศนคติของเยาวชนหรือวิถีคิดของเยาวชน อีกทั้งการได้รับการเลี้ยงดู อบรม และสั่งสอนโดยสถาบันครอบครัวที่ไม่เพียงพอจากเงื่อนไขของเวลา หรือการไม่รู้วิธี รวมถึงการสอนเยาวชนที่เหมาะสมกับยุคสมัย รวมทั้งการที่เยาวชนได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ข้อมูลที่ผ่านการปรุงแต่ง และตัวเยาวชนยังไม่มีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยให้ค่านิ่งสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง อันอาจทำให้การพัฒนาทัศนคติที่ดีลดลง อันเป็นสาเหตุของการไม่เปิดโอกาสรับฟังความคิดของระหว่งกันอย่างเข้าใจ ของพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และเยาวชน โดยมีข้อบกพร่องที่ทำให้เกิดประเด็นในปัญหาต่าง ๆ มีสาเหตุมาจาก การทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การกำหนดกติกาสังคมแบบ Top – Down อาทิ การบังคับให้เด็กใส่เครื่องแบบเพื่อสร้างวินัย หรือครู และอาจารย์ มุ่งเน้นแต่เรื่องวิชาการ มากกว่าการสอนให้เยาวชนเรียนรู้ การปรับตัวในสังคมมีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม อีกทั้งอาจารย์ ไม่สามารถเป็นผู้ดูแลและนำทางให้นักศึกษาในการเป็นพลเมืองที่ดีได้ แบบอย่างที่ดีในสังคมไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเท่าที่ควร การยึดติดค่านิยมที่ชื่นชมคนรวย การใช้สิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ การนำเสนอและส่งต่อข้อมูลของคนทำไม่ดี ๑ คน มีการกระจายข้อมูลได้เร็วกว่า ๑๐ คน เป็นต้น

๒.๕ ประเด็นที่ควรพัฒนาหรือเสริมสร้างเยาวชนให้มีจิตสำนึกและวางตนเป็นพลเมืองที่ดี และบทบาทของหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนา

๒.๕.๑ การสร้างพื้นที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิด และความรู้ความเข้าใจในบริบทต่าง ๆ รวมถึงการแสดงศักยภาพของเยาวชน

๒.๕.๒ การสอดแทรกความเป็นพลเมืองที่ดีให้กับเยาวชนในสถาบัน การศึกษา ผ่านกิจกรรมและความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา

๒.๕.๓ การใช้ข้อมูล Bit Data ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารนโยบาย และควรให้ความช่วยเหลือเยาวชนตามศักยภาพของเยาวชนและบริบทที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๔ การพัฒนาทักษะการใช้ชีวิต (Life skills) ประกอบด้วย การจัดการอารมณ์ และความเครียด การสร้างสัมพันธภาพที่ดี การตระหนักรู้เห็นค่าของตนเองและผู้อื่น และการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

๒.๕.๕ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน อาทิ กฎหมายสิทธิเด็กและเยาวชน กฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภค

ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับบทบาทของหน่วยงาน

- สถาบันครอบครัว มีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนมากที่สุด

- สถาบันการศึกษา ควรดำเนินการสอดแทรกการเป็นพลเมืองที่ดีผ่านกิจกรรมในสถาบัน

การศึกษา

- กระทรวงศึกษาธิการ ต้องให้ความสำคัญกับรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับความแตกต่างของเยาวชนมากกว่าการใช้รูปแบบเดียวกันทั้งหมดในการจัดการศึกษา

- ภาคเอกชน ควรมีบทบาทสนับสนุนและส่งเสริมให้โอกาสแก่เยาวชนมากขึ้น อาทิ การรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน/ทำงาน การสอนงาน การสนับสนุนทุนการศึกษา แต่ก็มีข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับบทบาทของหน่วยงานให้สอดคล้องกับการกำหนดแนวทางการปฏิบัติดังกล่าว

- สถาบันการศึกษา ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีความเข้มแข็ง เพื่อให้การขอรับการสนับสนุนงบประมาณและการสร้างความร่วมมือต่าง ๆ มีความชัดเจนและถูกให้ความสำคัญ
- กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับกิจกรรมและการเสริมแรงบวกในเชิงการให้รางวัล
- กระทรวงวัฒนธรรม ควรมีการปรับบทบาทให้สอดคล้องกับสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมายที่มีความชัดเจน
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมพัฒนาเด็กและเยาวชน ควรตั้งสภาเด็กและเยาวชนในแต่ละชุมชน โดยภาครัฐสนับสนุนเงินทุน
- องค์กรพัฒนาเยาวชน ควรมีการวางบทบาทให้ชัดเจนและสอดคล้องกับภาระงาน ในการสนับสนุนให้เยาวชนที่จบการศึกษา มีแนวทางในการใช้ชีวิตที่ดีในระยะยาว
- สื่อที่นำเสนอข่าวสาร ควรมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสิทธิเด็ก กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

๓. การเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีต่อปัญหาการระรานทางไซเบอร์

ในการกำหนดให้เยาวชนมีจิตสำนึก รู้หน้าที่ และความรับผิดชอบ ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานรัฐ ในการพัฒนาเยาวชนและสร้างพื้นที่ให้แก่เยาวชนในการแสดงออกทางสังคม และให้มีพื้นที่สำหรับเยาวชนในการทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้แก่เยาวชนที่เหมาะสม อาทิ การกำหนดกรอบแนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยจากกรณีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ การเรียนรู้จาก Project Base Learning การมีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ การส่งเสริมให้เยาวชนศึกษาในสิ่งที่ตนถนัด ให้ความสำคัญบุคลากรทางการศึกษา อาทิ การปรับมาตรฐานทรัพยากรบุคคลและงบประมาณไปยังกลุ่มเด็กเล็กและอนุบาลมากขึ้น การมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษา มาพัฒนาด้านการศึกษา การให้ผู้เรียนในคณะครูศาสตร์ สามารถจบได้ในระยะเวลา ๔ ปี

ทั้งนี้ ควรส่งเสริมสิ่งที่ดีมีอยู่ในความเป็นไทย ยึดมั่นในสถาบันหลักปฏิบัติตามแนวทางของในหลวงรัชกาลที่ ๙ รวมทั้งให้มีการนำ “การสร้างพลเมือง (Civic Education)” ตามหลัก ๓ ประการ ได้แก่ การเคารพซึ่งกันและกัน การเคารพกฎกติกา และการรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม มาใช้ส่งเสริมให้เยาวชนมีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสมกับตนเอง สามารถประกอบอาชีพที่ดีได้ ครูและอาจารย์ สามารถสอนนักเรียนให้ได้คิด ได้มีสติ ไม่ทำตามคนอื่นในทางที่ไม่ดี และมีความคิดเป็นของตนเอง อันจะเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาเยาวชน ให้มีความเป็นพลเมืองที่ดีและเคารพต่อกฎหมาย ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ได้

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) โดยนำข้อมูลไปพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. การออกแบบการวิจัย
๓. การกำหนดประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
๔. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๕. การกำหนดวิธีการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา
๖. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๗. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร งานวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน
๒. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร งานวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์
๓. ศึกษาเอกสารกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์
๔. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร งานวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรณรงค์ทางการปฏิบัติการจิตวิทยา

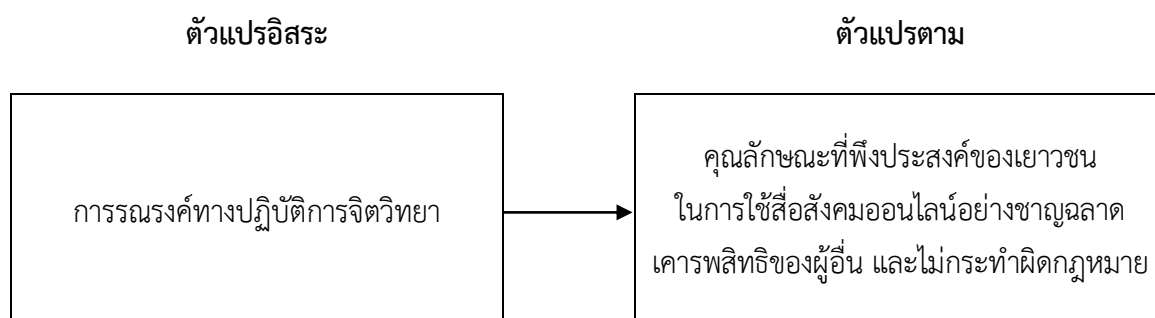
การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest - Posttest Design เป็นแบบแผนวัดก่อนและหลังการจัดการกระทำหรือการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยากลุ่มเดียว กำหนดรายละเอียดดังนี้

$O_1 \quad X \quad O_2$

- โดยที่ O_1 หมายถึง การเก็บข้อมูลโดยการวัดผลก่อนการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา
 X หมายถึง การจัดการกระทำหรือการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาโดยการจัดทำแผนการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาและนำแผนที่ได้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย
 O_2 หมายถึง การเก็บข้อมูลโดยการวัดผลหลังการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา

โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ ๓.๑ กรอบแนวคิดงานวิจัยการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน
ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

การกำหนดประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มวิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

๑. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มเยาวชนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๓ - ๑๘ ปี จำนวน ๔๑ คน ในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร
๒. กลุ่มเป้าหมายใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากการเก็บข้อมูลของเยาวชนในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตย จำนวน ๔๑ คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Survey instruments) มีดังนี้

๑. เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทย ต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ประกอบด้วย ๕ ส่วน ดังนี้
  - ๑.๑ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ลักษณะครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว
  - ๑.๒ ส่วนที่ ๒ ระดับการรับรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับช่องทางการรับรู้/ติดตามข่าวสาร ช่องทางการใช้อินเทอร์เน็ต ความรู้สึกเชื่อมั่นเมื่อได้ฟังข่าวสาร/ข้อมูล และความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์
  - ๑.๓ ส่วนที่ ๓ ความเข้าใจส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิ เสรีภาพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยคำถามที่เป็นตัวอย่างสถานการณ์เพื่อพิจารณาความเข้าใจดังกล่าว
  - ๑.๔ ส่วนที่ ๔ ความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งจะประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านความคิดเห็นส่วนบุคคลที่มีต่อระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนด และกฎหมายในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม
  - ๑.๕ ส่วนที่ ๕ ข้อเสนอแนะต่อวิธีการรณรงค์เพื่อหยุดการระรานทางไซเบอร์

แบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

๒. กำหนดขอบข่ายที่ต้องการจะวัดในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก และการตระหนักรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

๓. สรางข้อความโดยรวบรวมจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญให้ครอบคลุมขอบเขตที่ต้องการวัด

๔. แบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ดังกล่าว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ การตระหนักรู้ของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ โดยในการตรวจวัดผล ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความที่เป็นบวก
เห็นด้วยระดับมากที่สุด	๕
เห็นด้วยระดับมาก	๔
เห็นด้วยระดับปานกลาง	๓
เห็นด้วยระดับน้อย	๒
เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด	๑

๕. นำแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

๖. นำแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน ทำการตรวจสอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ความเที่ยงตรง (Validity) โดยคำนวณค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ได้ค่าไม่น้อยกว่า ๐.๕ - ๑

แบบประเมินวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ที่กลุ่มผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบสอบถามว่ามีความสอดคล้องกันเพียงใด จำนวน ๒๗ ข้อ และได้กำหนดค่าความสอดคล้อง ๓ ระดับ ดังนี้

- ระดับ +๑ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้พบว่ามี ความสอดคล้อง
- ระดับ ๐ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง
- ระดับ -๑ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้อง

ทั้งนี้ ผลการประเมินเฉลี่ยของความสอดคล้องของแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ เท่ากับ ๐.๙๖ โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้งสาม ดังนี้ ข้อ ๒.๔ ควรเพิ่มคำตอบปลายเปิด ข้อ ๔.๓ ลักษณะคำถามทำให้เข้าใจว่าอาจได้ข้อมูลจริงก่อนทำกิจกรรม ข้อ ๔.๔ เป็นคำถามซึ่งอาจได้คำตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง ควรปรับลักษณะคำถามใหม่ และข้อ ๔.๕ เป็นคำถามชี้้นำคำตอบ ทางกลุ่มผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปปรับแบบสอบถามให้สอดคล้องมากยิ่งขึ้น

๗. นำแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ พิมพ์ฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก ฉ) และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

๒. เครื่องมือการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาที่ทางกลุ่มวิจัยสร้างขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนมีการรับรู้และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ และกฎหมายในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม จำนวน ๘ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑ สารรณรงค์สื่อสารสนเทศ (Infographic Campaign) (ผนวก ก)

๒.๒ สารรณรงค์ไวนิล (Vinyl Campaign) (ผนวก ข)

๒.๓ สติกเกอร์รณรงค์ (Sticker Campaign) และแผ่นฟิวเจอร์บอร์ดรณรงค์ (Corrugated plastic Campaign) มีข้อความว่า “Bully Stop HERE” และ “YOU + I = WE STOP Cyber Bullying” (ผนวก ค)

๒.๔ คลิปการรณรงค์ของผู้ทรงอิทธิพล (Influencer clip) (ผนวก ง) มีขั้นตอนการจัดทำ ดังนี้

๒.๔.๑ นำหนังสือเชิญร่วมกิจกรรมรณรงค์ให้กับเยาวชน Stop Cyber Bullying โดยช่วยอัดคลิปสั้น ๆ ๑ คลิป และมอบสื่อรณรงค์ที่กลุ่มจัดทำขึ้น

๒.๔.๒ กลุ่มจัดเตรียมและส่งบทพูดให้กับผู้ทรงอิทธิพล โดยใส่สื่อการรณรงค์ที่มอบให้ขณะบันทึกคลิป

๒.๔.๓ นำคลิปที่ได้เปิดในวันกิจกรรมสัมพันธ์กับกลุ่มเยาวชน

๒.๔.๔ ส่งหนังสือขอบคุณและของที่ระลึกจากกลุ่ม

๒.๕ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (ผนวก จ) ประกอบด้วย ๓ กิจกรรมหลัก ดังนี้

๒.๕.๑ กิจกรรมที่ ๑ : กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สร้างการรับรู้เรื่องการ Bully (บูลลี่) กับเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๔๑ คน โดย นายธนาวิน มากเจริญ และ นางสาวณัฐริกา เชื้อลิ้นฟ้า โรงเรียนเพชรรัชต์ในพระอุปถัมภ์ฯ โดยใช้ชื่อกิจกรรม “จรวด STOP Bullying” เป็นเชิงสัญลักษณ์ให้เยาวชนกลุ่มเป้าหมายปล่อยสิ่งที่ได้รับจากการถูกบูลลี่หรือการไปบูลลี่ผู้อื่นออกไปพร้อมกับจรวด

๒.๕.๒ กิจกรรมที่ ๒ : กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING) โดย นางกอร์ปกุล วินิจนัยภาค อธิบดีอัยการ สำนักงานการบังคับคดี สำนักงานอัยการสูงสุด

๒.๕.๓ กิจกรรมที่ ๓ : การประกวดการสร้างสรรค์คลิปสั้นในหัวข้อการต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING) โดย ทีมโรงเรียนนนทรีวิทยา

๒.๖ สื่อการรณรงค์ (ผนวก ฉ)

๒.๗ กิจกรรมรณรงค์ผ่านทาง Application LINE (ผนวก ช)

๒.๘ คลิปหนังสือที่น่าสนใจจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน ๔ เรื่อง (ผนวก ซ) คือ

๒.๘.๑ คลิป “Cyber Bullying เป็นเรื่องปกติหรือ?” ของ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช.

๒.๘.๒ คลิป “วิธีจัดการ Cyber Bullying การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์” ของ iT 24 Hrs

๒.๘.๓ คลิป “Cyber Bullying” ของ UNISEF

๒.๘.๔ คลิป “Cyber Bullying” ของสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การกำหนดวิธีการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา

การรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาที่ทางกลุ่มวิจัยกำหนดขึ้นมีการใช้เครื่องมือการรณรงค์ จำนวน ๘ ชนิด โดยเครื่องมือการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาจะมีรูปแบบการสื่อสารที่เผยแพร่ออกไปในทางเดียวกัน โดยมีจุดมุ่งหมายให้เยาวชนเกิดการรับรู้ ความสนใจและตระหนักถึงปัญหาการระรานทางไซเบอร์ ที่ส่งผลให้เกิดความผิดทางกฎหมาย โดยมีการรวบรวมสื่อการรณรงค์ต่าง ๆ มาใช้ในรูปแบบการนำเสนอด้วยช่องทางต่าง ๆ มีการกำหนดระยะเวลา ความถี่ในการรณรงค์ที่เหมาะสมกับเยาวชนเป้าหมายและตอบรับกับวัตถุประสงค์ของการรณรงค์ โดยมีการออกแบบขั้นตอนการรณรงค์ ดังนี้

ภาพที่ ๓.๒ ขั้นตอนการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา

กล่าวคือ ขั้นตอนการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาให้เยาวชนเกิดการรับรู้ ความสนใจ และตระหนักถึงปัญหาการระรานทางไซเบอร์ที่ส่งผลให้เกิดความผิดทางกฎหมาย เริ่มที่ผู้นำรณรงค์เข้าพบกับผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจในประเด็นปัญหาและยินยอมสนับสนุนร่วมมือแก้ปัญหา โดยทางกลุ่มได้ออกแบบการรณรงค์ที่มีผู้เชื่อมต่อ ๒ กลุ่ม คือ

๑. ผู้เชื่อมต่อที่เป็นผู้นำชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่เยาวชนให้การยอมรับนับถือ

๒. ผู้เชื่อมต่อที่เป็นผู้ทรงอิทธิพลทางความคิด เช่น ศิลปิน ดารา หรือ นักกีฬา ที่เยาวชนชื่นชอบ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์มาถ่ายทอดความรู้ให้กับเยาวชน

บุคคลทั้งสองกลุ่มนี้เป็นผู้ส่งสารรณรงค์หรือเครื่องมือการรณรงค์ทางการปฏิบัติการทางจิตวิทยาย่อมจะทำให้เยาวชนเกิดการสนใจ ยอมรับ และนำไปเป็นแบบอย่าง โดยมีช่องทางการส่งสารรณรงค์ในรูปแบบคู่ขนานของทั้งสองกลุ่มผู้เชื่อมต่อ ดังนี้

๑. การนำแผ่นสารรณรงค์สื่อสารสนเทศ (Infographic Campaign) ติดในพื้นที่รณรงค์

๒. การนำสารรณรงค์สื่อสารสนเทศ (Infographic Campaign) ในรูปแบบไฟล์ คลิปการรณรงค์ของผู้ทรงอิทธิพล (Influencer clip) และกิจกรรมการรณรงค์ส่งผ่านทาง Application LINE

๓. การจัดทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับเยาวชนโดยมีการแจกสื่อการรณรงค์ให้กับเยาวชนและผู้นำรณรงค์ ผู้เชื่อมต่อและคณะใฝ่มาในวันจัดกิจกรรม โดยมีกิจกรรมให้ความรู้และกิจกรรมสนทนาการที่สอดแทรกให้เยาวชนเข้าใจต่อความผิดทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์

๔. การเชิญชวนเยาวชนติดสติ๊กเกอร์การรณรงค์ที่สิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวของเยาวชน เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ กระเป๋าสะพาย สมุด

๕. การเชิญชวนเยาวชนร่วมประกวดคลิปหนังสั้นเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ โดยมีแผนภาพเวลากำหนดการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา ดังนี้

ภาพที่ ๓.๓ แผนภาพเวลากำหนดการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา

การรณรงค์ปฏิบัติการจิตวิทยาได้จัดทำแผนการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาและนำแผนที่ได้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่วันที่ ๒๖ พ.ค.- ๑๑ มิ.ย. ๒๕๖๕ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเยาวชนก่อนการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา (Pre-test) ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๖ พ.ค. ๒๕๖๕ และการเก็บรวบรวมข้อมูลเยาวชนหลังการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา (Post-test) ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๑ มิ.ย. ๒๕๖๕ โดยใช้แบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ เป็นเครื่องมือในการสำรวจโดยมีการเก็บรวบรวมผ่านช่องทางออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ด้วย Application LINE กำหนดการเพื่อควบคุมการรณรงค์ทางปฏิบัติการทางจิตวิทยา รายละเอียดตามตารางที่ ๓.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงการควบคุมการรณรงค์ทางปฏิบัติการทางจิตวิทยา

วันที่ปฏิบัติการ	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	หัวข้อปฏิบัติการ	รายละเอียดกิจกรรม	ช่องทางการสื่อสาร
๒๓ เม.ย. ๖๕	ผู้นำชุมชน	สื่อสารแนวคิด ทัศนคติ และ วัตถุประสงค์ ของกลุ่ม	กลุ่มรณรงค์เข้าพบผู้นำชุมชน - แจ่งวัตถุประสงค์ - สอบถามความเห็นและเสนอ แนวคิดการปฏิบัติการ รณรงค์ปฏิบัติการจิตวิทยา - แสดงทัศนคติของกลุ่ม	กลุ่มรณรงค์เข้าพบ ด้วยตนเอง
๑-๒๕ พ.ค.๖๕	กลุ่มรณรงค์	เตรียมสาร รณรงค์	แบ่งงานเพื่อจัดเตรียมสาร รณรงค์ดังนี้ - สารรณรงค์สื่อสารสนเทศ (Infographic Campaign) - สารรณรงค์ไวนิล (Vinyl Campaign) - สติกเกอร์รณรงค์ (Sticker Campaign) - แผ่นฟิวเจอร์บอร์ดการรณรงค์ (Corrugated plastic Campaign) - คลิปการรณรงค์ของผู้ทรง อิทธิพล (Influencer clip) - กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ - เสื่อการรณรงค์ - กิจกรรมรณรงค์ผ่านทาง Application LINE - คลิปหนังสือที่น่าสนใจ จากหน่วยงานต่าง ๆ	ช่องทางที่เหมาะสม - ติดในพื้นที่ - ติดวันกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ - แจกวันกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ - ติดวันกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ - LINE ๑๐ มิ.ย.๖๕ - พื้นที่ชุมชน คลองเตย ๑๑ มิ.ย.๖๕ - แจกวันกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ - LINE - LINE
๒๕ พ.ค. ๖๕	ผู้นำชุมชน ผู้เชื่อมต่อ	การเลือก กลุ่มเป้าหมาย	ตั้งกลุ่ม Application LINE เชิญกลุ่มเป้าหมายและผู้ ที่เกี่ยวข้องเข้ากลุ่ม	กลุ่มรณรงค์เข้าพบ ด้วยตนเอง
๒๖ พ.ค. ๖๕	ผู้เชื่อมต่อ	เปิดตัวกิจกรรม ทาง LINE	เปิดกิจกรรมทาง LINE - การเชิญชวนกลุ่มเป้าหมาย - กลุ่มรณรงค์แนะนำตัว - เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งที่ ๑ (Pre-test)	LINE

ตารางที่ ๓.๑ (ต่อ)

วันที่ปฏิบัติการ	ผู้ที่เกี่ยวข้อง	หัวข้อปฏิบัติการ	รายละเอียดกิจกรรม	ช่องทางการสื่อสาร
๒๖ พ.ค.- ๑๐ มิ.ย. ๖๕	ผู้เชื่อมต่อ และ กลุ่มรณรงค์	รณรงค์ปฏิบัติการ จิตวิทยา : การรับรู้ และ ความเข้าใจ ของเยาวชนไทย ต่อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ การระราน ทางไซเบอร์	การส่งสารรณรงค์ด้วย - สารรณรงค์สื่อสารสนเทศ (Infographic Campaign) - คลิปหนังสือที่น่าสนใจ จากหน่วยงานต่าง ๆ - กิจกรรมรณรงค์ผ่านทาง Application LINE - กิจกรรมประกวดคลิปหนังสือ (ติดตามการตอบรับ ของเยาวชนและประเมิน ปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนารูปแบบ ให้สร้างความน่าสนใจต่อ กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง)	LINE
๑๑ มิ.ย. ๖๕	ผู้นำชุมชน ผู้เชื่อมต่อ และ กลุ่มรณรงค์	รณรงค์ปฏิบัติการ ทางจิตวิทยาการ รับรู้ และ ความเข้าใจ ของเยาวชนไทย ต่อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับ การระราน ทางไซเบอร์	กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ - กิจกรรมสันตนาการ - การให้ความรู้ด้านกฎหมาย เรื่องการระรานทางไซเบอร์ - ประกาศผลประกวดคลิปสั้น รณรงค์หยุดการระราน ทางไซเบอร์และมอบรางวัล - เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการ ประเมินผลโดยใช้ แบบสอบถามครั้งที่ ๒ (Post-test) และการสังเกต การร่วมกิจกรรม ของกลุ่มเป้าหมาย	พื้นที่ชุมชน เขตคลองเตย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายคือ เยาวชนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี จำนวน ๔๑ คน ในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร
- ประสานผู้นำชุมชนสร้างกลุ่มไลน์เพื่อเชิญเยาวชนเข้ากลุ่ม
- ส่งแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลทางออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ส่งผ่านทาง Application LINE ครั้งที่ ๑ (Pre-test)
- ติดตามผลการส่งสารรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาจากผลสะท้อนทางช่องทาง Application LINE

๕. ติดตามผลการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และเยาวชนตอบแบบสอบถาม โดยรวบรวมข้อมูลทางออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ส่งผ่านทาง Application LINE ครั้งที่ ๒ (Post-test) หลังทำกิจกรรม เพื่อนำผลไปวิเคราะห์และอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติตามขั้นตอนเพื่อทำการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ โดยส่งผลสะท้อนต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้

๑. การจัดทำข้อมูลจากแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

๑.๑ รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ทั้งสี่ส่วนในแบบสอบถาม

๑.๒ วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ ๑ เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละของแต่ละคำตอบแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

๑.๓ ให้คะแนนและแปลความหมายค่าคะแนนส่วนที่ ๒-๔ เกี่ยวกับระดับการรับรู้และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนด ความคิดเห็นส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิ เสรีภาพและกฎหมายเกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ และการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละของของคำตอบบางประเด็น ดังนี้

๑.๓.๑ เกณฑ์การให้คะแนน : ข้อความที่เป็นความหมายทางบวกทุกข้อ ให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด ให้คะแนน ๕ คะแนน

มาก ให้คะแนน ๔ คะแนน

ปานกลาง ให้คะแนน ๓ คะแนน

น้อย ให้คะแนน ๒ คะแนน

น้อยที่สุด ให้คะแนน ๑ คะแนน

๑.๓.๒ การแปลความหมายของค่าคะแนน : แบ่งเกณฑ์การประเมินระดับการรับรู้ และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนด กฎหมายเกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ เป็น ๕ ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง มีระดับการรับรู้และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนด กฎหมายเกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ในระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง มีระดับการรับรู้และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนด กฎหมายเกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง มีระดับการรับรู้และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนด กฎหมายเกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง มีระดับการรับรู้และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนด กฎหมายเกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง มีระดับการรับรู้และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนด กฎหมายเกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ในระดับน้อยที่สุด

๑.๓.๓ นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมทุกข้อในแต่ละประเด็นแล้วนำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดที่ให้นำเสนอรูปแบบตาราง

๒. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

๒.๑ สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

๒.๑.๑ การหาค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
 X แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

๒.๑.๒ การหาค่ามัชฌิมเลขคณิตของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ($\bar{X}$)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิตของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง
 n แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

๒.๑.๓ การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง (S)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวอย่างกำลังสอง
 n แทน จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

๒.๒ สถิติเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การหาความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องและสำนวนที่ใช้ในแต่ละข้อคำถามของแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๓ ท่านประเมิน คำนวณจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

๒.๓ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาด เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่กระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

$$t = \frac{\bar{X} - \mu_0}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 μ_0 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างก่อนได้รับการณรงค์
 s แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โดยมี df แทน $n - 1$

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ กลุ่มผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น ๕ ตอน ดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
๒. ระดับการรับรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์
๓. ความเข้าใจส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิ เสรีภาพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์
๔. ความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย
๕. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (จรวด STOP Bullying)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ	ชาย	๒๑	๕๑.๒
	หญิง	๒๐	๔๘.๘
๒. อายุ	๑๓-๑๕ ปี	๒๐	๔๘.๘
	๑๖-๑๘ ปี	๒๑	๕๑.๒
๓. การศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	๒๑	๕๑.๒
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	๒๐	๔๘.๘
	ครอบครัวเดี่ยว (อยู่ร่วมกับพ่อหรือแม่)	๒๘	๖๘.๓
	ครอบครัวขยาย (อยู่ร่วมกับ ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ พี่น้อง)	๘	๑๙.๕
๔. ลักษณะครอบครัว	อยู่กับญาติหรือคนรู้จัก	๒	๔.๙
	อยู่คนเดียว	๑	๒.๔
	อยู่กับแฟน	๑	๒.๔
	อื่น ๆ	๑	๒.๔

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มีจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘ มีอายุระหว่าง ๑๓-๑๕ ปี จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘ และมีอายุระหว่าง ๑๖-๑๘ ปี จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘ และลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓ ครอบครัวขยาย

จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕ อยู่กับญาติหรือคนรู้จัก จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๙ อยู่คนเดียว จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๔ อยู่กับแฟน จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๔ อื่น ๆ คือ พ่อแม่แยกทางกันแล้ว อยู่กับญาติฝั่งพ่อ จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๔

๒. ระดับการรับรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์

ตารางที่ ๔.๒ ข้อมูลช่องทางการรับรู้/ติดตามข่าวสาร

ช่องทาง	ความถี่ของคำตอบ
๑. เฟซบุ๊ก	๔๐
๒. ไลน์	๒๘
๓. อินสตาแกรม	๒๓
๔. ตี๊กตอก	๒๒
๕. โทรศัพท์	๒๑
๖. ทวิตเตอร์	๑๓
๗. สิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์/นิตยสาร)	๓
๘. วิทยู	๓
๙. รับรู้ทางเพื่อนๆ ครอบครั	๑

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีช่องทางการรับรู้/ติดตามข่าวสาร โดยมีความถี่ของคำตอบสูงสุด คือ ผ่านทางเฟซบุ๊ก รองลงมาได้แก่ ไลน์ อินสตาแกรม ตี๊กตอก โทรศัพท์ ทวิตเตอร์ สิ่งพิมพ์ วิทยู และรับรู้ทางเพื่อนๆ ครอบครั ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ข้อมูลการใช้งานอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน

แอปพลิเคชัน	ความถี่ของคำตอบ
๑. เฟซบุ๊ก	๔๑
๒. ไลน์	๓๙
๓. อีเมลล์	๓๙
๔. ตี๊กตอก	๓๒
๕. อินสตาแกรม	๒๙
๖. ทวิตเตอร์	๑๙

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามใช้งานอินเทอร์เน็ตด้วยแอปพลิเคชัน โดยมีความถี่ของคำตอบสูงสุด คือ เฟซบุ๊ก รองลงมาคือ ไลน์ อีเมลล์ ตี๊กตอก อินสตาแกรม และทวิตเตอร์ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ข้อมูลข่าวสารจากช่องทางที่ให้ความเชื่อถือ

ข้อมูลข่าวสารจากช่องทาง	ความถี่ของคำตอบ
๑. คนในครอบครัว	๓๐
๒. นักแสดง	๓๐
๓. สื่อออนไลน์/นักรีวิว	๓๐
๔. ครู	๒๔
๕. เพื่อน	๑๔
๖. สื่อมวลชน/นักเล่าข่าว	๑๔
๗. ไม่เชื่อใคร/วิเคราะห์ด้วยตนเอง	๗
๘. นักแสดง	๒
๙. นักกีฬา	๐

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีช่องทางข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือ โดยมีความถี่ของคำตอบสูงสุด คือ คนในครอบครัว รองลงมาคือ นักแสดง สื่อออนไลน์/นักรีวิว ครู เพื่อน สื่อมวลชน/นักเล่าข่าว วิเคราะห์ด้วยตนเอง และนักแสดง ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ข้อมูลการกระทำที่เป็นการระรานทางไซเบอร์ผ่านสื่อออนไลน์

การกระทำที่ถือว่าการระรานทางไซเบอร์ผ่านทางสื่อออนไลน์	ความถี่ (Pre-test)	ความถี่ (Post-test)
๑. การก่อกวน ข่มขู่ คุกคาม	๒๙	๓๖
๒. เผยแพร่ ความลับ หรือ เรื่องน่าอับอายของผู้อื่น	๒๙	๓๒
๓. การให้ร้ายใส่ความ	๒๓	๒๙
๔. การส่งต่อภาพ/ข้อความเชิงลบที่มีต่อผู้อื่น	๒๐	๒๗
๕. วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นส่วนตัว	๒๘	๑๙
๖. การกลั่นแหย่	๑๗	๒๗
๗. การแอบอ้างชื่อ	๑๗	๒๙
๘. การสร้างบัญชีปลอม	๑๖	๒๖
๙. การล่อลวง	๑๕	๒๔
๑๐. การกีดกันออกจากกลุ่ม	๑๑	๒๖
๑๑. การขโมยอัตลักษณ์	๗	๒๒

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ผ่านสื่อออนไลน์มีความถี่ของคำตอบในแบบสอบถามสูงสุด คือ การก่อกวน ข่มขู่ คุกคาม รองลงมา คือ เผยแพร่ ความลับ หรือเรื่องน่าอับอายของผู้อื่น การให้ร้ายใส่ความ การส่งต่อภาพ/ข้อความเชิงลบที่มีต่อผู้อื่น วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นส่วนตัว การกลั่นแหย่ การแอบอ้างชื่อ การสร้างบัญชีปลอม การล่อลวง การกีดกันออกจากกลุ่ม และการขโมยอัตลักษณ์ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ผ่านสื่อออนไลน์
ด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๓๔	๐.๒๓	-๑.๘๘๔	๑.๖๘	๐.๐๓๖
หลังรณรงค์	๔๑	๐.๕๔	๐.๒๕			

จากตารางที่ ๔.๖ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ผ่านสื่อออนไลน์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๓๔ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๒๓ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๕๔ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๒๕ เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๓๖ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๗ ประสบการณ์เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์

ประสบการณ์เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์	ความถี่
๑. ไม่เคยรู้ว่ามีกรกระทำ	๑๔
๒. เป็นผู้รับรู้ว่ามีการกระทำ (ไม่เป็นทั้งผู้ถูกรกระทำและผู้กระทำ)	๑๓
๓. เป็นผู้ถูกรกระทำ จาก เพื่อน/โรงเรียน/พี่น้อง/ญาติ/คนรู้จัก	๑๒
๔. เป็นผู้กระทำ โดยกระทำต่อเพื่อน/โรงเรียน/พี่น้อง/ญาติ/คนรู้จัก	๘

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ ทั้งในฐานะเป็นผู้รับรู้ว่ามีการกระทำ (ไม่เป็นทั้งผู้ถูกรกระทำและผู้กระทำ) เป็นผู้ถูกรกระทำจากเพื่อน/โรงเรียน/พี่น้อง/ญาติ/คนรู้จัก และเป็นผู้กระทำ โดยกระทำต่อเพื่อน/โรงเรียน/พี่น้อง/ญาติ/คนรู้จัก ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ผลกระทบจากการระรานทางไซเบอร์

ผลกระทบจากการระรานทางไซเบอร์	ความถี่
๑. ไม่เคยได้รับผลกระทบ	๒๐
๒. เคยได้รับผลกระทบทางอารมณ์ เช่น ทำให้รู้สึกหงุดหงิด เศร้า โมโห ละอายใจ	๑๘
๓. เคยได้รับผลกระทบทางจิตใจ เช่น รู้สึกอับอาย เสียใจ หดหู่	๑๓
๔. เคยได้รับผลกระทบทางร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง	๕

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ ๕๐ ไม่เคยได้รับผลกระทบใด ๆ เลย ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เหลือ เคยได้รับผลกระทบจากการระรานทางไซเบอร์ ทั้งทางอารมณ์ เช่น ทำให้รู้สึกหงุดหงิด เศร้า โมโห ละอายใจ ทางจิตใจ เช่น รู้สึกอับอาย เสียใจ หดหู่ และทางร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง

ตารางที่ ๔.๙ ความเข้าใจการระรานทางไซเบอร์มีความผิดตามกฎหมาย

การระรานทางไซเบอร์มีความผิดตามกฎหมาย หรือไม่	ความถี่ (Pre-test)	ความถี่ (Post-test)
มีความผิดตามกฎหมาย	๓๕	๔๑
ไม่มีความผิดตามกฎหมาย	๖	๐

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่า การระรานทางไซเบอร์มีความผิดตามกฎหมาย

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) มีความผิดตามกฎหมาย
ด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๘๕	๐.๑๓	-๑.๔๓	๑.๖๘	๐.๐๘
หลังรณรงค์	๔๑	๐.๙๕	๐.๐๕			

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ ความเข้าใจความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๘๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๑๓ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๕ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๘ ซึ่งมีค่ามากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

๓. ความเข้าใจส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิเสรีภาพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจสิทธิและเสรีภาพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์
(Cyber Bullying) ด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๘๓	๐.๔๐	-๑.๗๐	๑.๖๘	๐.๐๔๘
หลังรณรงค์	๔๑	๐.๙๕	๐.๐๕			

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการใด ๆ ก็ได้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๘๓ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๔ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๕ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๔๘ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการใช้สิทธิและเสรีภาพที่กระทบต่อความมั่นคงและสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลอื่นด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๘๕	๐.๑๓	-๑.๐๐	๑.๖๘	๐.๑๖๑
หลังรณรงค์	๔๑	๐.๙๓	๐.๐๗			

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สิทธิและเสรีภาพต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๘๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๑๓ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๓ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๗ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๑๖๑ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจถึงการแสดงความคิดเห็นที่ผิดตามกฎหมายด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๗๘	๐.๑๘	-๒.๗๒	๑.๖๘	๐.๐๐๔
หลังรณรงค์	๔๑	๐.๙๘	๐.๐๕			

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นโดยบริสุทธิ์ใจ แต่หากทำให้ผู้อื่นเสียหาย มีความผิดตามกฎหมาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๗๘ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๑๘ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๘ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๕ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๐๔ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการปฏิบัติตามกฎหมายด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๗๖	๐.๑๙	-๒.๔๔	๑.๖๘	๐.๐๐๙
หลังรณรงค์	๔๑	๐.๙๕	๐.๐๕			

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติให้ประชาชนชาวไทยต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๗๖ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๑๙ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๕

เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๐๙ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจเรื่องการโพสต์ยูงส่งเสริมให้อีกฝ่ายฆ่าตัวตายเป็นความผิด ตามกฎหมายด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๙๘	๐.๐๒	๐	๑.๖๘	๐.๕
หลังรณรงค์	๔๑	๐.๙๘	๐.๐๒			

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการโพสต์ยูงส่งเสริมให้อีกฝ่ายฆ่าตัวตายเป็นความผิดตามกฎหมาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๘ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๒ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๘ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๒ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๕ ซึ่งมีค่ามากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจ ไม่แตกต่างไปจากก่อนการรณรงค์

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจเรื่องการพูดจาข่มขู่บนสื่อออนไลน์เป็นความผิดตามกฎหมาย ด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๙๕	๐.๐๕	-๑.๔๓	๑.๖๘	๐.๐๘๐
หลังรณรงค์	๔๑	๑.๐๐	๐.๐๐			

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการพูดจาข่มขู่บนสื่อออนไลน์ เป็นความผิดตามกฎหมาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๕ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๐๐ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๐ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๘ ซึ่งมีค่ามากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจไม่แตกต่างไปจาก ก่อนการรณรงค์

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจเรื่องการโพสต์แสดงความคิดเห็นข้อเท็จจริงที่เป็นข้อต่อของผู้อื่น จนเสียชื่อเสียงเป็นความผิดตามกฎหมายด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๙๐	๐.๐๙	๒.๐๘	๑.๖๘	๐.๐๒
หลังรณรงค์	๔๑	๑.๐๐	๐.๐๐			

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการโพสต์แสดงความคิดเห็น ข้อเท็จจริงที่เป็นข้อดีของผู้อื่นจนเสียชื่อเสียง เป็นความผิดตามกฎหมาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๐ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๙ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๐๐ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๕ เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๒ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๑๘ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจการแชร์ภาพที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนเป็นความผิดตามกฎหมาย ด้วยการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๙๓	๐.๐๗	-๑.๗๗	๑.๖๘	๐.๐๔๑
หลังรณรงค์	๔๑	๑.๐๐	๐.๐๐			

จากตารางที่ ๔.๑๘ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการแชร์ภาพเปลือย/ภาพที่ไม่เหมาะสมของเพื่อน เป็นความผิดตามกฎหมาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๓ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๗ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๐๐ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๐ เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๔๑ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วยการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๑๒	๐.๑๑	-๒.๐๑	๑.๖๘	๐.๐๒๕
หลังรณรงค์	๔๑	๐.๒๙	๐.๒๑			

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๑๒ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๑๑ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๒๙ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๒๑ เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๒๕ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจพฤติกรรมการระรานทางไซเบอร์เป็นความผิดตามกฎหมาย
ด้วยการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๙๐	๐.๙๐	-๒.๐๘	๑.๖๘	๐.๐๒๒
หลังรณรงค์	๔๑	๑.๐๐	๐			

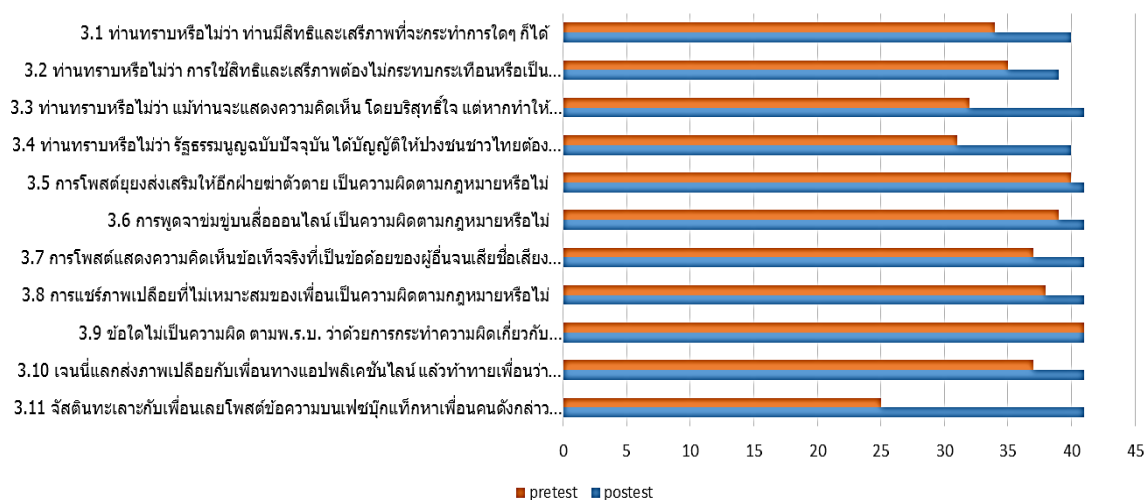
จากตารางที่ ๔.๒๐ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งภาพเปลือยผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์เป็นความผิดตามกฎหมาย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๙๐ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๐๙ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๐๐ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๒๒ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๒๑ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจพฤติกรรมการระรานทางไซเบอร์ด้วยการกระทำที่ข่มขู่เป็นความผิด
ตาม ป.อ.มาตรา ๓๙๗ ด้วยการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๐.๖๑	๐.๒๔	-๕.๐๖	๑.๖๘	๐.๐๐๐
หลังรณรงค์	๔๑	๑.๐๐	๐			

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการโพสต์ข้อความบนเฟซบุ๊กแท็กหาเพื่อนคนดังกล่าวว่า "มีงระวังให้ดี" พร้อมรูปอาวุธปืน เป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา ๓๙๗ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๖๑ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๒๔ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๐๐ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๐๐ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนที่ ๓ ความเข้าใจส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิเสรีภาพและกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)

ภาพที่ ๔.๑ แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบความเข้าใจส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิเสรีภาพและกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ก่อนและหลังการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา

๔. ความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย

ตารางที่ ๔.๒๒ ผลการวิเคราะห์ความเห็นว่า การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในบางครั้งเป็นสิ่งที่กระทำได้ หากไม่มีใครเห็นด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๓.๐๐	๑.๕๐	๒.๒๖	๑.๖๘	๐.๐๑๔
หลังรณรงค์	๔๑	๒.๔๑	๑.๖๕			

จากตารางที่ ๔.๒๒ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ในบางครั้งเป็นสิ่งที่กระทำได้หากไม่มีใครเห็น ซึ่งเป็นคำถามแบบตรงข้ามการวิเคราะห์ความหมายต้องเป็นแบบ ย้อนกลับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๐ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๕ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๔๑ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๖๕ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๑๔ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๒๓ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่ว่าทุกคนไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หากไม่เห็นชอบ
ด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๒.๗๓	๑.๒๓	๓.๑๘	๑.๖๘	๐.๐๐๑
หลังรณรงค์	๔๑	๒.๐๘	๐.๗๔			

จากตารางที่ ๔.๒๓ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หากไม่เห็นชอบด้วย ซึ่งเป็นคำถามแบบตรงข้ามการวิเคราะห์ความหมายต้องเป็นแบบย้อนกลับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๗๓ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๒๓ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๐๘ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๔ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๐๑ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๒๔ ผลการวิเคราะห์ความเข้าใจเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์แสดงด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๓.๗๑	๐.๙๑	-๓.๖๐	๑.๖๘	๐.๐๐๐
หลังรณรงค์	๔๑	๔.๔๙	๐.๖๑			

จากตารางที่ ๔.๒๔ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ความเข้าใจเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๑ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๑ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๙ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๑ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๐๐ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๒๕ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่ว่าท่านจะไม่กระทำการใดที่เป็นการระรานทางไซเบอร์
ด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๓.๖๑	๑.๑๔	-๓.๙๙	๑.๖๘	๐.๐๐๐
หลังรณรงค์	๔๑	๔.๔๖	๐.๗๕			

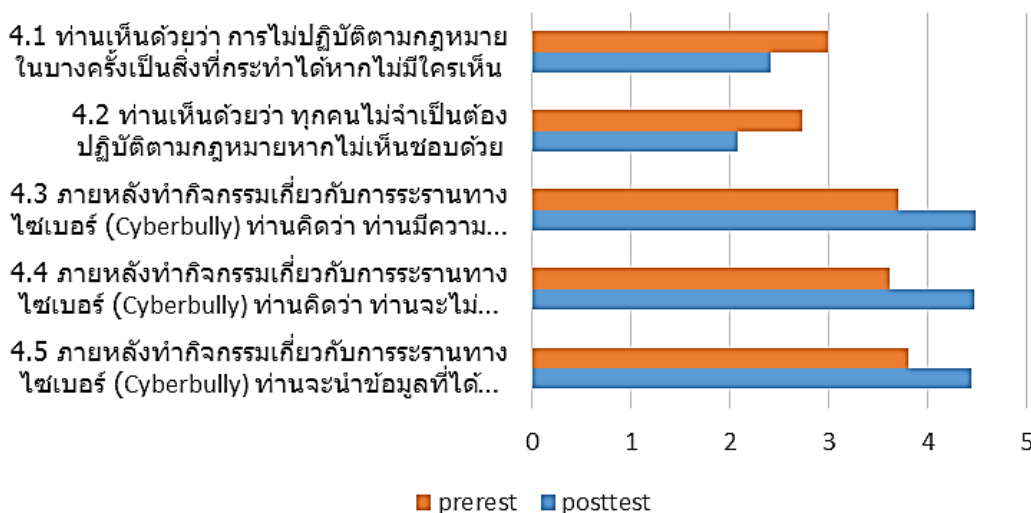
จากตารางที่ ๔.๒๕ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์ที่จะไม่กระทำการใดที่เป็นการระรานทางไซเบอร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๑ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๑๔ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕ เมื่อทดสอบสมมุติฐานพบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๐๐ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๒๖ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเมื่อได้ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ ท่านจะนำข้อมูลที่ได้ไปแบ่งปันเพื่อนและคนในครอบครัวให้เข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ ด้วยผลการทดสอบ t-test

กลุ่มเป้าหมาย	N	Mean	SD	t (1-tail)	t critical (1-tail)	P value
ก่อนรณรงค์	๔๑	๓.๘๐	๐.๘๑	-๓.๐๘	๑.๖๘	๐.๐๐๒
หลังรณรงค์	๔๑	๔.๔๔	๐.๘๐			

จากตารางที่ ๔.๒๖ ผลปรากฏว่า ก่อนการรณรงค์การนำข้อมูลที่ได้ไปแบ่งปันเพื่อนและคนในครอบครัวให้เข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๐ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๑ หลังการรณรงค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๔ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๐ เมื่อทดสอบสมมุติฐานพบว่า ค่า P value มีค่าเท่ากับ ๐.๐๐๒ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า หลังการรณรงค์เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนที่ ๔

ภาพที่ ๔.๒ แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ก่อนและหลังการรณรงค์ทางปฏิบัติการทางจิตวิทยา

๕. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ๓ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ : จรวด STOP Bullying เป็นกิจกรรมในการรณรงค์ปฏิบัติการจิตวิทยา การรับรู้ และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ ผ่านผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์กับเยาวชนกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๔๑ คน โดยมี นายธนาวิน มากเจริญ และ นางสาวณัฐริกา เชื้อลิ้นฟ้า โรงเรียนเพชรรัชต์ ในพระอุปถัมภ์ฯ เป็นผู้เชื่อมต่อและดำเนินกิจกรรม แบ่งช่วงกิจกรรมเป็นสามส่วนด้วยกัน คือ

๑. ผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์ ดำเนินกิจกรรมละลายพฤติกรรม (Ice Breaking) เป็นกิจกรรมสั้นๆ และเรียบง่าย แต่มีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมพร้อมเยาวชน เข้าสู่กิจกรรม (จดหมาย STOP Bullying) โดยให้ทำความรู้จักกันเพื่อสร้างบรรยากาศให้สนุกสนานเป็นกันเอง

๒. เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการชี้แจงให้เขียนข้อความประสบการณ์การโดนระรานด้วยวาจาหรืออื่น ๆ ลงในกระดาษขนาด A4 ที่ผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์จัดเตรียมไว้ให้

๓. เยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการชี้แจงให้นำกระดาษที่เขียนข้อความเรียบร้อยแล้วของตนเองนำมาพับเป็นจรวดกระดาษ

๔. ผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์ เชิญเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ให้นำจรวดกระดาษมาพร้อมกันที่ด้านหน้าของหอประชุม และได้ชี้แจงต่อไปว่า ให้เยาวชนกลุ่มเป้าหมายร่อนจรวดกระดาษไปข้างหน้าพร้อม ๆ กัน เมื่อให้สัญญาณ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปลดปล่อยความรู้สึกการโดนระรานผ่านเครื่องบินกระดาษ ไม่ปล่อยให้ตัวเองโดนทำร้ายผ่านคำพูดของคนอื่น หลังจากเยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้ร่อนจรวดกระดาษไปแล้ว ผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์ได้บอกให้เยาวชนไปเก็บจรวดกระดาษที่ถูกร่อนไปแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องเป็นของตนเองแล้วกลับไปประจำที่นั่ง

๕. หลังจากเยาวชนประจำที่นั่งแล้ว ผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์ ให้เยาวชนเปิดจรวดกระดาษที่เก็บได้ และเชิญเยาวชนกลุ่มเป้าหมายมาด้านหน้าหอประชุม โดยสอบถามข้อคิดเห็น ทักคนคิดหรือข้อเสนอแนะ หากเยาวชนตกอยู่ในสถานการณ์ที่โดนระรานตามปรากฏข้อความในเครื่องบินกระดาษ ทั้งนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการรับมือกับการโดนระราน การดูแลจิตใจตัวเอง เมื่อโดนระรานให้กับเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย แสดงถึงความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) หรือความสามารถในการเอาตัวเองเข้าไปอยู่ในความรู้สึก หรือสถานการณ์คนอื่นเผชิญ ทำให้เข้าใจเหตุผล และความรู้สึกจากมุมมองของคนคนนั้นจริง ๆ

จากการร่วมกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเรื่องจรวด STOP Bullying มีการสื่อสารประสบการณ์ที่ตนเองเคยเป็นผู้ถูกระทำ หรือเป็นผู้กระทำ ผ่านการเขียนลงในจรวดกระดาษ ปรากฏผล ดังนี้

๑. การถูกพูดระรานเรื่องครอบครัว หรือฐานะทางบ้าน
๒. การถูกพูดระรานเรื่องรูปลักษณ์ หน้าตา สีผิว หรือจุดบกพร่องบนร่างกาย
๓. การถูกพูดระรานเรื่องผลการเรียน เปรียบเทียบกับผู้อื่น
๔. การถูกพูดถึงความสามารถและการแสดงออกที่ไม่ดี หรือทำไม่เป็น
๕. การถูกโพสต์ภาพหลุดที่หน้าตาตลก ๆ ที่มีคนแอบถ่าย
๖. การถูกมองข้ามและถูกเพื่อน ๆ มองเป็นคนโง่จากสายตาของผู้อื่น
๗. การถูกทำให้เป็นตัวตลก
๘. การถูกคำพูดรุนแรงเกินไปมาพูดใส่ กระแทกกระทอนจิตใจ
๙. การถูกล้อเลียนเรื่องพ่อแม่แยกทางกัน พ่อแม่ไม่รักขาดความอบอุ่น
๑๐. การถูกล้อเลียน เหยียดหยาม เพราะมีความชอบไม่เหมือนคนอื่น
๑๑. การกลายเป็นคนที่บูลลี่คนอื่นเพราะเคยถูกระทำมาก่อน จึงคิดว่าไม่ผิด
๑๒. การถูกนำข้อผิดพลาดโดยไม่ตั้งใจมาเป็นข้อล้อเลียน

ฯลฯ

จากกิจกรรมจรวด STOP Bullying ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มเยาวชนที่อยากออกมาเล่าประสบการณ์ที่ตนเองเคยเป็นผู้ถูกระทำหรือเป็นผู้กระทำ พบว่า เยาวชนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เคยเป็นผู้ถูกระทำ ซึ่งแต่ละคนรู้สึกเสียใจ โกรธ โมโห หงุดหงิด การรับมือกับสถานการณ์เหล่านั้น ส่วนใหญ่จะด่ากลับ และส่วนน้อยจะแสดงออกโดยเงียบไม่ได้ตอบ

ทางกลุ่มผู้ดำเนินกิจกรรมมีคำถามว่า หลังจากที่นั่ง ๆ เข้าใจเรื่องการระรานและวิธีการรับมือ จะแสดงออกอย่างไร หากพบสถานการณ์ดังกล่าวอีก เยาวชนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ให้คำแนะนำเพื่อนว่า ให้ปล่อยไป อย่าไปสนใจ ทุกคนยอมมีข้อดี ข้อด้อยแตกต่างกันไป

การสุ่มน้องเยาวชนที่ได้ลองเล่นเกม “วัดความ Bully ในตัวคุณ” ในช่องทาง Application Line ที่ทางกลุ่มได้จัดทำขึ้น มาเล่าผลที่ได้จากเกม พบว่า มีระดับการบูลลี่ อยู่ที่ร้อยละ ๑๕-๒๐ เป็นส่วนใหญ่ และเยาวชนตระหนักถึงข้อเสียของการบูลลี่ เพราะเป็นการทำร้ายจิตใจของผู้อื่น ทำให้ผู้นั้นรู้สึกไม่พอใจ ให้ลองย้อนคิดว่าหากเราเป็นผู้ถูกระทำก็จะรู้สึกเช่นกัน

กิจกรรมที่ ๒ : กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง การระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) โดย นางกอร์ปกุล วิจิณัยภาค อธิบดีอัยการ สำนักงานการบังคับคดี สำนักงานอัยการสูงสุด มาเป็นผู้เชื่อมต่อและดำเนินกิจกรรม

จากกิจกรรมนี้ พบว่ากลุ่มเยาวชนมีความสนใจ ตั้งใจฟังและร่วมกันตอบคำถามเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์โดยยกมือตอบ สะท้อนความเข้าใจของกลุ่มเยาวชนว่า การกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ที่หลายคนอาจจะคิดว่าเป็นเพียงปัญหาเล็กน้อยนั้น แต่สำหรับผู้ที่ถูกระทำซ้ำ ๆ อาจเกิดความรู้สึกเศร้า เสียใจ มีปมด้อย และเมื่อความรู้สึกนั้นถูกสั่งสมเป็นเวลานาน อาจเกิดการกระทำบางอย่างที่ไม่ควรเกิดขึ้น โดยเฉพาะหากผู้ถูกรังแก เป็นเด็กหรือเยาวชนที่อาจจะมีสภาวะหรือการควบคุมทางอารมณ์น้อยกว่าผู้ใหญ่ ประกอบกับปัจจุบัน ประเทศไทยก็ยังไม่มีความหมายเฉพาะควบคุมดูแลในเรื่องดังกล่าว และทำได้เพียงการนำกฎหมายเท่าที่มีอยู่มาปรับใช้ในการลงโทษ เช่น กฎหมายประมวลผลอาญา มาตรา ๓๙๗ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญต่อหน้าสาธารณชนหรือธารกำนัล มีโทษต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และรู้ว่าการไปบูลลี่ผู้อื่นจนบุคคลนั้นได้รับความเสียหายไม่ว่าจะเป็นทางกายหรือทางจิตใจ ล้วนเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และให้รักตัวเอง อย่างนำตัวเองไปผูกติดกับคำพูดบูลลี่เหล่านั้น

กิจกรรมที่ ๓ : การประกวดผลงานสร้างสรรค์คลิปสั้นรณรงค์ในหัวข้อ “การต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ (STOP Cyber Bullying)” และการเปิดคลิปสั้นรณรงค์โดยผู้ทรงอิทธิพล (คุณสุทธาทิพย์ วุฒิชัย หรือน้องแอมแปร์) โดยทีมโรงเรียนนนทรีวิทยาเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม เพื่อให้เยาวชนที่มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อได้ร่วมสร้างสรรค์คลิปวิดีโอความยาว ๓๐-๖๐ วินาที (ไม่จำกัดเทคนิคการผลิต) สื่อสารประเด็นเกี่ยวกับการต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ (STOP Cyber Bullying) (ไม่จำกัดขอบเขตเนื้อหา) ในรูปแบบที่สร้างสรรค์ เข้าใจง่าย และน่าสนใจ เพื่อใช้ในการสื่อสารสร้างการรับรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ในการประกวดคลิปสั้นรณรงค์ ภายใต้แนวคิด “การต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ (STOP Cyber Bullying)” มีดังนี้

๑. เพื่อพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ประเภทกิจกรรมต้นแบบในการต่อต้านการระรานทางไซเบอร์
๒. เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาเยาวชนต้นแบบในการต่อต้านการระรานทางไซเบอร์
๓. เพื่อสร้างกลไก การรณรงค์สร้าง ความตระหนักรู้ เข้าใจรูปแบบการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ และหันมาใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ โดยการเรียนรู้วิธีการรับมือจาก Cyberbully อย่างรู้เท่าทัน เพื่อป้องกันจิตใจคนในครอบครัว และชุมชนให้แข็งแรงจากการถูกกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์

จากกิจกรรมนี้ พบว่า การสร้างเวทีให้เยาวชนได้ปล่อยพลังทางความคิดผ่านสื่อที่สร้างสรรค์ ได้รับการตอบรับจากเยาวชนที่ดีอีกระดับหนึ่ง ทางกลุ่มเยาวชนได้ให้ความสนใจและส่งคลิปสั้นที่สร้างสรรค์มาให้ และจากเนื้อหารายละเอียดในคลิปสะท้อนให้เห็นว่า เยาวชนมีการรับรู้และเข้าใจถึงการบูลลี่ การเป็นผู้กระทำทั้งตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ล้วนส่งผลกระทบต่อจิตใจของผู้นั้น โดยได้รับเกียรติจาก คุณกอร์ปกุล วจินัยภาค อธิบดีอัยการ สำนักงานการบังคับคดี สำนักงานอัยการสูงสุด ผู้เชื่อมต่อ กรณมาเป็นผู้มอบรางวัลให้แก่ทีมเยาวชนผู้ชนะเลิศและทีมรองชนะเลิศในการสร้างสรรค์คลิปสั้น โดยภาพกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และผลงานคลิปสั้นของทีมผู้ชนะเลิศและทีมรองชนะเลิศปรากฏที่ภาคผนวก

สรุป

๑. ด้านความรู้ความเข้าใจของเยาวชน

เยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ว่ามีความผิดตามกฎหมาย โดยเยาวชนมีช่องทางการรับรู้ข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตจากเฟซบุ๊กมากที่สุด แต่ยังคงให้ความสำคัญถือข่าวสารจากคนในครอบครัวมากกว่าสื่อออนไลน์ การกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ในความเข้าใจของเยาวชน คือ การก่อกวน ช่มชู้ คุกคาม ร้องลงมา คือเผยแพร่ ความลับ หรือเรื่องน่าอับอายของผู้อื่น

๒. ด้านพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

จากการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการใช้สิทธิ และเสรีภาพของตน โดยต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น สามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยบริสุทธิ์ใจ แต่ต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย เนื่องจากมีความผิดตามกฎหมาย และจะปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนทั้งสามด้าน ตามคำนิยามศัพท์คือ ความรู้ด้านกฎหมาย การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการระงับต่อการกระทำผิด

จากการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา เยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) จะไม่กระทำการใดที่เป็นการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ และจะนำข้อมูลที่ได้ไปแบ่งปันเพื่อน และคนในครอบครัวให้ทราบและเข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติกรจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระรณทางไซเบอร์ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระรณทางไซเบอร์ของเด็กและเยาวชน ๒) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคม ออนไลน์ของเด็กและเยาวชน และ ๓) เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนในการใช้ สื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาด เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่กระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระรณ ทางไซเบอร์

การดำเนินการวิจัยดำเนินตามลำดับขั้นดังนี้ การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การออกแบบการวิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มเป้าหมาย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การกำหนด วิธีการรณรค์ทางปฏิบัติกรจิตวิทยา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และนำผลวิเคราะห์ข้อมูล ไปเป็นฐานถึงการเคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของบุคคลอื่น ว่ามีผลต่อตนเอง ครอบครัว บุคคลอื่นและสังคม อย่างไรรวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) กลุ่มเป้าหมายกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี จำนวน ๔๑ คน ในเขตพื้นที่ชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย

๑. เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทย ต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)

๒. เครื่องมือการรณรค์ทางปฏิบัติกรจิตวิทยาที่ทางกลุ่มวิจัยสร้างขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชน มีการรับรู้และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) และกฎหมายในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ดังนี้ ๑) สารรณรค์สื่อสารสนเทศ (Infographic Campaign) ๒) สารรณรค์ไวนิล (Vinyl Campaign) ๓) สติกเกอร์รณรค์ (Sticker Campaign) และ แผ่นพีวีเอเจอร์บอร์ดรณรค์ (Corrugated Plastic Campaign) มีข้อความว่า “Bully Stop HERE” และ “YOU + I = WE STOP Cyber Bullying” ๔) คลิปการรณรค์ของผู้ทรงอิทธิพล (Influencer clip) ๕) กิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ ๖) สื่อการรณรค์ ๗) กิจกรรมรณรค์ผ่านทาง Application LINE และ ๘) คลิปหนังสือที่น่าสนใจ จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)

จากการรณรค์ทางปฏิบัติกรจิตวิทยาที่กำหนดขึ้น มีการใช้เครื่องมือการรณรค์ข้างต้น โดยเครื่องมือ การรณรค์ทางปฏิบัติกรจิตวิทยาจะมีรูปแบบการสื่อสารที่เผยแพร่ออกไปในทางเดียวกัน โดยมีจุดมุ่งหมาย ให้เยาวชนเกิดการรับรู้ สนใจ และตระหนักถึงปัญหาการกระรณทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ที่ส่งผลให้ เกิดความผิดทางกฎหมาย โดยมีการรวบรวมสื่อการรณรค์ต่าง ๆ มาใช้ในรูปแบบการนำเสนอด้วยช่องทาง ต่าง ๆ มีการกำหนดระยะเวลา ความถี่ในการรณรค์ที่เหมาะสมกับเยาวชนเป้าหมายและตอบรับกับวัตถุประสงค์ ของการรณรค์ โดยมีการออกแบบขั้นตอนการรณรค์ เริ่มที่ผู้นำรณรค์เข้าพบกับผู้นำชุมชน เพื่อสร้าง ความเข้าใจในประเด็นปัญหาและยินยอมพร้อมที่จะร่วมมือแก้ปัญหาในจุดมุ่งหมายเดียวกัน

ทั้งนี้ กลุ่มผู้วิจัยได้ออกแบบการรณรค์ที่มีผู้เชื่อมต่อ ๒ กลุ่ม คือ ๑) ผู้เชื่อมต่อที่เป็นผู้นำชุมชนซึ่งเป็น ผู้ที่กลุ่มเป้าหมายหรือเยาวชนให้การยอมรับนับถือ และ ๒) ผู้เชื่อมต่อที่เป็นผู้ทรงอิทธิพลทางความคิด เช่น ศิลปิน ดารา หรือนักกีฬา ที่กลุ่มเป้าหมายหรือเยาวชนชื่นชอบรวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์มาถ่ายทอด

ความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายหรือเยาวชน ทำให้เกิดการสนใจ ยอมรับและนำรูปแบบ ความคิด วิธีการไปเป็นแบบอย่างในการรับรู้ ลดละเลิก และต่อต้านพฤติกรรมกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ต่อบุคคลอื่น

เมื่อมีการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาแล้ว ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย เช่น ประธานผู้นำชุมชนสร้างกลุ่มไลน์เพื่อเชิญชวนเข้ากลุ่ม ส่งแบบสอบถามรวบรวมข้อมูลทางออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ส่งผ่านทาง Application LINE ครั้งที่ ๑ (Pre-test) ติดตามผลการส่งสารรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาจากผลสะท้อนทางช่องทาง Application LINE ติดตามผลการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และเยาวชนตอบแบบสอบถาม โดยรวบรวมข้อมูลทางออนไลน์ ในรูปแบบ Google Form ส่งผ่านทาง Application LINE ครั้งที่ ๒ (Post-test) หลังทำกิจกรรมเพื่อนำผลไปวิเคราะห์และอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

กลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติตามขั้นตอน เพื่อทำการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) โดยส่งผลสะท้อนต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ทั้งสี่ส่วนในแบบสอบถาม เริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ ๑ เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละของแต่ละคำตอบ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงให้คะแนน จากนั้น แปลความหมายค่าคะแนนส่วนที่ ๒-๔ เกี่ยวกับระดับการรับรู้และความเข้าใจต่อระเบียบปฏิบัติ ข้อกำหนด ความคิดเห็นส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิเสรีภาพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) วิเคราะห์แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละของคำตอบ และวิเคราะห์การรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนกลุ่มเป้าหมายต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ก่อนและหลังการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาคด้วยผลทดสอบ t-test

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน ในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ตามวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ และสมมติฐานของการวิจัย ก่อนการรณรงค์ปฏิบัติการจิตวิทยา เยาวชนกลุ่มเป้าหมายเข้าใจและรับรู้ความหมายของการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) มีพฤติกรรมกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมาหรือเกิดขึ้นกับบุคคลอื่น รวมทั้งไม่ทราบมาก่อนว่ากระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ อาจร้ายแรงถึงขั้นเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ทั้งนี้ เมื่อมีการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาตามที่กลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ว่ามีความผิดตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ ๑ โดยกลุ่มเป้าหมายหรือเยาวชนส่วนใหญ่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตรับรู้ข่าวสารจากทาง Facebook มากที่สุด แต่ให้ความเชื่อถือของข่าวสารจากคนในครอบครัวมากกว่าสื่อออนไลน์ การกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ ในความเข้าใจของเยาวชน คือ การก่อกวน ช่มชู้ คุกคาม ร้องลงมา คือเผยแพร่ความลับ หรือ เรื่องน่าอับอาย ของผู้อื่น

๒. ด้านพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ กลุ่มเป้าหมายหรือเยาวชนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพผ่านสื่อออนไลน์ทุกประเภท โดยคำนึงและตระหนักในการใช้สื่อออนไลน์ว่า ต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือ

เสรีภาพของบุคคลอื่น สามารถแสดงออกและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ การแสดงออก การแสดงความคิดเห็นเป็นไปโดยบริสุทธิ์ใจ และต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายเนื่องจากมีความผิดตามกฎหมาย และจะปฏิบัติตนตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓. กลุ่มเป้าหมายหรือเยาวชน มีความคิดที่จะนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติการจิตวิทยาระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ไปขยายผลในกลุ่มเพื่อนและครอบครัว รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้วยความระมัดระวังมิให้เป็นระรานทางไซเบอร์ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังกล่าวแม้จะเป็นผลจากการเก็บตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม ก็เป็นการยืนยันได้ว่า หากมีการให้ความรู้ มีการปฏิบัติการจิตวิทยาอย่างต่อเนื่องตามที่กลุ่มผู้วิจัยดำเนินการ ก็จะเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็ก และเยาวชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาด เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่กระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนทั้งสามด้าน ตามคำนิยามศัพท์ คือ ความรู้ด้านกฎหมาย การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการละอายต่อการกระทำผิด หากมีการขยายวงกว้างออกไป ย่อมทำให้เยาวชนหรือบุคคลอื่นในสังคมมีความเข้าใจเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์เพิ่มขึ้น และไม่กระทำการใดที่เป็นการระรานทางไซเบอร์อีกทั้งพร้อมจะนำข้อมูลที่ได้ไปแบ่งปันเพื่อนและคนในครอบครัวให้เข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) และมีความรู้ความเข้าใจบทกฎหมายเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ มีความตั้งใจที่จะปรับเปลี่ยนการใช้สื่อออนไลน์โดยการเคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ให้มีการกระทบต่อชื่อเสียง ปมด้อยของบุคคลอื่น และการละอายต่อการกระทำด้วยการระรานทางไซเบอร์ แม้ว่าการกระทำนั้นจะเป็นเพียงการระรานที่เป็นการกระทำทั่วไป หรืออาจเกินเลยถึงขนาดเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย การรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาที่กลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการ หากมีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง ใช้เครื่องมือที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย คือเยาวชนอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี ย่อมเชื่อได้ว่า เด็กและเยาวชนจะใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาด เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่กระทำผิดกฎหมายที่เป็นการระรานทางไซเบอร์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาที่มุ่งกระทำให้กลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลงความเชื่อทัศนคติให้เป็นไปตามแผนที่ได้จัดทำไว้ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ (พล.ต.ชาคร อุณหเลขกะ, การรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา) และหากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนนำแนวทางที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไม่ให้เกิดการระรานทางไซเบอร์ ไม่ว่าจะเป็นสื่อในการรณรงค์หรือวิธีการปฏิบัติการทางจิตวิทยาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ก็เชื่อได้ว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการยับยั้งพฤติกรรมเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ของเยาวชนได้

กล่าวโดยสรุป การรณรงค์หรือวิธีการปฏิบัติการจิตวิทยาตามงานวิจัยข้างต้นเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ และเพื่อให้เด็กและเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาด เคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่กระทำผิดกฎหมายที่เป็นการระรานทางไซเบอร์ ต้องดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบ ต่อเนื่อง ตรงกลุ่มเป้าหมาย มีการวางระบบตรวจสอบ ติดตามและดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ ทันท่วงที และรูปแบบพฤติกรรมกรับสื่อที่อาจแปรเปลี่ยนไปได้ในอนาคต และร่วมบูรณาการทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน รวมถึงทุกระดับโครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้อง ทั้งครอบครัว โรงเรียน และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ เพื่อร่วมกันสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว กลุ่มผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑.๑ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ควรมีช่วงอายุไม่ต่างกันมาก เนื่องจากพื้นฐานทางความคิด ประสบการณ์ วุฒิภาวะ ความสนใจของตัวบุคคลที่ใกล้เคียงกัน เป็นประโยชน์ต่อกำหนดรูปแบบ เครื่องมือ และผู้เชื่อมต่อในการรณรงค์ปฏิบัติการทางจิตวิทยา

๑.๒ การลงพื้นที่พบกับผู้นำชุมชนเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เข้าใจบริบทของชุมชนและข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับเยาวชนในชุมชนนั้น ๆ รวมถึงการแจ้งวัตถุประสงค์ในการเข้าทำกิจกรรมให้ผู้นำชุมชนรับทราบ เข้าใจ และเห็นความตั้งใจของกลุ่มผู้วิจัยที่จะพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชน ทั้งนี้ ผู้นำชุมชนพร้อมที่จะเป็นผู้เชื่อมต่อ สนับสนุนให้การทำกิจกรรมเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๑.๓ การได้รับความสนับสนุนจากโรงเรียนในเขตชุมชน เรื่องการขอใช้สถานที่จัดกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์จะช่วยให้การปฏิบัติเป็นได้อย่างสะดวกเรียบร้อย โดยเฉพาะการคำนึงถึงความปลอดภัยของเยาวชนและผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด จะเป็นการดีกว่าการเลือกใช้พื้นที่ในชุมชนเลย เนื่องจากเป็นพื้นที่ มีความอ่อนไหวจากปัจจัยต่าง ๆ ภายในชุมชน

๑.๔ การออกแบบเครื่องมือการรณรงค์ ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น บริบทพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย งบประมาณ ข้อจำกัดการจัดกิจกรรมการรณรงค์ ความเหมาะสม และประสิทธิภาพที่จะทำให้เกิดผลการพัฒนาตามที่ได้ตั้งหวังไว้

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

๒.๑ ศึกษาผลการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาที่ได้ออกแบบและเครื่องมือที่สร้างขึ้นนี้กับเยาวชนกลุ่มอื่น

๒.๒ ศึกษาผลของการใช้เครื่องมือรณรงค์แต่ละชนิดและวิธีการปฏิบัติทางจิตวิทยาที่ใช้ในการวิจัยว่าเครื่องมือใดส่งผลสัมฤทธิ์ต่อกกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้มากหรือน้อยกว่ากัน และนำเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพนั้น ๆ ไปใช้ในการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยากับเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

๒.๓ จากผลการวิจัยในด้านความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย มีระดับผลความเข้าใจในระดับปานกลาง ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการพิจารณาปรับเพิ่มระยะเวลาการรณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยา เครื่องมือการรณรงค์ และผู้เชื่อมต่อในประเด็นเหล่านี้ ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

หนังสือ

- สทรรัฐ กิติ ศุภการ. “หลักและคำพิพากษา กฎหมายอาญา”. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์
พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๗.
- สุรียา ปานแป้น อนุวัฒน์ บุญนันท์. “คู่มือสอบกฎหมายรัฐธรรมนูญ”. พิมพ์ครั้งที่ ๙, กรุงเทพมหานคร:
ไอเดีย พริ้นติ้ง. ๒๕๖๐.

วารสาร และหนังสือพิมพ์

- ดลนaya สุวัฒน์นินทร. “บทความคุณธรรมสร้างชาติ เยาวชนสร้างคุณธรรม”. หนังสือพิมพ์แนวหน้า,
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (ส.ส.ส.), ฉบับลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- พรนค์พิเชฐ แห่งหน, วันชัย ธรรมสัจการ. “การจัดการเพื่อสร้างคนไทยรุ่นใหม่ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี”.
บทความทางวิชาการ ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, ปีที่ ๑๐
ฉบับที่ ๑, เดือนมกราคม-เมษายน ๒๕๖๐.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- ปองกมล สุรัตน์. “การรังแกผ่านโลกโซเชียลในมิติสังคมวัฒนธรรม กรณีศึกษา: เยาวชนไทยเจนเอเรชั่น Z”.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๖๑.
- อนันต์ วิวัฒน์เดชา. “ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ต่อความรุนแรงของการกลั่นแกล้ง
ทางโซเชียล”. การศึกษาอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
๒๕๖๐.
- กลุ่มวิจัยนักศึกษาลัทธิพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ ๑๓. “เยาวชนไทย
กับการเป็นพลเมืองที่ดี”. สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง, สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, ๒๕๖๔.

กฎหมาย

- ทวิเกียรติ มีนะกนิษฐ. “ประมวลกฎหมายอาญา: ฉบับอ้างอิง”. พิมพ์ครั้งที่ ๔๓, กรุงเทพมหานคร:
วิญญูชน, ๒๕๖๓.
- “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐”. ราชกิจจานุเบกษา.
เล่มที่ ๑๒๔, ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐.
- บุญร่วม เทียมจันทร์. “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พร้อมหัวข้อเรื่องทุกมาตรา
ฉบับสมบูรณ์”. กรุงเทพมหานคร: อินส์ฟัล, ๒๕๖๐.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

พลตรี ชากร อุณหเลขกะ และพันเอก กฤษกมล. “การบรรยาย เรื่องการฝึกการณรงค์ หมวดที่ ๒ การสื่อสารทางยุทธศาสตร์”. ม.ป.ป.

ร.อ.หญิง พญ.เขมิกา เขมะกนก สุดนาวา รศ.นพ.วีระศักดิ์ ชลไชยะ ผศ.พญ.จรียา ทะรักษา. “บทความทางวิชาการ การรังแกในเด็กและวัยรุ่น”. ม.ป.ป.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. “๖ เหตุการณ์สะเทือนใจ!! จากภัย Cyberbullying”. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก https://www.js100.com/th/site/post_share/view/25700, ๒๕๕๙.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. “Cyber Bullying: ะรานออนไลน์ ร้ายล้านวิว”. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <https://www.etda.or.th/th/Knowledge-Sharing/Cyberbullying-in-IFBL.aspx>, ๒๕๖๒.

AMNESTY INTERNATIONAL THAILAND. “Cyberbullying การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์”. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <https://www.amnesty.or.th/latest/blog/879/>, ๒๕๖๔.

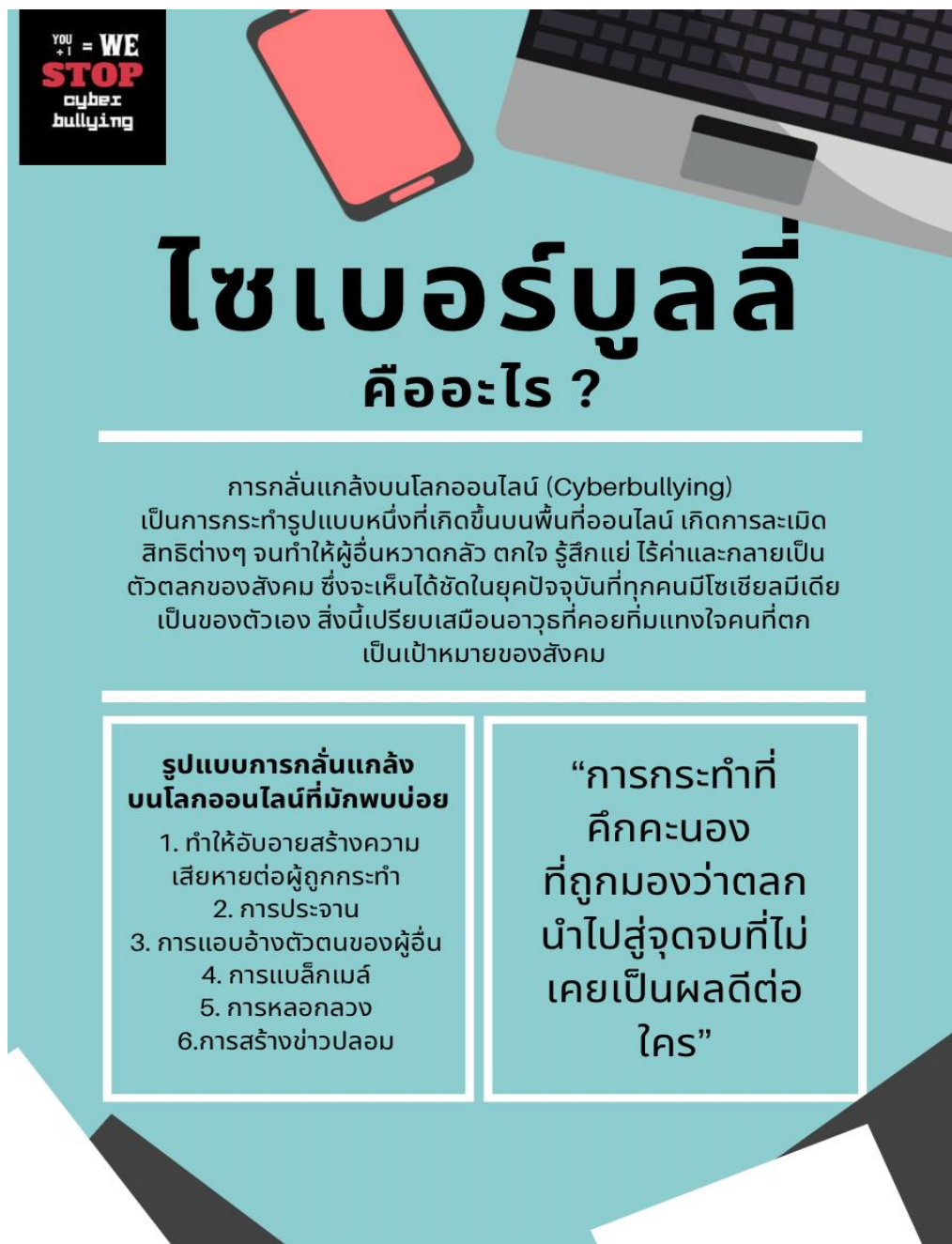
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สารณรงค์สื่อสารสนเทศ (Infographic Campaign)
และบทความในสื่อกระจายเสียงของกลุ่มผู้นำชุมชน

สารณรงค์สื่อสารสนเทศ (Infographic Campaign)

๑. สื่อประชาสัมพันธ์ไซเบอร์บูลลี่ คืออะไร

- สื่อประชาสัมพันธ์ไซเบอร์บูลลี่ คืออะไร ประเภทโปสเตอร์ ขนาด ๒๑ x ๒๙.๗ เซนติเมตร
- ใช้สำหรับสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมาย เข้าใจความหมาย ของคำว่า ไซเบอร์บูลลี่ คืออะไร
- ติดโปสเตอร์ ในชุมชน ที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่ และการรณรงค์อ่านบทความในสื่อผ่านการกระจายเสียงของกลุ่มผู้นำชุมชน

๒. สื่อประชาสัมพันธ์ ไซเบอร์บูลลี่ ผิดกฎหมายอย่างไร?

WE STOP CYBER BULLYING

ไซเบอร์บูลลี่ ผิดกฎหมายอย่างไร ?

YOU + I = WE
STOP
cyber
bullying

“ไซเบอร์บูลลี่” คือ :

การใช้เครื่องมือสื่อสารอย่างเช่นโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ เชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่คนอื่น ๆ สามารถเห็นได้เป็นเครื่องมือหลักในการรังแกหรือกลั่นแกล้งกัน โดยมุ่งให้มีการแชร์ต่อ หรือพูดถึงประเด็นนั้น ๆ ต่อในช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเฟสบุ๊ค ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม แชต หรือ เว็บไซต์

“ไซเบอร์บูลลี่” ผิดกฎหมายอะไร :

- พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์
- ประมวลกฎหมายอาญา

พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ :

มาตรา 14 กรณีโพสต์ข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือปลอมแปลง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลที่เป็นเท็จ ซึ่งคนอื่นสามารถเข้าไปดูข้อมูลนั้นได้ ทำให้ผู้อื่นเสียหาย รวมทั้งข้อมูลลามกต่าง ๆ ทั้งผู้โพสต์และผู้เผยแพร่ส่งต่อ จะมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

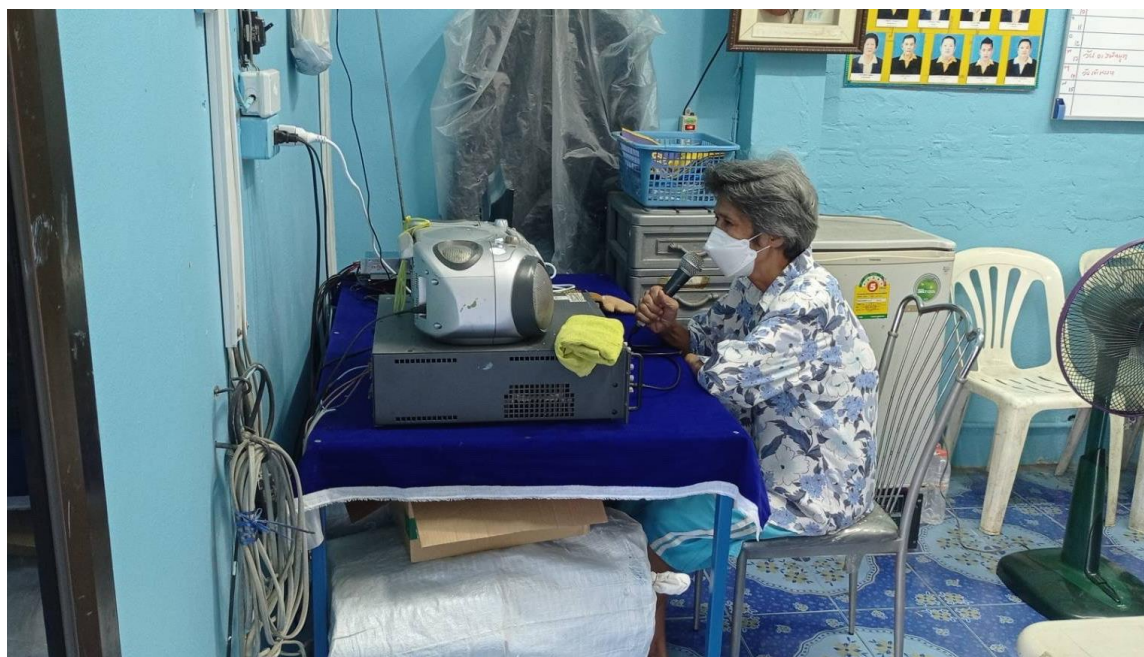
ประมวลกฎหมายอาญา :

<p>มาตรา 293 ผู้ใดช่วยหรือยุยงเด็กอายุไม่เกิน 16 ปี หรือผู้ซึ่งไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพหรือสาระสำคัญอย่างไร หรือไม่สามารถบังคับการกระทำของตนได้ ให้ฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา 326 การใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม และทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง จะมีความผิดฐานหมิ่นประมาท มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	<p>มาตรา 328 ถ้าเป็นการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ไม่ว่าจะใช้ภาพ หรือตัวอักษร หรือบันทึกเสียง หรือบันทึกภาพ หรือข่าวประกาศด้วยวิธีใด ๆ จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท</p> <p>มาตรา 392 ผู้ที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว ตกใจ โดยการอยู่เฉย มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา 393 ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา 397 หากรังแก บ่นแหวง คุกคามผู้อื่น หรือทำให้ได้รับความอับอาย หรือเดือดร้อนรำคาญ มีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท</p>
---	---

- สื่อประชาสัมพันธ์ ไซเบอร์บูลลี่ ผิดกฎหมายอย่างไร? ประเภทโปสเตอร์ ขนาด ๒๑ x ๒๙.๗ เซนติเมตร
- ใช้สำหรับสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมาย เข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ ไซเบอร์บูลลี่ และโทษของกฎหมาย
- ติดโปสเตอร์ในชุมชนที่กลุ่มเป้าหมายอาศัยอยู่และการรณรงค์อ่านบทความในสื่อผ่านการกระจายเสียงของกลุ่มผู้นำชุมชน

การรณรงค์อ่านบทความในสื่อกระจายเสียงของกลุ่มผู้นำชุมชน

ภาคผนวก ข
สารรณรงค์ไวนิล (Vinyl Campaign)

สารณรงค์ไวนิล (Vinyl Campaign)

สื่อณรงค์ “พวกเรา ร่วมต้านการระรานทางไซเบอร์”

- สื่อณรงค์ พวกเรา ร่วมต้านการระรานทางไซเบอร์
- ประเภท ป้ายไวนิล ขนาด ๑๕๐ x ๘๐ เซนติเมตร
- ใช้ณรงค์ วันทำกิจกรรม Stop Cyber Bullying กับกลุ่มเป้าหมาย
- ติดป้ายไวนิล ในวันทำกิจกรรม Stop Cyber Bullying วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๕

ภาคผนวก ค

สติ๊กเกอร์รณรงค์ (Sticker Campaign) และแผ่นฟิวเจอร์บอร์ดรณรงค์
(Corrugated plastic Campaign)
มีข้อความว่า “YOU + I = WE STOP Cyber Bullying”

ภาคผนวก ง
คลิปการรณรงค์ของผู้ทรงอิทธิพล (Influencer clip)

บทพูด

การพูดให้ร้าย กล่าวหา คนอื่น เป็นการทำลายชีวิตคน

ถ้าเป็นคุณ เพื่อน หรือคนที่คุณรัก ถูกกระทำ

คุณจะรู้สึกอย่างไร

คุณเลือกได้ว่าจะเป็นนางเอกหรือนางร้าย

หยุดการระรานทางไซเบอร์

STOP CYBER BULLYING

ภาคผนวก จ
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การณรงค์ทางปฏิบัติการทางจิตวิทยา การรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์

การณรงค์ทางปฏิบัติการทางจิตวิทยา การรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่น่าสนใจในการละลายพฤติกรรมของ กลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย (๔๑ คน) ที่มีที่มาแตกต่างกันให้มีความสัมพันธ์ มีความเป็นมิตรที่ดีต่อกันระหว่างผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์ โดนในการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นี้ ใช้กิจกรรมหลายรูปแบบเพื่อเป็นสื่อ มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ด้านการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ โดยเน้นที่บรรยากาศและความสัมพันธ์ที่ดี มีความเป็นมิตร และสนุกสนานเป็นสำคัญ โดย แบ่งกิจกรรมหลักเป็น ๓ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ : กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สร้างการรับรู้เรื่องการ Bully (บูลลี่) กับเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๔๑ คน โดย นายธนาวิน มากเจริญ และ นางสาวณัฐริกา เชื้อลิ้นฟ้า โรงเรียนเพชรรัตน์ ในพระอุปถัมภ์ฯ

กิจกรรม (จรวด Stop Bully) เป็นหนึ่งในกิจกรรมในการรณรงค์ทางปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจต่อของเยาวชนกลุ่มเป้าหมายต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (Cyber Bullying) ผ่านผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์ โดยมุ่งให้เยาวชนทบทวนบทบาทของตนเอง ทั้งในฐานะเป็นผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ ทั้งตั้งใจ และไม่ตั้งใจ ทำให้ตระหนักถึงความรู้สึกของบุคคลผู้ถูกกระทำ และทราบวิธีการรับมือกับการโดนบูลลี่และการดูแลจิตใจตัวเอง สื่อสารผ่านผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์โดยเทคนิคทักษะการฟังด้วยใจ (Active Listening) ตลอดกิจกรรม

๑. ผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์ดำเนินกิจกรรมละลายพฤติกรรม (Ice Breaking) เป็นกิจกรรมสั้นๆ และเรียบง่ายแต่มีประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมพร้อมเยาวชน เข้าสู่กิจกรรม (จดหมาย Stop Bully) ทำความรู้จักกันเพื่อสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง

๒. เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการชี้แจงให้เขียนข้อความ ประสพการณ์การโดนบูลลี่ลงในกระดาษ A4 ที่ผู้เชื่อมต่อและกลุ่มรณรงค์จัดเตรียมไว้ให้

๓. เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับการชี้แจงต่อไปว่า ให้นำกระดาษที่เขียนข้อความเรียบร้อยแล้วของตนเองนำมาพับเป็นจรวดกระดาษ

๔. ผู้เชื่อมต่อและกลุ่มบรรณรักษ์ เชิญเยาวชนกลุ่มเป้าหมายให้นำจรวดกระดาษมาพร้อมกันที่ด้านหน้าของหอประชุม และได้ชี้แจงต่อไปว่า ให้เยาวชนกลุ่มเป้าหมายร่อนเครื่องบินกระดาษไปข้างหน้าพร้อมกันเมื่อให้สัญญาณ เพื่อเป็นแสดงถึงการปลดปล่อยการโดนบูลลี่ ผ่านจรวดกระดาษ ไม่ใช่ปล่อยให้ตัวเองโดนทำร้ายผ่านคำพูดของคนอื่น (อ้างอิง บทที่ ๔ ส่วนที่ ๕)

หลังจากเยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้ร่อนจรวดกระดาษไปแล้ว ผู้เชื่อมต่อและกลุ่มบรรณรักษ์ ได้บอกให้เยาวชนไปเก็บจรวดกระดาษที่ถูกร่อนไปแล้วที่ไม่ใช่ของตนเองแล้วกลับไปประจำที่นั่ง

๕. หลังจากเยาวชนประจำที่นั่งแล้ว ผู้เชื่อมต่อ และกลุ่มบรรณรักษ์ ให้เยาวชนเปิดเครื่องบินกระดาษที่เก็บได้ และเชิญเยาวชนกลุ่มเป้าหมายมาด้านหน้าหอประชุม โดยสอบถามความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ หากเยาวชนตกอยู่ในสถานการณ์ที่โดนบูลลี่ ตั้งข้อความที่ปรากฏในเครื่องบินกระดาษ ทั้งนี้ เพื่อเป็นแลกเปลี่ยนวิธีการรับมือกับการโดนบูลลี่ การดูแลจิตใจตัวเอง และให้กับเยาวชนกลุ่มเป้าหมายเกิด Empathy หรือความสามารถในการเอาตัวเองเข้าไปอยู่ในความรู้สึก หรือสถานการณ์คนอื่นเผชิญ ทำให้เข้าใจเหตุผล และความรู้สึกจากมุมมองของคนอื่นจริงๆ

ผลลัพธ์: เยาวชนกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรมบรรณรักษ์ ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน เป็นกันเอง ผ่อนคลาย พร้อมรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และแสดงเจตนาในการนำข้อคิดที่ได้ไปปฏิบัติ และร่วมขยายผลวิธีปฏิบัติ

กิจกรรมที่ ๒ : กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์
โดย นางกอร์ปกุล วจินัยภาค อธิบดีอัยการ สำนักงานการบังคับคดีสำนักงานอัยการสูงสุด

กิจกรรม การบรรยายให้ความรู้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ เพื่อสร้างความตระหนักถึงผลของการระรานทางไซเบอร์ที่ปรากฏในสังคมไทยและต่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในบริบทของประเทศไทยในกับเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย

แม้ว่าการกลั่นแกล้งรังแกออนไลน์ ที่หลายคนอาจจะคิดว่าเป็นเพียงปัญหาเล็กน้อยนั้น แต่สำหรับผู้ที่ถูกกระทำซ้ำ ๆ อาจเกิดความรู้สึกเศร้า เสียใจ มีปมด้อยและเมื่อความรู้สึกนั้นถูกสั่งสมเป็นเวลานาน อาจเกิดการกระทำบางอย่างที่ไม่ควรเกิดขึ้น โดยเฉพาะหากผู้ถูกกลั่นแกล้งรังแกเป็นเด็กหรือเยาวชนที่อาจจะ มีสภาวะหรือการควบคุมทางอารมณ์น้อยกว่าผู้ใหญ่ ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยก็ยังไม่มีความหมายเฉพาะควบคุมดูแลในเรื่องดังกล่าว และทำได้เพียงการนำกฎหมายเท่าที่มีอยู่มาปรับใช้ในการลงโทษ เช่น กฎหมายประมวลผลอาญา มาตรา ๓๔๗ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต่อหน้าสาธารณชน หรือธารกำนัล มีโทษต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กิจกรรมที่ ๓ : การประกวดผลงานสร้างสรรค์คลิปสั้น ในหัวข้อ การต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING) โดย ทีมโรงเรียนนทรวิทยา

กิจกรรม : ประกวดคลิปสั้นรณรงค์ต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ ภายใต้แนวคิด “การต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING)” เพื่อให้เยาวชนที่มีความสามารถในการผลิตสื่อได้ร่วมสร้างสรรค์คลิปวิดีโอความยาว ๓๐-๖๐ วินาที (ไม่จำกัดเทคนิคการผลิต) สำหรับสื่อสารประเด็นเกี่ยวกับการต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING) (ไม่จำกัดขอบเขตเนื้อหา) ในรูปแบบที่สร้างสรรค์ เข้าใจง่าย และน่าสนใจ ใช้ในการสื่อสารสร้างการรับรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ ประกวดคลิปสั้นรณรงค์ Cyberbully ภายใต้แนวคิด “การต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING)”

๑. เพื่อพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ประเภทกิจกรรมต้นแบบในการต่อต้านการระรานทางไซเบอร์
  ๒. เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาเยาวชนต้นแบบในการต่อต้านการระรานทางไซเบอร์
  ๓. เพื่อสร้างกลไกการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้เข้าใจรูปแบบการกลั่นแกล้งทางออนไลน์และหันมาใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ โดยการเรียนรู้วิธีการรับมือจาก Cyberbully อย่างรู้เท่าทันเพื่อป้องกันจิตใจคนในครอบครัว และชุมชนให้แข็งแรงจากการถูกกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์
- นางกอร์ปกุล วินิจนัยภาค อธิบดีอัยการ สำนักงานการบังคับคดี สำนักงานอัยการสูงสุด มอบรางวัลให้กับผู้ชนะในการสร้างสรรค์คลิปสั้น ทีมชนะเลิศ และทีมรองชนะเลิศ

กำหนดการกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
การณรงค์ทางปฏิบัติการจิตวิทยาให้กับเยาวชน
เรื่องการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์
(Cyber Bullying)
วันที่เสาร์ที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕
เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๑.๐๐ น.
กลุ่มเยาวชนเป้าหมาย จำนวน ๔๑ คน
ณ โรงเรียนนนทรีวิทยา ถ.พระราม ๓ แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

- ๐๘.๐๐ น. คณะนักศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สจว.สปท.) และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนนนทรีวิทยา ร่วมกันที่จุดนัดหมาย
- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๔๐ น. กิจกรรมที่ ๑ : กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สร้างการรับรู้เรื่องการ Bully (จรวด STOP Bully) โดย นายธนาวิน มากเจริญ และ นางสาวณัฐริกา เชื้อลิ้นฟ้า โรงเรียนเพชรรัชต์ ในพระอุปถัมภ์ฯ
- ๐๙.๔๐ - ๑๐.๒๐ น. กิจกรรมที่ ๒ : กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการระรานทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING) โดย นางกอร์ปกุล วินิจนัยภาค อธิบดีอัยการ สำนักงานการบังคับคดี
- ๑๐.๒๐ - ๑๐.๔๐ น. กิจกรรมที่ ๓ : การประกวดผลงานสร้างสรรค์คลิปสั้นในหัวข้อ การต่อต้านการระรานทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING) โดย ทีมโรงเรียนนนทรีวิทยา
 - การประกาศผลและมอบรางวัล
- ๑๐.๔๐ - ๑๑.๐๐ น. พิธีกรสรุปกิจกรรม
 - หัวหน้ากลุ่มรณรงค์กล่าวปิดกิจกรรมพร้อมถ่ายรูปรวม
 - เสริ้จลิ้นกิจกรรมการรณรงค์ รับอาหารว่างและของที่ระลึก

หมายเหตุ : กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

ภาพกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมที่ ๑ จดหมาย STOP Bully

กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง การระรานทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING)
โดย นางกอร์ปกุล วินิจฉัยภาค อธิบดีอัยการ สำนักงานการบังคับคดี สำนักงานอัยการสูงสุด

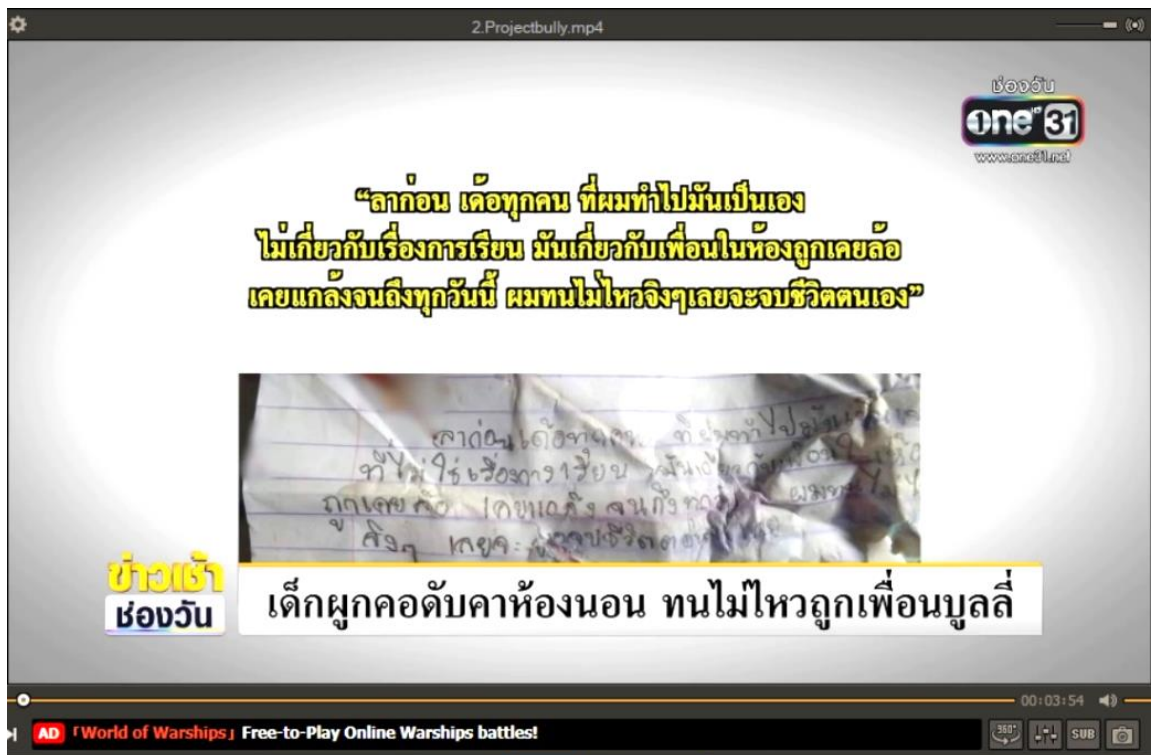
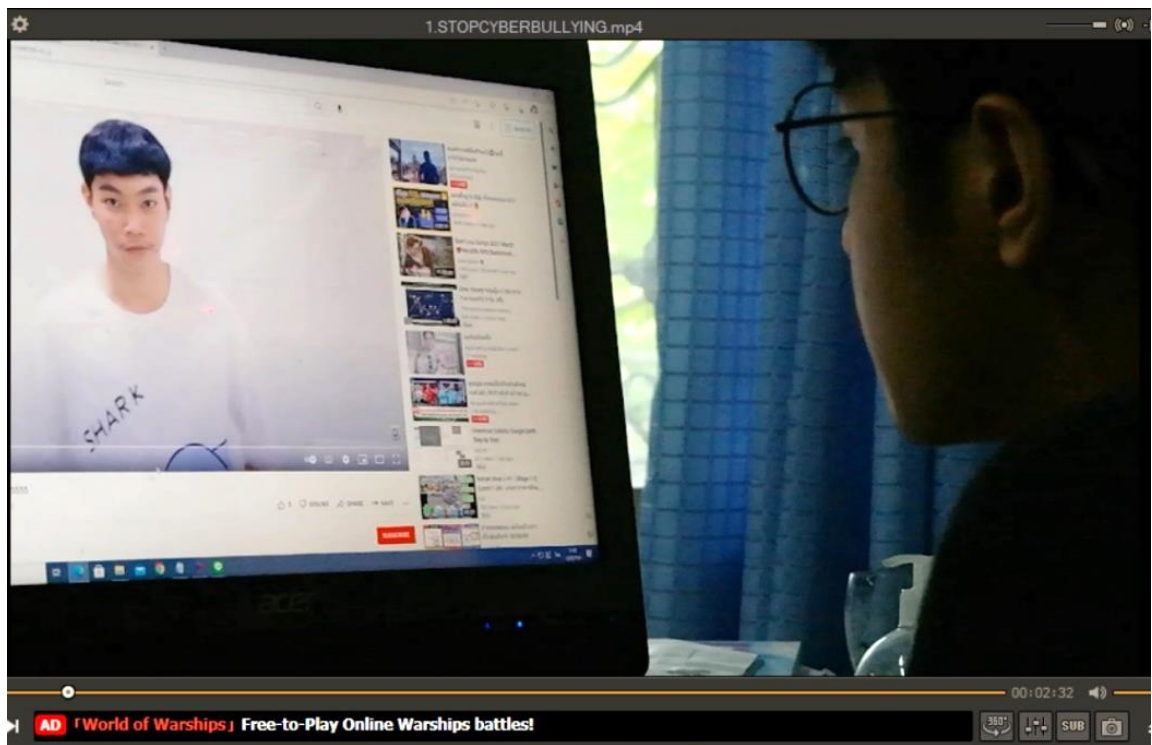

กิจกรรมที่ ๓ การประกวดผลงานสร้างสรรค์คลิปสั้นในหัวข้อ การต่อต้านการกระทำความรุนแรงทางไซเบอร์ (STOP CYBER BULLING)

ภาคผนวก ฉ
สื่อการรณรงค์

เสื้อการรณรงค์

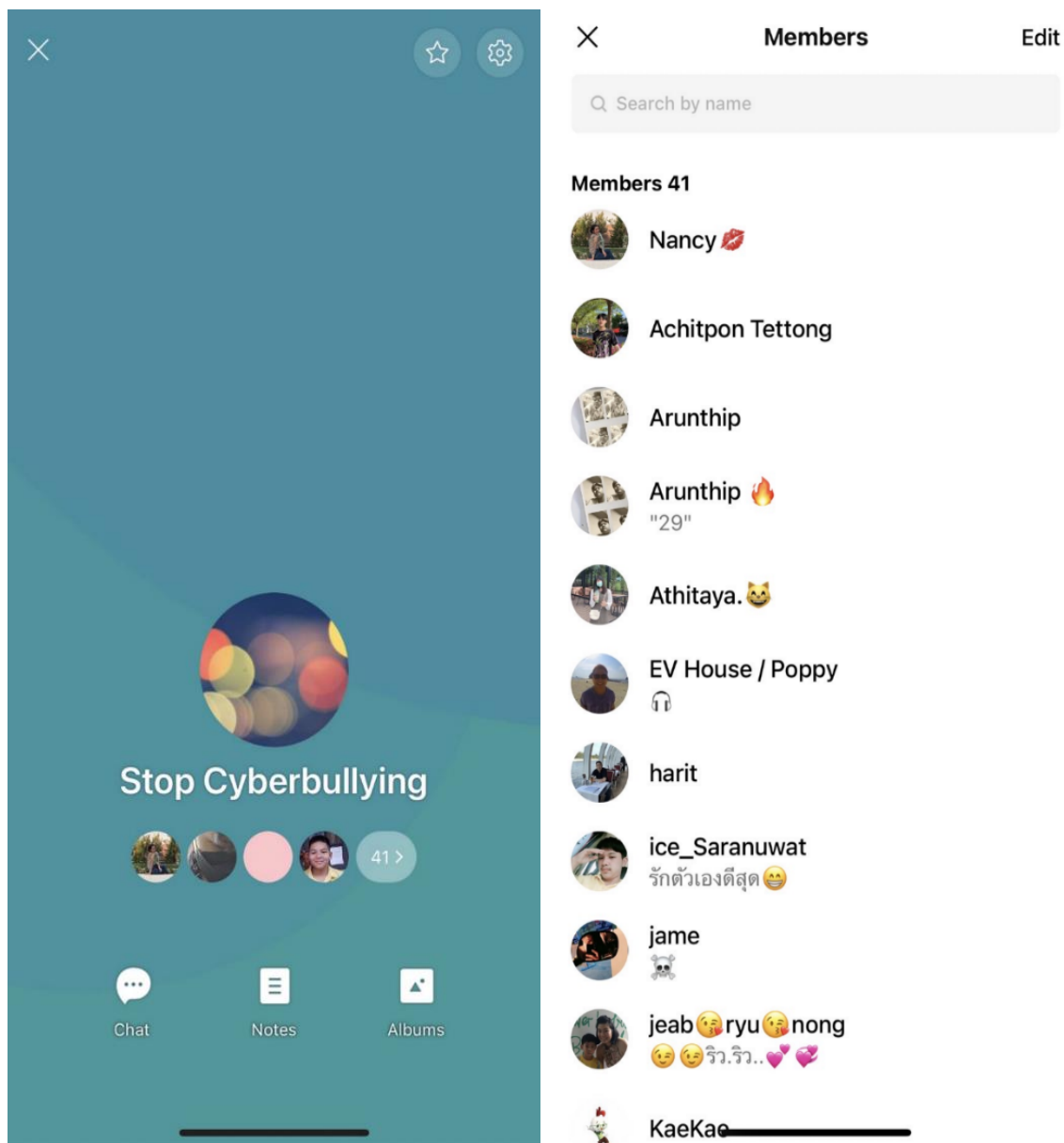
ใช้แจกเยาวชนที่ร่วมรณรงค์ ความหมายเช่นเดียวกับ สติกเกอร์รณรงค์ (Sticker Campaign) และแผ่นฟิวเจอร์บอร์ดรณรงค์ (Corrugated plastic Campaign) ข้างต้น

ภาคผนวก ช
กิจกรรมรณรงค์ผ่านทาง Application LINE

กิจกรรมรณรงค์ผ่านทาง Application LINE

๑. จัดตั้งกลุ่มไลน์เพื่อเป็นช่องทางตอบรับการเข้าร่วมกิจกรรม/ การรับสื่อของเยาวชน

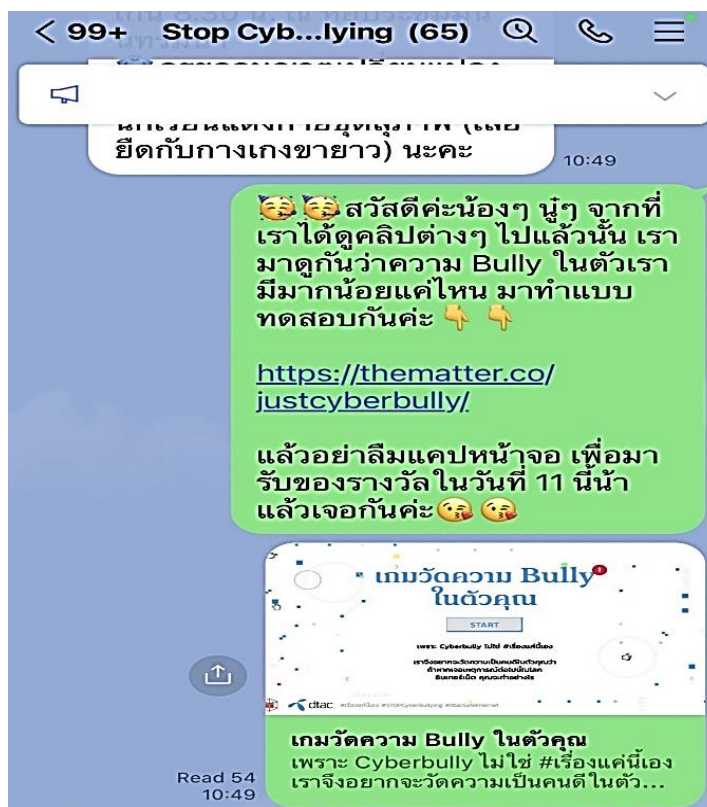

๒. เผยแพร่สื่อรณรงค์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการรับรู้ ตระหนัก และเข้าใจ

๓. จัดส่งลิงค์เกมวัดความ Bully ในตัวคุณให้กลุ่มเยาวชน

เกมวัดความ Bully ในตัวคุณ ✕
<https://thematter.co/justcyberbully/>

Cyberbully Contents   dtac Safe Internet

เกมวัดความ Bully! ในตัวคุณ

START

เพราะ Cyberbully ไม่ใช่ #เรื่องแค่นี้เอง

เราจึงอยากจะวัดความเป็นคนดีในตัวคุณว่า ถ้าหากเจอเหตุการณ์ต่อไปนี้ในโลกอินเทอร์เน็ต คุณจะทำอย่างไร

ภาคผนวก ซ
คลิปหนังสือที่น่าสนใจจากหน่วยงานต่าง ๆ

คลิปหนังสือที่น่าสนใจจากหน่วยงานต่าง ๆ

จำนวน ๔ เรื่อง ดังนี้

๑. คลิป “Cyber Bullying เป็นเรื่องปกติหรือ?” ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช.

<https://youtu.be/GKF4e8s581M>

Cyber Bullying เป็นเรื่องปกติหรือ ?

การดู ๒,๓๙๙,๓๗๙ ครั้ง ๒๑ ต.ค. ๒๐๑๙ เรื่องราวบนโลกโซเชียลเปลี่ยนไปไม่รู้กี่ร้อยกี่พันเรื่อง ต่อวัน แต่สิ่งที่ยังอยู่คือ Cyber Bullying ที่ยังทำกันเป็นเรื่องปกติ เพราะคิดว่าทำได้ เป็นแค่คอมเมนต์ ... เดี่ยวก็ลืมนะ แต่คนโดนทำ โดนเมนต์ ...จำได้ไม่เคยลืมนะ ใครเคยเป็นเหยื่อ Cyber Bullying บ้าง?

#Cyber Bullying #เป็นเรื่องปกติหรือ #แกล้งกันอย่าทำฉันเจ็บ #กสทช

๒. คลิป “วิธีจัดการ Cyber Bullying การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์” ของ iT 24 Hrs

<https://youtu.be/hn6UelH9cKc>

วิธีจัดการ Cyber Bullying การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ | iT 24 Hrs

การดู ๘,๙๔๘ ครั้ง ๕ พ.ย. ๒๐๑๙ Cyber Bullying คือ การกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ ดูเหมือนจะเป็นเรื่องเล็ก ๆ แต่บางครั้งอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้โดนกระทำ อาจถึงขั้นเกิดภาวะซึมเศร้าเป็นเหตุทำให้เกิดการฆ่าตัวตาย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จึงได้แนะนำ "การจัดการ กับ Cyber Bullying" วิธีการป้องกันตัวเองในเบื้องต้น ถ้าหากพบเจอเหตุการณ์กลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ ต้องทำยังไงบ้าง มาดูกันเลยค่า

ออกอากาศวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๒ รายการไอที ๒๔ ชั่วโมง ออกอากาศ ทุกวันเสาร์ - อาทิตย์ ทางช่อง 9MCOT HD และ Modern 9TV เวลาประมาณ ๒๒.๐๕ น.

๓. คลิป “Cyber Bullying” ของ UNICEF

<https://youtu.be/asTti6y39xl>

Cyber Bullying (UNICEF)

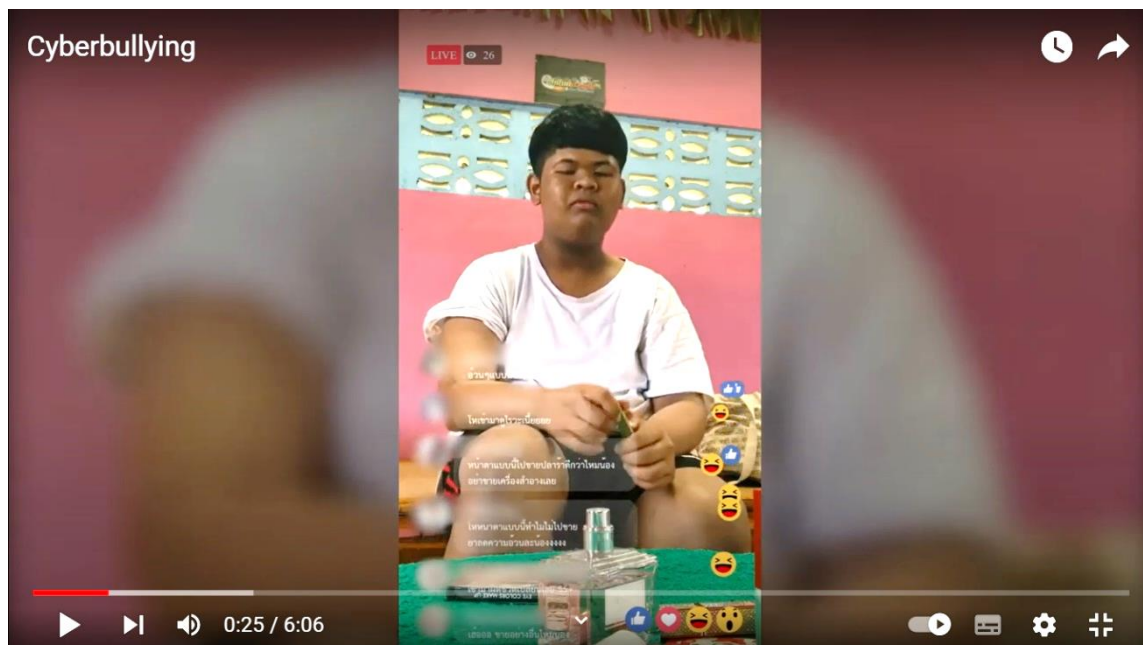
การรู้ ๕๔๑,๒๘๘ ครั้ง ๓๐ พ.ค. ๒๐๑๒ The internet, mobile phones and other digital technologies offer unprecedented opportunities to fulfill some of the rights of children enshrined in the Convention on the Rights of the Child. More and more children -- especially those living in the developing world -- are increasingly able to access information, to share their views and to interact with likeminded people -- through the internet. However, access to the internet and mobile has also made children more vulnerable to abuse and exploitation, and has the potential to put children's rights to safety and privacy at risk. UNICEF believes that through education, awareness-raising and empowerment of children, young people and their caregivers, we can minimise the risk presented by the online world, and maximise the positive impact on children's rights, education and development. For more, please visit: www.unicef.org.za. This video is one of four, produced by UNICEF as part of the Digital Citizenship and Safety project and shared with Google South Africa to raise awareness on the issue of online child safety.

Please visit: www.unicef.org.za

๔. คลิป “Cyber Bullying” ของสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

<https://youtu.be/GhRkbnRJmRo>

Cyber Bullying

การดู ๑,๑๑๔ ครั้ง ๑๗ ม.ค. ๒๐๒๑ คุณเคยถูกบูลลี่ไหม? ทุกวันนี้ปัญหา Cyber Bullying เป็นเรื่อง ที่สังคมต้องให้ความสำคัญ เพราะได้สร้างผลกระทบต่อจิตใจและเป็นการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของผู้อื่น เราต้องเข้าใจและตระหนักว่าทุกคนล้วนเท่าเทียมกัน ทั้งในแง่ของสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะคุณจะเป็นใคร รูปร่าง หน้าตาอย่างไร หรือเพศอะไร ก็ไม่สมควรตกเป็นเหยื่อของ การ bully เพราะถือเป็นการทำให้ผู้อื่นรู้สึกด้อยค่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอแนะนำเสนอ เรื่องราวชีวิตจริงของคนที่ถูกเป็นเหยื่อการบูลลี่ นำมาสร้างเป็นหนังสือ เรื่อง Cyber Bullying จะเกิดอะไรขึ้น เมื่อมีใครสักคนโดน Bully! แล้วคุณจะรู้ว่าการบูลลี่ ไม่ใช่เรื่องตลก คุณก็เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมรณรงค์ หยุดเหยียด หยุดเหยื่อ หยุดวงจร Cyber Bullying ได้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ Website: www.nhrc.or.th Facebook: www.facebook.com/nhrct/ Youtube: www.youtube.com/LibraryNhrct

โดยทั้ง ๔ คลิป ใช้ส่งให้เยาวชนที่ร่วมรณรงค์ผ่านทาง Application Line

ภาคผนวก ฅ
แบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)

แบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (cyberbullying) สำหรับงานวิชาการกลุ่มที่ 4 หลักสูตร จิตวิทยาความมั่นคง รุ่นที่ 122 สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ข้อชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (cyberbullying) โดยนำข้อมูลไปพัฒนางานวิชาการเรื่อง การเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แบบสอบถามนี้มี 4 ส่วน ขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำการประเมินให้ครบ ทั้ง 4 ส่วน

กรุณาทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ตรงกับความเป็นจริงและในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

- ชาย หญิง

1.2 อายุ

- 13-15 ปี 16-18 ปี
 อื่นๆ.....

1.3 การศึกษา (กำลังศึกษา/ จบการศึกษา)

- มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปวช. อื่น ๆ ระบุ .....

1.4 ลักษณะครอบครัว/ จำนวนสมาชิก

- ครอบครัวเดี่ยว (อยู่ร่วมกัน พ่อ หรือ แม่) ครอบครัวขยาย (อยู่ร่วมกัน ปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ ลูก)
 อยู่คนเดียว อยู่กับญาติหรือคนรู้จัก
 อยู่กับเพื่อน
 อื่น ๆ ระบุ .....

ส่วนที่ 2 ระดับการรับรู้ ความเข้าใจ และข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (Cyberbullying)

2.1 ช่องทางการรับรู้/ติดตามข่าวสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- โทรทัศน์ วิทยุ
 สิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์/นิตยสาร) ทวิตเตอร์
 เฟซบุ๊ก โลกออนไลน์
 ดิจิตอล อินสตาแกรม
 อื่น ๆ ระบุ .....

2.2 ท่านใช้อินเทอร์เน็ตผ่านแอปพลิเคชันใดมากที่สุด (ใส่หมายเลขตามลำดับที่ช่องด้านหลัง)

☐ ไลน์ (.....)	☐ อินสตาแกรม (.....)
☐ เฟซบุ๊ก (.....)	☐ ทวิตเตอร์ (.....)
☐ ทวิตเตอร์ (.....)	☐ อีเมล (.....)
☐ อื่นๆ.....	

2.3 ข้อมูลข่าวสารจากช่องทางใดที่ท่านรู้สึกให้ความเชื่อถือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ คนในครอบครัว	☐ ครู
☐ เพื่อน	☐ นักกีฬา
☐ สื่อมวลชน/นักเล่าข่าว (ถ้ามีโปรตระกูล)	☐ นักแสดง
☐ สื่อออนไลน์/นักกริวิ (ถ้ามีโปรตระกูล)	☐ ไม่เชื่อ/วิเคราะห์ด้วยตนเอง
☐ อื่นๆ.....	

2.4 ข้อใดคือการระรานทางไซเบอร์ (cyberbullying) ผ่านสื่อออนไลน์ในความคิดของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นส่วนตัว	☐ การก่อกวน ช่มชู้ คุกคาม
☐ การให้ร้ายใส่ความ	☐ การกลั่นแกล้ง
☐ เผยแพร่ ความลับ หรือเรื่องน่าอับอาย ของผู้อื่น	☐ การกีดกันออกจากกลุ่ม
☐ การแอบอ้างชื่อ	☐ การสร้างบัญชีปลอม
☐ การขโมยอัตลักษณ์	☐ การล้อสวาง
☐ การส่งต่อภาพ/ข้อความเชิงลบที่มีต่อผู้อื่น	

2.5 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับการระรานทางไซเบอร์ (cyberbullying) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และหากมีโปรตระกูลผู้กระทำหรือผู้ถูกรกระทำ)

- เป็นผู้ถูกรกระทำ จากเพื่อน/โรงเรียน/พี่น้อง/ญาติ/คนรู้จัก
- เป็นผู้กระทำ โดยกระทำต่อ เพื่อน/โรงเรียน/พี่น้อง/ญาติ/คนรู้จัก
- เป็นผู้รับรู้ว่ามีกรกระทำ (ไม่เป็นทั้งผู้ถูกรกระทำ และ ผู้กระทำ)
- ไม่เคยรู้ว่ามีกรกระทำ
- อื่นๆ.....

2.6 ท่านเคยได้รับผลกระทบจากการระรานทางไซเบอร์หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เคยได้รับผลกระทบทางจิตใจ เช่น รู้สึกอับอาย เสียใจ หดหู่
- เคยได้รับผลกระทบทางอารมณ์ เช่น ทำให้รู้สึกหงุดหงิด เศร้า โมโห ละอายใจ
- เคยได้รับผลกระทบทางร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง
- ไม่เคยได้รับผลกระทบ

2.7 ท่านคิดว่ากรระรานทางไซเบอร์ (cyberbullying) มีความผิดตามกฎหมาย หรือไม่

- มีความผิดตามกฎหมาย   ไม่มีความผิดตามกฎหมาย

ส่วนที่ 3 ความเข้าใจส่วนบุคคลที่มีต่อสิทธิ เสรีภาพ และกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระรานทางไซเบอร์ (Cyberbullying)

3.1 ท่านทราบหรือไม่ว่า ท่านมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการใดๆก็ได้

- ทราบ ไม่ทราบ

3.2 ท่านทราบหรือไม่ว่า การใช้สิทธิและเสรีภาพต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

- ทราบ ไม่ทราบ

3.3 ท่านทราบหรือไม่ว่า แม้ท่านจะแสดงความคิดโดยบริสุทธิ์ใจ แต่หากทำให้ผู้อื่นเสียหาย ท่านย่อมมีความผิดตามกฎหมาย

- ทราบ ไม่ทราบ

3.4 ท่านทราบหรือไม่ว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้ปวงชนชาวไทยต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

- ทราบ ไม่ทราบ

3.5 การโพสต์ ยุยงส่งเสริมให้อีกฝ่ายฆ่าตัวตายเป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่

- เป็นความผิดตามกฎหมาย ไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย

3.6 การพูดจาข่มขู่บนสื่อออนไลน์เป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่

- เป็นความผิดตามกฎหมาย ไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย

3.7 การโพสต์แสดงความคิดเห็นข้อเท็จจริงที่เป็นข้อต่อของผู้อื่นจนเสียชื่อเสียงเป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่

- เป็นความผิดตามกฎหมาย ไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย

3.8 การแชร์ภาพเปลือยที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนเป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่

- เป็นความผิดตามกฎหมาย ไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย

3.9 ข้อใดไม่เป็นความผิดตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

- โพสต์ข้อความอันเป็นเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์
- โพสต์ข้อความหลอกลวงให้ผู้อื่นร่วมลงทุนซื้อขายทองคำ
- โพสต์ข้อความตำว่าบุคคลอื่นจนเสียชื่อเสียง
- แชร์ภาพลามกให้เพื่อนดูโดยเปิดเป็นสาธารณะ

3.10 เจนนี่แลกส่งภาพเปลือยกับเพื่อนทางแอปพลิเคชันไลน์ แล้วทำหายเพื่อนว่ากล้าโพสต์ลงเฟซบุ๊กเกี่ยวกับภาพตนหรือไม่ เพื่อนคนดังกล่าวจึงนำภาพเปลือยของเจนนี่โพสต์ลงเฟซบุ๊กเพื่อให้เพื่อนดูโดยเปิดเป็นสาธารณะ การกระทำของเพื่อนเจนนี่เป็นความผิดตามกฎหมายหรือไม่

- เป็นความผิดตามกฎหมาย ไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย

3.11 จัสตินทะเลาะกับเพื่อนเลยโพสต์ข้อความบนเฟซบุ๊กแທိກหาเพื่อนคนดังกล่าวว่า “มึงระวังให้ดี พร้อมรูปอาวุธปืน” เป็นความผิดตาม ป.อ.มาตรา 397 หรือไม่

เป็นความผิดตามกฎหมาย

ไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นส่วนบุคคลต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย

4.1 ท่านเห็นด้วยว่า การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในบางครั้งเป็นสิ่งที่กระทำไม่ได้หากไม่มีใครเห็น

น้อยที่สุด   น้อย   ปานกลาง   มาก   มากที่สุด

4.2 ท่านเห็นด้วยว่า ทุกคนไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายหากไม่เห็นชอบ

น้อยที่สุด   น้อย   ปานกลาง   มาก   มากที่สุด

4.3 ภายหลังทำกิจกรรมเกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyberbully) ท่านคิดว่า ท่านมีความเข้าใจมากขึ้นหรือไม่

น้อยที่สุด   น้อย   ปานกลาง   มาก   มากที่สุด

4.4 ภายหลังทำกิจกรรมเกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyberbully) ท่านคิดว่า ท่านจะไม่กระทำการใดที่เป็นการกระรณทางไซเบอร์

น้อยที่สุด   น้อย   ปานกลาง   มาก   มากที่สุด

4.5 ภายหลังทำกิจกรรมเกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์ (Cyberbully) ท่านจะนำข้อมูลที่ได้ไปแบ่งปันเพื่อนและคนในครอบครัวให้เข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับการกระรณทางไซเบอร์หรือไม่

น้อยที่สุด   น้อย   ปานกลาง   มาก   มากที่สุด

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อวิธีการรณรงค์เพื่อหยุดการกระรณทางไซเบอร์ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

————— ขอขอบคุณที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ —————
 กลุ่มวิชาการกลุ่มที่ 4 สจว.122

ภาคผนวก ญ

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ของแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๙๖๓

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๗๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการ

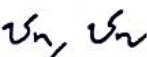
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒนา นิรัคฆนาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานทะเบียน/นายทะเบียน มหาวิทยาลัยรังสิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย การตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เปิดการอบรม หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง (สจว.) รุ่นที่ ๑๒๒ ระหว่างวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ถึง ๑๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๕ และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมฯ จัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรมฯ กลุ่มวิชาการที่ ๔ ได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “การปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์” ซึ่งมีการกำหนดใช้เครื่องมือในการจัดทำเอกสารวิชาการ สถาบันฯ เห็นว่าเพื่อให้การใช้เครื่องมือดังกล่าว มีความถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว และขอรับข้อมูลที่ท่านกรุณาตรวจสอบแล้ว โดยมอบหมายให้นาวาอากาศเอกหญิง พัชรภรณ์ ภูวกรกิจ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๓๖๓ ๔๒๑๔ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชำนาญ ช้างสาต)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/ส๐๓

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

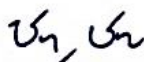
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการ

เรียน ดร.มูจรินทร์ บุรินอก รองผู้จัดการฝ่ายบริหาร บริษัท อูซูอิ อินเตอร์เนชั่นแนล คอร์ปอเรชั่น
(ไทยแลนด์) จำกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย การตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เปิดการอบรม หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง (สจว.) รุ่นที่ ๑๒๒ ระหว่างวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ถึง ๑๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๕ และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมฯ จัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรมฯ กลุ่มวิชาการที่ ๔ ได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “การปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์” ซึ่งมีการกำหนดใช้เครื่องมือในการจัดทำเอกสารวิชาการ สถาบันฯ เห็นว่าเพื่อให้การใช้เครื่องมือดังกล่าว มีความถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว และขอรับข้อมูลที่ท่านกรุณาตรวจสอบแล้ว โดยมอบหมายให้นาวาอากาศเอกหญิง พัชรภรณ์ ภูวกรกิจ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๓๖๓ ๔๒๑๔ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชำนาญ ช้างสาต)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/ ส๐๓

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๙๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรา สมัตถภาพงศ์ สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สิ่งที่ส่งมาด้วย การตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เปิดการอบรม หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง (สจว.) รุ่นที่ ๑๒๒ ระหว่างวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ถึง ๑๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๕ และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมฯ จัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรมฯ กลุ่มวิชาการที่ ๔ ได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “การปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์” ซึ่งมีการกำหนดใช้เครื่องมือในการจัดทำเอกสารวิชาการ สถาบันฯ เห็นว่าเพื่อให้การใช้เครื่องมือดังกล่าว มีความถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว และขอรับข้อมูลที่ท่านกรุณาตรวจสอบแล้ว โดยมอบหมายให้นาวาอากาศเอกหญิง พัชรภรณ์ ภูวกรกิจ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๓๖๓ ๔๒๑๔ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชำนาญ ช่างสาด)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ภาคผนวก ก

หนังสือขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ของแบบสอบถามการรับรู้และความเข้าใจของเยาวชนไทยต่อกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyber Bullying)

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/ ๑๐๓๓

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๖๔ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒนา นิรัคฆนาภรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานทะเบียน/นายทะเบียน
มหาวิทยาลัยรังสิต

อ้างถึง หนังสือ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๘๐๓ ลง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

ตามอ้างถึง ท่านได้กรุณาตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการแก่
ผู้เข้ารับการอบรม หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง (สจว.) รุ่นที่ ๑๒๒ กลุ่มที่ ๔ ทำให้การใช้เครื่องมือมีความถูกต้อง
เที่ยงตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ความ
อนุเคราะห์พร้อมคำแนะนำแก่ผู้เข้ารับการอบรมฯ กลุ่มที่ ๔ ซึ่งทำให้การจัดทำเอกสารวิชาการของกลุ่ม
บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

จึงเรียนมาเพื่อกราบทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชำนาญ ช้างสาต)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/ ๑๐๓๕

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๖ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ดร.มูจรินทร์ บุรีนอก รองผู้จัดการฝ่ายบริหาร บริษัท อูซูอิ อินเตอร์เนชั่นแนล คอร์ปอเรชั่น
(ไทยแลนด์) จำกัด

อ้างถึง หนังสือ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๘๐๓ ลง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

ตามอ้างถึง ท่านได้กรุณาตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการแก่ผู้เข้ารับการอบรม หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง (สจว.) รุ่นที่ ๑๒๒ กลุ่มที่ ๔ ทำให้การใช้เครื่องมือมีความถูกต้องเที่ยงตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์พร้อมคำแนะนำแก่ผู้เข้ารับการอบรมฯ กลุ่มที่ ๔ ซึ่งทำให้การจัดทำเอกสารวิชาการของกลุ่มบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

จึงเรียนมาเพื่อกราบทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชำนานู ช้างสาต)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๑๐๕๓

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๖๒ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอขอบคุณ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรา สมัตถภาพงศ์ สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อ้างถึง หนังสือ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๘๐๓ ลง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

ตามอ้างถึง ท่านได้กรุณาตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการแก่ผู้เข้ารับการอบรม หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง (สจว.) รุ่นที่ ๑๒๒ กลุ่มที่ ๔ ทำให้การใช้เครื่องมือมีความถูกต้องเที่ยงตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์พร้อมคำแนะนำแก่ผู้เข้ารับการอบรมฯ กลุ่มที่ ๔ ซึ่งทำให้การจัดทำเอกสารวิชาการของกลุ่มบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

จึงเรียนมาเพื่อกราบทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชำนานู ช้างสาด)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗